

310661 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 10.

నంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ ఆగష్టు నెల 11-వ తేది శనివారము
రథి రోడ్దారి నామ సంవత్సరము, అమావసాన బహుళ చతుర్దశి ౧౪.

No. 113

నంచిక ౧౧౩

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము వుండకు ఘనమయినమందు

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధినిజదిసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు సిద్ధామృతము అమృతాంజనము అమృతకృత్తు హాదినిగల మాయమందుగాదు. సకలుమందులవలన మోసముగలుగను. వంచభాషచిటిని చూచికొనిన మోసముగలుగనలమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన జేశమునందంతటని వెలసినది.

అమృతాంజనము డిబో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు కెట్టివీధి, మదరాసు.

శృంగార శ్రీ నాథము

కర్త - వేటూరి - వృథాకరకాస్త్రి

ఇది శ్రీనాథ చరిత్రమెల్ల గరతలామలకముగా జూపును. రెడ్డిగాజుల పత్రికైవి గీర్తించును అపూర్వగాథలు, అన్వేషకరములు, ఇందుగలవు. 360 పుటలు, 28 పానుల గ్లేజు పేపరు, చక్కని యచ్చు మందియట్టబైండు * * * నెల 2-0-0.

చాటు పక్కము చుట్టిపంజరి ద్వితీయ భాగం 1-8-0
మూన్నాళ్ల ముచ్చట 0-4-0
ప్రబంధ రత్నాశి 1-8-0

మణిమంజరి మేనేజరు,
తిరువల్లిక్కేణి మదరాసు.

LAWRENCE & MAYO Ltd.

(Incorporated in England)

PREMIER OPTICIANS IN THE EAST.

MOUNT ROAD - MADRAS,

389

మీ కండ్లను గురించి మీరు కష్టపడ నవసరము లేదు!

మీ కండ్లను పరీక్షించుకొని పురాతనమై నట్టిదియు, చాల అనుభవము గడించినట్టిదియు, అన్నిరకములు కంటి అద్దముల సామానులు క్రయమునకు దొరకునట్టిదియు నైన

వారివద్దనుండి సులోచనములను కొనుడు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మా ప్రకటనను చూచినట్లు తెలుపునట్టివారికి
నేతపరీక్ష ఉచితముగా చేయబడును.

లారెన్సు ఆండ్ మేయో (లిమిటెడ్)

ప్రీమియర్ ఆప్టిషియన్సు ఇన్ ది ఈస్టు.

మౌంటు రోడ్డు - మదరాసు.

శ్రీ వెంకటేశ్వరకంపెని,

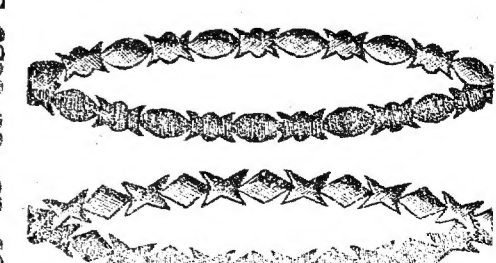
గుంటూరు

శ్రీభువిశేషల్లి లక్ష్మీకాంత కవిచిత్త

సత్యహరిశ్చంద్రము (రక్షితకాటకము)	1-2-0
సాత్రాజితియు (శృంగారరసము)	1-0-0
బుద్ధిచుట్టినిలము (కవిభావము)	1-0-0
శివానందలహరి (అర్థము, పద్యములు)	1-0-0
సంపూర్ణ గామయోగము	1-4-0
సంపూర్ణోత్తర రామా యానము	1-4-0
సతీకులసి (పత్రికానాటకము)	1-4-0
సువర్ణపాత్ర (Spoiled by drink)	1-0-0
కుమరీ జేని (పత్రికానాటకము)	0-12-0
అనమాయ (పత్రికానాటకము)	0-12-0
కరప్రకటనము (రక్షితకాటకము)	1-0-0

ఇకర గ్రంథము లన్ని దొరకను ఆర్జునులట్టి కమిషను కర్తవ్యము మంచి కమిషను.

కేట్లాకు ఉచితము

మూల్య అన్నిరకముల బంగారు, వెండి, నాణ్యమైన యల్లకము నీడముగా యంగునా. ఉత్తమ యిచ్చిన వెంటనే పంపించబడును. సవం బంగారుకు చొప్పు వెండికాకాటి.

కరంచెందు చవిత్ దాసు

జ్యోతిషులర్లు

457/3 నుంట్ల స్త్రీట, మదరాసు

The Provincial Insurance Co. Ltd. An Application.

మహారాజాశ్రీ ప్రావిన్సియల్ ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ మదరాసు ప్రాంచిమేనేజరుగారివారు
అయ్యూ, పాలసీసంబరు 1391 గల బొంబాయి రంగపు అను గతించిన నా కొమారుడు సంవత్సరం
వరకుమాత్రమే మీ కంపెనీకి చెల్లించి యుండగా ఆపాలసీకిగాను నాకు మీ కంపెనీ నుండి చెంద
వలసిన 2000 రూపాయలుకుగాను మీరు దయతో పంపిన ఇండియా ఇంఫర్మల్ బ్యాంకు చెక్కు
నాకిందినందులకు మీ కనేకనందనములు. వై మొత్తమునకు నేను హక్కుదారుడ నని క్రమమైన
రుజువు దాఖలాలు నేను మీకు పంపినవెంటనే వలాటిచెక్కులును లేక నదరు చెక్కును నాకు
పంపుటలో మీ కంపెనీయొక్క స్థిరతయు, నమ్మకమును వెల్లడిచేయుచున్నవి. మీ కంపెనీతోటి
వ్యవహారములు ఎక్కువ ఖాతామైనవియు పాలసీలకుగల హక్కులయం దేలాటి కష్టములుండవనియు
అందరికిని స్పష్టముగ తెలుపుచున్నవి. నాకున్న వృద్ధాప్య దశనల్లను మనోవ్యాకులములనల్లను నా
హక్కును గురించిన దస్తావేజులు వగైరా నేను మీకు పంపుటలో ఆలస్యమైనదానినల్ల నాకు
పైక మండుకగూడ ఆలస్యమైనదేగాని వేరుగాదు. 619
బొంబాయి తిప్పయ్య

Wanted agents on liberal terms. For further particulars please apply to.
The Manager, Embroiders Street, Madras.

రెండుమాసముల కొక చక్కనివల

నవలలు!

నవలలు!

నరస్వతి గంధమండలి రాజమహేంద్రవరము

ప్రకాశకుడు:—అద్దేవల్లి లక్ష్మణస్వామి, సంపాదకుడు:—తల్లావజ్ఞుల శివశంకరశాస్త్రి.
కెలువడుగంధముల కంఠావనండి యనువాదిరములు మూలమే కావు. అద్దేవల్లిలో నిరుపమానముగ
నవియు, స్వరూపాలిక్రమములకు వితరసాధిక—సాంసారిక—చార్మిక—అపరాధపరిభోగవలలు, క్రమముగ
కొకచానికొక చోటి రెండుమాసముల కొకవల క్యాలికోబయిండుతో కెలువడుచుండును. ఇంతటిండి నుండి
లను వలువులకువలచే గంధముల రచయితల జేయుటకు శక్తులులు జరిగింది ప్రకటనమును ౧-౧-౨౦
మాత్రమే. పోస్టుఖర్చుగాక, ప్రతిగంధము చందాదారులకు రు. ౧-౦-౦, ఇతరులకు రు. ౧-౨-౦.
ఇదివలకు వెలువడినది:—‘ప్రేమనుందరి’
మూండు రాజోవునది:—‘చోరశిఖామణి’ అద్భుతముగు డిశ్చక్రీవునవల.
మరా:—శ్రీ కేంకటాచలకీర్తన కవులమాసమునకు మాటకూపాయలు పుష్పానుయ, ముఖ్యముగ
ఆంగ్లమెంటుప్రకారము రెండుమాసములకొకవల గ్రమముగ ప్రాసియాయనందుక కావులను వారిగంధనిలయము
నిలవనుండి లోలించడమైనది. ఇది చాలి మాత్ర నిర్దిష్టగంధములును లేవు.

5000

న మో నాలు
ఉ చి త ము గా
పంచి పెట్టబడును

సాటిలేనటువంటి, పూర్వకాలపు శాస్త్రయుక్తమగు బేషధములు. నూ బేషధకాలయందు వ్యవృ
ముగా తయారుజేయబడును. మేము తయారుచేసినది మిక్కిలి మరుకు గలదని, వ్యవృత్తినదని నమ్మి
చుటకు, ఉచితముగా నమోనాలు కంపుటకు స్థిరపరుచుకొంటిమి.

అతిశ్రేష్ఠ తరమైన
చ్యవన ప్రాస

శుభ్రతకును, దోషరహితకును సాటిలేనది. ప్రతివారికి మంచి బలవర్ధకావధము, పుష్టికరమైనది. శరీరప్రకృతిని బలబరుచును. ఆక
లిని వృద్ధిచేసి జేహమును పెంచును
దుర్బలము గల ప్రతినరమును, దగ్గు, చలి, ఉబ్బనపు దగ్గు, తయ, కపుంసకత్వము, మూలశంక, వృద్ధాప్యము మొదలగు రోగముల
కు అమోఘమైన గుణము నిచ్చును. నిద్రసము, రుతువులేని స్త్రీలకు, గొడ్డుతనము లోలగించును.

కాడలివర్ ఆయిల్ కన్న శ్రేష్ఠమైనది.

ధర:—10 తులాలు (20 దినములకు పోపునది) రూ. 1/- 40 తులాలు రూ. 3/-

ఆంధ్ర ఆయా రే ద ఫర్త సి లి మి టెడ్ 185, మాంటు రోడ్డు, మదరాసు.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి బి. ఏ. ఎమ్. బి. అండు సి. ఎమ్. గారిచే స్థాపింపబడినది.

అనుమతించెందిన మూలధనము రూ. 3,00,000. వసూలైన మూలధనము రూ. 1,30,054.

క్యాటలాగులు కావలసినవారు వ్రాసిన ఉచితముగా పంపబడును.

విజయం:—

బొంబాయి
ఎమ్. ఎస్. భాష్యం ఎస్కైరు,
తపాలపెట్ట నెం. 689.

మదరాసు
మెనర్యు దాథా అండు కో,
160, చైనాబజారు రోడ్డు.

మాతృప్రసరము! 480 పుటలు గలది!!
ది లేట్ వేయూరు-వేంకటకృష్ణమస్టి అన్డ్ సన్సు
వారిచే బ్రకటింపబడుచుండిన
నామలింగానుకాననము అను నామాంతరము గల

అమర కోశము

ప్రి కాండము - సటికము - ఆంగ్లేయభాషాంతర
పదములతో గూడినది.

20 రతుల డిమ్మిన్జా కాగితములు
క్యాలికోబైండు 1-12-0

16 రతుల సాదా కాగితములు అట్టబైండు 1-0-0
ఈ క్రొత్తహద్దు అసందము(రాత్రికాలముందు ముద్రికమై

ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అన్డ్ కంపెనీవారిచే

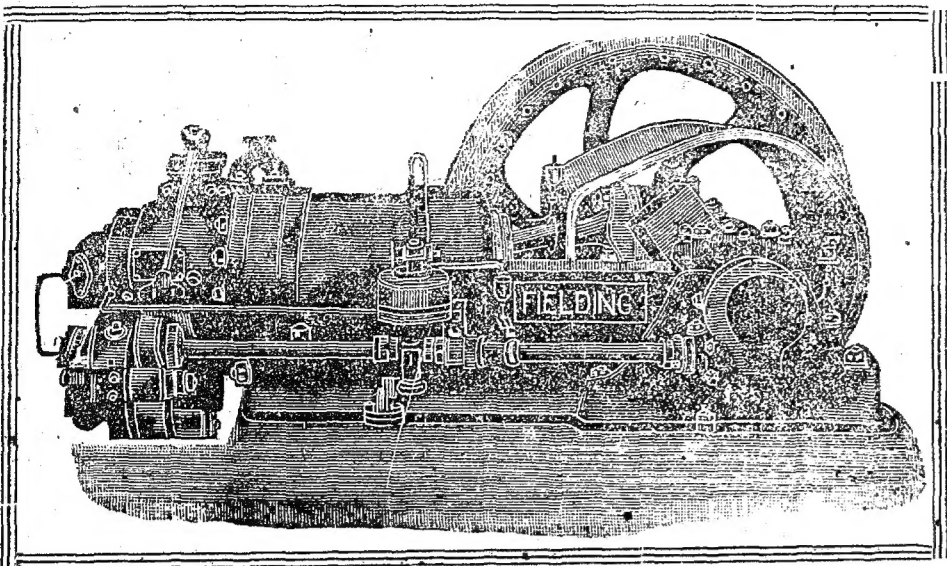
50 బ్రమరీంపబడి విక్రయింపబడును.
ఇతరగ్రంథముల కేటలాగు ఉచితము.
286, చైనాబజారు రోడ్డు (ఆస్టాబ్లింగ్స్), మదరాసు.

నాం! యిం!!

60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు
వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు బానుగారి
నుఖజీవితీ యావృత్తకము
ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము
కు వ్రాయవలెను. (3395)
శ్రీరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

The swasthya Sahaya Pharmacy,
30-2 Harrison Road, Calcutta

ప్రసిద్ధికెక్కిన పీల్లింగు శిమిడిశల్ క్రూడాయిలు యింజనులు

యీ యింజనులు రమారమి యుద్ధమునకు పూర్వము పున్నస్వల్పధరలకే అమాబడు చున్నవి. అన్ని పయిజులు ప్లాకులో సిద్ధముగానున్నవి. యివి కొనుటవల్ల అన్నివిధములచేతను లాభమును పొందవచ్చును. మిల్లులకు కావలసిన యావత్తు సామానులుకూడా అతి సరస మయిన ధరలకు దొరకును ఆలశ్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

586 సోల్ యేజింటు:—డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో,
12, తంబు శెట్టిపేడి, మదరాసు.

మోటారును నడుపుటకు నేర్పబడును

అన్ని భాషలలోను ఉపన్యాసము లివ్వబడును
హారదేశమునుండి వచ్చు విద్యార్థులకు ప్రత్యేక సదుపాయములు గలవు.

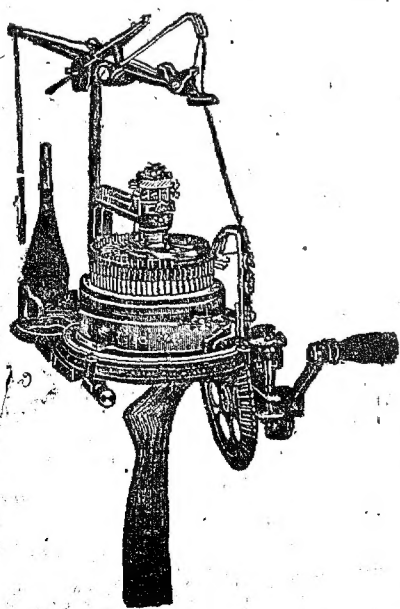
సవరణచేసి క్రొత్తగా ముద్రింపబడిన మా ప్రాప్తిక్తును ఆంధ్ర, ఆరవ, ఆంగ్ల భాషలలో గలవు.
ఏది కావలయునో తెలుపుచూ ఒక శ్రీ రాం మోటారు స్కూలు,
అణాస్థాంపును పంపిన పంపబడును.
1/28, మూకర్ నల్లముత్తుపేడి, జార్జి టౌన్, మదరాసు.

క్రొత్త హరి నన్ "నన్"

గుండ్రమైన నిట్టింగు మెషిను

522

గృహము, న్యదేశి, కర్తాకారము మొదలగు పనుల కుపయోగించవచ్చును.

శ్రేష్ఠమైన రకము, ధరసరసము, చాలకాలము వరకు
బాగుగా పనిచేయును

మేజిల్లు చిన్నవి, పెద్దవి, బనీయనులు, మొదలగు
వాటిని అల్లును, ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమందు
అంతటను వాడబడుచున్నవి

ఇంగ్లాండులో నున్న డి హరిసన్ పేటెంటు నిట్టింగు
మెషిను కంపెనీ, (లిమిటెడ్) వారిచే
తయారు చేయబడినవి.

వివరములకు ఈ దిగువ చిరునామనకు వ్రాయవలెను:—

For Particulars apply to:
W. H. Brady & Co., Ltd.
MADRAS

Telegram: "BRAD."

నిజాం రాష్ట్రాంధ్రజన కేంద్రసంఘము

ప్రథమసమావేశము

(22-2-23) తేదీన ఈనెలమున ప్రథమసమావేశము

హయద్రాబాదు. ట్రాన్సుముండు మాడపాటి హనుమంతరావుగారి గృహమున పాలు గల. 12-12-23 గూడత మయ్యెను. నేటి సమావేశమున: ఈ క్రింది ప్రతినిధు లాయా జిల్లాల. తుమన ప్రతినిధులుగా కేంద్రీయీకరి. రాష్ట్రీయంలి (10) ఆంధ్ర జిల్లాలలో, ఆదిలాబాదు, అత్రాపు ల్లా జిల్లాలందు ఇంకను సంఘములు స్థాపింపరాదు. ఈరెండు జిల్లాలనుండి ప్రతినిధు లను కేంద్రీయ సంఘాకమే కలుగలేదు.

ప్రారాభాదు:— 1 శ్రీ గా. హయని కే. కటరంగ రావుబద్దరు మునగాల జమీందారుగారు 2 మ. రా. కొండా వేంకటరంగారెడ్డిగారు హయికోర్టుకి 3 మ. రా. మాడపాటి హనుమంతరావుగారు హయికోర్టుకి.

2. నిర్దేశాదు:— 1 రావుబద్దరు ఎస్. వెంటు రెడ్డిగారు అసీస్టెంటు కమిషనర్ (రైల్వే) గి శ్రీయు కళ్యాణు బ్రహ్మణ్యయ్యగారు ఉపాధ్యాయుడు.

3. కరంగలు:— 1 శ్రీ-రా. గోపేశ్వరరావుగారు హయికోర్టుకి 2 శ్రీ. మాదిరాజు వెంకటేశ్వరరావుగారు నోటు.

4. కరింగరము:— 1 బసవేశ్వరరావుగారు ఉద్యోగ న్దుడు. 2 మునిపల్ల కట్టాధిరావుచంద్రారావుగారు దేశములు.

5. కరింగరము:— 10 శ్రీ. శేషాధిరావుగారు నోటు

6. నిజామాదు:— 10 శ్రీ. టి. కే. రాగయ్యగారు ఉద్యోగ న్దుడు.

7. మెకకు:— 10 శ్రీ. గోపాలరావుగారు నోటు క్కురు.

8. జవాబులుగరము:— 10 శ్రీ. వారాయణరావుగారు నోటు.

వీరిలో నీకింద కేంద్రీయబడిన (2) కు ప్రతినిధులు సభ సలంకరించిరి.

10 శ్రీ. కొండా వేంకట రంగారెడ్డిగారు 2. శ్రీ మాడపాటి హనుమంతరావుగారు 3. శ్రీ రావుబద్దరు వేంకటరెడ్డిగారు 4. శ్రీ బాగి బ్రహ్మణ్యయ్యగారు 5. శ్రీ బసవేశ్వరరావుగారు 6. శ్రీ శేషాధిరావుగారు 7. శ్రీ టి. కే. రాగయ్యగారు.

కయ ప్రతినిధులుగా ఈ క్రింద కేంద్రీయబడిన మహా శయులు కేంద్రీయముయెడ కారికి గల యాదరణలన సభ సలంకరించి తమ చుంది. యాలోచనలచే వెంటో సహాయ మొనర్చి.

1. శ్రీ నడింపల్లి జాగీరామయ్యగారు (హయద్రాబాద్)
2. ,, పాలవర్తి సత్యనారాయణగారు ,,
3. ,, కొమ్మమర్లు నుబ్బారావుగారు ,,
4. ,, వర్సా రంగారావుగారు (వరంగల్లు)
5. ,, కోటకొండరావుగారు (చాల్లెల)
6. ,, పువ్వాడ వేంకటప్పయ్యగారు (నూర్యాపేట)

ఆరంభమున మ. రా. కొండా వేంకట రంగారెడ్డిగారు రావుబద్దరు వేంకటరెడ్డిగారి నాటిసభ క్రాసాధికర్యము నిర్హింప ప్రార్థించిరి. అందునకు మ. రా. హనుమంతరావుగారు రామొందిరి. అతడు రావుబద్దరుగారు రక్షణసము సభకో హించి కార్యక్రమ మారంభించిరి.

(1) హనుమంతరావుగారు చైత్ర 11 ని 12వారము నాటి సభవారితే నడికరింపబడిన కేంద్రీయసంఘమును చదివి నిరసనపడినవి.

(2) కేంద్రీయసంఘమునకు (2) క నియమముర కారము కేంద్రీయసంఘమునకు వర్తమానసంవత్సరముకొరకు రావు బద్దరు వేంకటరెడ్డిగారు అధ్యక్షులుగను, మ. రా. మాడపాటి హనుమంతరావుగారు కార్యదర్శిగను ఎన్నుకొనబడిరి అంతవరకు తాత్కాలిక కార్యదర్శిగ పనిచేయుచుండిన మ. రా. వడ్డకొండ నరసింహారావుగారు కార్యదర్శిగను కడలుకొనగా హనుమంత రావుగారు కార్యదర్శియైరి.

(3) తరువాత నీక్రిందిరీతము హనుమంతరావుగారి వలన ప్రతిపాదించబడి మ. రా. శేషాధిరావుగారివలన నామొ నింపబడిన పిమ్మట అధ్యక్షుని యాజ్ఞాసారము సభాసదు లందరు తేలినిలబడి అంగీకరించిరి.

The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd.

Authorised Capital—Rs. 2,00,000.

Subscribed Capital—Rs. 1,50,000.

NO PARTY

WHETHER one is a co-operator or a non-co-operator, a liberal or a conservative, a swarajist or a congress man, a brahmin or a non-brahmin, an official or a politician, a moderate or an extremist they have but one opinion, and perfectly agree on one subject.

NO SPLIT

They may have a hundred differences, a hundred opinions, a hundred programmes,—they may speak from a hundred platforms, they may be inside the council, or they may be out; it makes no difference on this matter. They are all one, and have but one voice,—they are all unanimous in their verdict on the value of

No Division

"SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA"

as a great remedy for all diseases—small and great.

SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA is a great pacifist. It brings new life to the people, and gives them new hope, and broadens their outlook on life. In that healthy frame of mind there is no room for worry, distrust, ill-feeling, anger and other qualities. Here is Siddha Kalpa Makaradhwaja's value as a healer of differences in and out. It equally benefits all classes of people—party or no party, suffering or healthy.

The Veteran Politician
AND
Staunch Congressman,
Sri Jut C. VIJAYARAGHAV/ CHARIAR,
President of the Indian National
Congress, Nagapur, 1920 says:—

"I was intending for over a year to visit the Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., and have had the pleasure of doing so to-day. Everything is neat and inviting. But what struck me most is the testimony of the high value of the Medicines, especially "SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA" from persons who used them, and that in language and spirit perfectly genuine. I congratulate the Managing Director and Senior Physician, Ayurveda Ratna Pandit, Dr. N. V. Sriramachari Ph. D. Sc.,"

MADRAS. } (Sd) C. Vijayaraghavachariar
18th April, 23.

Rao Bahadur
Sjt. R. VIRARAGHA AIYANGAR.
Chief Justice,
High Court of Travancore, says:—

"I have been desiring for sometime to pay a visit to the Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., conducted by Dr. N. V. Sri Ramachari Ph. D. Sc., whose medicine "SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA" pills have been highly praised for their efficacy and have obtained vast circulation in the country. I visited the Pharmacy to-day and have great pleasure in saying that what I observed simply justifies the high praise bestowed upon them and the vast circulation they have obtained. The promptitude with which orders are attended to and advice given to the patients who came to the Doctor especially noteworthy. I wish Dr. N. V. Sri Ramachari all success."

MADRAS. } (Sd) R. Viraraghava Aiyangar
14th May, 23.

The Great Desabandhu and
Staunch Swarajist,
Sri Jut C. R. DAS,
President of the Indian National
Congress, Gaya, 1922, says:—

"It has given me great pleasure to accept the invitation of Ayurveda Ratna Pandit, Dr. N. V. Sriramachari, Ph. D. Sc., to visit the Madras Ayurvedic Pharmacy, Limited, of which he is the Managing Director. I have had the pleasure of noting from the very large number of testimonials and communications received by him of the excellent results achieved by the use of the medicines of this Pharmacy, particularly the "Siddha Kalpa Makaradhwaja," on the part of many people in several provinces of India, European and Indian, Parsi and Christian, professional Medical men and laymen alike. It is unnecessary for me to reiterate my faith in the value and efficacy of the ancient and valuable Ayurvedic system of medicine of this land whose resuscitation through the efforts of gentlemen like Dr. N. V. Ramachari is but one sign of the great National regeneration and revival that we are now passing through. I trust that this institution will flourish and be a means of great help to suffering humanity in the land."

31st May, 1923. } (Sd) C. R. DAS.
MADRAS, }

**Siddha
KALPA
Makaradh-
waja**

**Great Healer
of Physical,
Mental and
other Ills**

Price:—Rs. 10 per
Phial of 60 Pills.

Siddha Kalpa Makaradhwaja is the greatest all-round remedy of the times. By its universal application and its unfailing cure it has obtained the foremost place in the ranks of effective medicines. It is prepared from ancient Ayurvedic formulæ in accordance with modern principles of Western Medical Science, under the direct personal supervision and guidance of

Our Senior Physician and Managing Director, Ayurveda Ratna Pandit
Dr. N. V. SRIRAMACHARLU, Ph. D. Sc.

Some of the most valuable ingredients, such as Gold, Milk, Praval, Louha, etc., and indigenous herbs enter into the composition of S. K. M. Their preventive and curative principles are conserved and presented in this remedy. They act on the human system thoroughly, efficiently and perfectly and drive away all impurities from the blood which is the basis for perfect health. Thousands from all parts of India, Burma and Ceylon have experienced the energising, revivifying effects of this medicine, and thousands have expressed their gratefulness to it.

"SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA" CURES

Acidity	Diarrhoea	Hysteria	Neuralgia
Amenorrhoea	Dysmenorrhoea	Impotency	Paralysis
Anæmia	Dyspepsia	Leprosy	Rheumatism
Asthma	Eczema	Leucorrhoea	Spermatorrhoea
Bronchitis	Epilepsy	Melancholia	Syphilis
Consumption	Gleet	Menorrhoea	Venereals
Diabetes	Gonorrhoea	Neurasthenia	etc.

Begin to Get Well To-day by using SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA.

The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd.,
44, Govindappa Naick Street, George Town, MADRAS.

Telephone: 1034

Post Box No. 151.

Telegrams "KALPAM"

అవసరదో శ్రీ యమహాజననభ

ఢిల్లీలో సెప్టెంబరు నెల 15 వ తేదీని జరు సను

ప్రధానకార్యదర్శి ప్రకటనము

దేశబంధు చిత్తరంజనదాసు, పండితమోతీలాలు నైహూగార్ల ఆశ్రమములు

ధీల్లీ సన్మాన సంఘకార్యదర్శి
ప్రకటనము

6000 మంది ప్రతినిధులకు మాత్రమే సభా
శాలలో తావు గలదు. 1000, 500, 150, 100,
50 రూపాయలు, యీ 5 రేట్లను ప్రేక్షకుల కేర్ప
రుపబడెను. ప్రేక్షకస్థానములు బహు కొద్దిగా
నుండును. 1000, 500 యీ రెండు తరగతులవా
రికిని వేదికపైననే స్థానములు అమర్చబడును. 6000
మంది ప్రతినిధులును రానిచో స్థానములు ఖాళీపడిన
యెడల అప్పుడు సన్మానసంఘమువారు నిర్ణయించిన
రేటు నిచ్చినవారు ప్రేక్షకులుగా ప్రవేశింపెట్టబడు
దురు. ఎట్లులైనను ప్రేక్షకస్థానములకు కడపటిరేటు
30 రూపాయలకు తగ్గదని కార్యదర్శి ప్రకటించెను.
(ఆ.ప్రె).

(५. ३).

దేశబంధు దాసుగారి ప్రకటనము

ధీర్ఘి తాజుగు అవసర చేయుచు హాసనగర్భకు చేరియు లం
 దరును ముఖ్యముగా రావలెని నేను కోరెదను. విశ్రమము ము
 ఖ్యముగా కలుగకలెనని నాగపూరులో ననుచేసిన ప్రబోధమునే
 మరలచేసెదను. నేడు నిరంకుశాధికారంబుతో ప్రతాపము నుచూ
 ఱుచున్నాడు. స్వదేశమునను విశేషములలో నున్నాడే భారతీయుల
 కు ఎట్టివాత్కులను కనబడుటలేదు. అన్నివిధములగు యథార్థ
 జాతీయ ప్రయత్నములను నశింపజేయుటకు సమర్థులగు ను
 త్రములు స్వృతులలో నున్నవి. సంస్కరణముల చట్టములను
 మనకు లాభము కలిగినదను దుగ్ధిమనాకన్నాదును కలుగలేదు
 గాని ఆచట్టమునంగీకరించినచో నమృతముగూడ యీరె. దుమూ
 దు వత్సరములలో నుచాని ప్రయోగమును గమనిం
 చుటవలసిన పూర్తిగా తొలగిపోయినది. స్వరాజ్య
 ము జొంగుకుటగాక దానిని నిరోధించుటకే ఆచట్టమును
 నిరంకుశోద్యోగులు అడ్డేకించిరి తాని నివహింపుడు, సహాయ
 (మిత్ర)వాదులు బాగుగా గ్రహించిరి. ఇట్టి నియంత్రాహారము
 లగు పరిస్థితులలో స్వరాజ్యసందర్భము చాలమందికి నెప్పుల
 క్షుప్తముకలె నున్నది. నిరంకుశోద్యోగుల అధికారము నంతరింప
 చేసి, భారతీయుల హక్కులను గడించి, భారతదేశగౌరవమును
 మరలనిలబడెట్టి స్వరాజ్యసిద్ధి పడయవలెను. ఇది ఎటుల సాధ్య
 మగు ననవలెయే యిపుడు కలిగిన ప్రక్షిప్తి అన్నిటిలోను చాల
 కష్టమైనదిగా నున్నది. ప్రతిజాతీయుండును జాతీయజీవనము
 ప్రళయముగా విడిచింపుచున్నపుడు ఆత్మదపుడు ఆశయములలో
 ను పడకులలోను భిన్నాభిప్రాయములు కలుగుట సహజమేయై
 నను సంయోగము చేకూరుచునేయండవలెను. కాంగ్రెసు సభ్యు
 లలో నిపుడు సంపూర్ణముగ సంయోగము కలుగవలసిన సమయ
 ము చేకూరినది. ఇది అసంభవముగాదు. వ్యక్తము నుగాదు. స్థిర
 సంకల్పమును సదగద్వివేకమును కలిగి నుండవలెను. మనప్రధాన
 స్థిరకణముగా నుండవలెనుగాని ఒహిష్కరణముగా నుండరా
 దను, దౌర్జన్యరహితమగు ననవయోధ్యమ సిద్ధాంతమునందు
 స్థిర విశ్వాసముకల వారందరము, ప్రతికరణ
 శక్తియు, జాతీయ దార్ధ్యమును, అసహాయ
 సిద్ధాంతానుష్ఠానకాలమును చేకూరుటకు, స్వేచ్ఛనియములను
 పదబలములలో త్యాగమును చాపవలెను. అసహాయహాని
 జాలకును నిరోధకమార్గ విశ్వాసముగా పరిణమించుచుండదు
 ఇట్టి వికాలభావముతో ప్రతిపదమును తిలకించినయెడల సంక
 యము, మను నిరాశను అగు శముండను. కార్యక్రమము నుండలి
 యో కోన్ని విషయములకు ముక్తమే సాధాన్యమునగు

గూడదు. స్వల్పముగా నున్న నభావమును మూత్రమే
 చేను కోరెదను. కాంగ్రెసు శాఖ్యులందరును పరస్పరాభిపాయ
 నులను గౌరవింపవలెన. చెడుమాటు పద్ధతులను నష్టమువా
 రున్నవో అన్ని పద్ధతులనుగూడ పరిక్షించి చూడవలెను. ఉద్యో
 గులకోరకు విరుద్ధములకోరకు జేవులనువారును నిరంకుశోద్యో
 గుల చక్కట క్లాసునీయులూ నిరంతరము ప్రకరింపవలెను
 వారును కాంగ్రెసును వశపరుచుకొనకుండు
 నట్లు మూత్రము మనము హెచ్చరికను కలిగియుండవలెను.
 జాతీయ కార్యనిర్వహణమునకు నిజరుగు సభికారము ప్రజాశక్తి
 యే. అట్టి ప్రజాశక్తి అధికారమును ఎరిగిరి రంకుశోద్యోగుల
 నుగూడ తిరస్కరింపజాలరు గాన అట్టి ప్రజాశక్తిని కలిగించుటకే
 2, 3 సంవత్సరములకరును జేషియుచుహాజనసభికారు అట్టి కృషి
 సహజమలెను. జేషియులందరు నెపుడు కాన నోల్లం
 ఘనమునకు సంసిద్ధులగుదురో అప్పుడే ఆ ప్రజాశక్తి అధికారము
 సిద్ధించును. మనమందరము! జాతీయమే ఆధారబడియున్నాము.
 కాన నట్టి శక్తి కలుగునట్లును యీ ప్రజాధికారము స్థిరపడునట్లును
 కాంగ్రెసుశాఖ్యులందరును అన్ని కృషిలూను దీక్షతో పనిచేయ
 గోతమను. తమతో కేకేధించినవారి అభిప్రాయములట్లు కాం
 గ్రెసువారు స్వల్పముగా నహనమును చూపజాలరా?

స్వరాజ్యమును బహుముఖము చేయుటందయిన నిశ్చల
గాఢవీరుతోనున్నానని విరంగవోద్యోగులు గ్రహించ గలుగు
నట్లు మన మేకీభావముతో మెలగవలెను. ఫిల్లిలో నందరు శక్తి
భవించి తీర్మానము నామోదించి చేయగారవమును నిజము
గోరెదను. కాంగ్రెసువ్యవస్థ లందరు శక్తిభవించవలె నని దాను
గాను ప్రకటించిరి

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు

“మూడు నెలల నుండి విడువబడి వ్యాధి నన్ను పీడించుచు, దుటచే ఆతిథి, ఘనమైన చరించుచున్న జీవితమును ములను నిరసనతో నున్న నేను ఏమియున్నంతవరకు గమనించుటతోనే తనిది జెందబడినవాడైతిని, దైవానుగ్రహమున నిపు డాయోగ్యతలగిది, సంపూర్ణారోగ్యము కలుగకపోయినను కాకు విధింపబడిన కార్యములను నెరవేర్చుటకై నా కిపుడు కలిగినదిగాన చేతనైనంతవరకు జీవనము చేయబూనితిని మరియు విన్నవించుచున్నాను. అవసరజీవిత మనసభను సెప్టెంబరు నెల 15 కు తేదీని ధిల్లీనగరమున జరుపుట యిపుడు స్థిరమైనది. అట్లు స్థిరపడుచుట కధికారము కలవాడారితగా స్థిరపడిన పిమ్మట అవసరపడి కయోజనకర మగునా కాదా అని మరియు చర్చించుట నేలము వాదమార్త్రప్రయోజక మేయగును. కొందరిగక రింపకపోయినను యింక సభను జరుపక తప్పదు. దానిని జరిపింయిదివరకు జరిగిన, ఇకముందు జరుగగల కథల కన్నీటికిని ఏర్పడిన ప్రాముఖ్యత యంతయును యీసభకుగూడ నేర్పడుననుట నిర్వివాదాంశము. కాన అవసర సభను జరుపుచున్నాము న అనుకూలమును ప్రతికూలమును గూడ ప్రతినిధులు గల నన్ను కొనబడినవో తప్పక అవసరసభకు రావలెని జీవబంధు చిత్రరంజనదాసుగారు చేసిన ప్రకటనమును నేను మనఃపూర్వకముగా నామోదించుచున్నాను. జీవయుల నిర్విరాధిప్రాయమును గ్రహించుటకు యిదియే ఉత్తమసాధనము కాకపోయినను యితరసాధనము మరేదియును లేకపోవుటచే నేను మనఃపూర్వకముగ అవసరసభ నామోదించుచున్నాను. గతలో జరిగిన మనసభలో నేర్పడిన కిన్నాభిప్రాయములను గూర్చి యిపుడు జీవమునందు చాల చర్చజరియున్నది. కొన్ని రాష్ట్రములలో హెచ్చుగను కొన్నిటిలో తక్కువగను చర్చజరిగినను మొత్తముమీద నన్ని రాష్ట్రములలోను గూడ బాగుగా చర్చ జరిగినదయే చెప్పక తప్పదు కాని నామర్యాదను గూర్చియు ఆభిప్రాయమును తెలుపుటకు జీవయు లిపుడు బాధగా నగుతెయున్నారు

అందరికీని సమానావకాశము

అననరమహాసభలో శ్రీ రీతిగా తీర్మానములును? అతీర్మానము నన్ని వత్తుముల వారు నామదింతురకే అనువిమయము నిపుడు చర్చించుటవననము. తేజః ప్రతిభుటభావము ప్రబలముగా నున్నది కాంగ్రెసు సంవిధానములోపల నన్ని వత్తుముల వారును వారివారి జ్ఞానమునందితేజోసేరచేయుటవనక మొసంగిననే గాని ఆ ప్రతిభుటనుడగదు కానప్రభావతనిధుట ధీర్విసభలో తమ బాధ్యతను బాగుగా గుర్తించి పాక్షికము లేకుండ నాచార్యమును మాజులని నేను నమ్మెదను నికోభవములకు ననేక కారణములు కలుగుటచే (వానినిపుడు పేర్కొనుటవననము) సంయుక్త రాష్ట్రములో కార్యములును కరిగా నిర్ణయించి దాని ననుసరించుటకు పీఠలేక పోయినది. కాని రాష్ట్రవాసులు వివేకవంతులను నమ్మకము నాకు పూర్తిగా నున్నది. వారు నాకాభంగమును కలిగివరనియే నేను నమ్మెదను. ఈలోగా కేరళరాష్ట్రమును బట్టియు కాలవ్యధిని బట్టియు పీల్చెనంతవరకు చేయదగిన సేవనుచేయవలసిబట్టిని ఆనేక కారణములవలన నా గుంపార నిర్ణయము చాల క్లిష్టమైనది. కాని నేను నిష్కారణముగా నుఖిలాలనుడనై ఆటచేయలేదుగాన నేను రాజులకపోయినందుల కాయా రాష్ట్రములవారును పట్టణములవారును ననుమన్నింతురని నమ్మెదను. ప్రస్తుతము జేయుట నాందోళనవరుచుచున్న విషయములను గూర్చి నా అభిప్రాయములు ప్రస్తుతస్థితిలో వనమనుగురి కలపినవద్దని జేయుటకు విన్నవించుట నాముఖ్య కర్తవ్యమని నేను కలంచుచుండుటచే ఆటలు చేయజాలక పోయినందులకు నాకు గలిగిన ఆకాభంగము నేను రాజులక పోవుటచే వారికి కలిగిన ఆకాభంగము కంటె నధికమని నేను విన్నవించుచున్నాను. కాని నా అభిప్రాయములను నా ఉపన్యాసములలో వెల్లడించెదనుగాన ప్రతికాభివర్తయ దయతో వానిని ప్రకటించెదని య్యును ఆవిధముననే నాభావములను జేయుట గ్రహించుగుని విన్నవించెదను. వనజేకమున ప్రభావతనిధి సభలలో జేకమున జనసభను మించినది మరెదియును లేదుగాన దాని గౌరవమును కాపాడుటకు ప్రతినిధులందరును ముఖ్యముగా ధీర్విగ్రహణము వచ్చెదరని నేను నమ్మెదను. నయిటాటు ఆ షు 18 - మోతీలాలు నెహ్రూ

విశాఖపట్టణమండల కాంగ్రెసు
సంఘము

మామూలుపథ విజయనగరమున 20 వ తేదీని
జరుగును

ఈనెల 20 వ తేదీన దిశాభివృద్ధిని ముదలకొనిన
సామాన్యసభ విషయసగరమున జరుగును. అసెంబ్లీ పోర్టు,
15 వ తేదీన పాలకొండలో ప్రత్యేకసభను
జరుగవలెనని కొండరుకోరగా కార్యదర్శి
నిరాకరించుట, ప్రాశ్నార్థు బాకీతీర్మానము, మున్నగు
విషయము లాసభలో చర్చించబడును. శ్రీలంకరక్షణమహాజన
సభాప్రతినిధుల పేరులను, వశ్యానంఘమునకు తెలుపబడిన
గడుపు 20 వతేదీతో తీరిపోవును. ప్రతికంఘమునకును దరఖాస్తు
ఫారములు పూర్తిగావలెను. నిర్దేశనంఖ్య 45 కుంది. దర
ఖాస్తులముత్తమునకు మించినచో ఎన్నికలు
జరుగునని కార్యదర్శి తెలిపెను. (శంతిపాఠ్ర)

కర్నూలుమండలమున | పతినిధుల ఎన్నికలు

ధిల్లీలో, సెప్టెంబరు నెల 15 వ తేదీన జరుగు అవ
సర తేదీయ ను వా జన సభకు కర్నూలుమండలమునుండి
ప్రతినిధులుగా వెళ్లగోరువారు యీనెల 16 వ తేదీతోగా నం
ద్యాలలో నున్న మండలకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శిపేర జర
ఖాస్తులను మూడరూపాయల రుణముతో గూడ పంపవలెను.
ఈమండలమునుండి 19 మంది ప్రతినిధులు వెళ్లవచ్చును. జర
ఖాస్తులంతఃకలై హెచ్చుగా వచ్చినవో ఎన్నికలను జరుపుట
కు మండలకార్యసంఘసభ యీనెల 19వ తేదీన కర్నూలులో
జరుగునని శ్రీయుత గాడిచర్ల హరినరాయణశాస్త్రియ రావుగారు సేదు
నంద్యాలనుండి మాకు తెలిపిరి. (తంతివార్త)

గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

దీనిని బాగా చూపు అనంతరము మహాబలవంతుడు (ప్రతి
నిధులుగా కర్మమునా, ముగియించును మూడురూపా

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రచారిణీ గంధనిలయం, కాకినాడ.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1923 సంవత్సరం ఆగస్టు నెల 11-వ తేదీ

శనివారము

జీవనోపాధి

భారతదేశమునందు రానరాన ప్రజలకు జీవితము గడుచుట కష్టమగుచున్నది. ఆహార వహారముల ధరలు పెచ్చుచున్నవి. ఒకమారు హెచ్చింపివ్వటం, అవి తగ్గుటలేదు. పాశ్చాత్య నాగరిక ప్రభావమువలన, జీవితావధిములు పెరుగుచున్నవి. ప్రాచీన నిరాడంబరజీవితము పల్లెలలో నైతికము అడుగంటుచున్నది. రాబడికి మించిన ఖర్చు, వెక్కుకుంటుంటున్నందున గనపించును. వెక్కుపాక ర్యము కీపుడు క్రమాలను, ప్రజల ఆరోగ్యము ధ్వంసమగుచున్నది. పాశ్చాత్య ఆర్థిక శాస్త్ర వేత్తలు, జీవితవ్యయ కలిమి గము హెచ్చి కొలదియై, నాగరికము వృద్ధియగుననియు, మానవుని భౌతికవాఛలు విస్తరించుటయే నాగరిక చిహ్నమనియు, మోటారువాహనానికిని నాగరికవంతునని భేదమిందెగలదనియు, చెల్లపుచున్నారు. కీరి సిద్ధాంతములనే మనలోని విద్యార్థికులు కరమప్రమాణముగైకొని, ఆర్థికసంస్కరణము నభిలషించెదరు. కొక్కెలను పెంచివెంచి, పాశ్చాత్యులు తుదికొకరితో నుకరు తలపడవలసివచ్చెను. వారు కనిపెట్టిన ప్రకృతిశాస్త్ర రహస్యములు తుట్టుతుదికు మానవాభ్యుదయమునకు మారుగ మానవనిర్మాలమునకు కుదయోగవడెను. ఇట్టి దుర్గతినండి బయల్పడు మార్గమేది యని వారు విల్కించుచున్నారు. హిందూదేశము పాశ్చాత్యుల మార్గముల ననుసరించునెడల, ఎక్కుడు దుర్గతిగాంచక మానదు. యూరపునందువలె, యంత్రములన, ఫ్యాక్టరీలను స్థాపించి, హిందూదేశమున పారిశ్రామికాభివృద్ధి గావించుటకు బయల్పించుకొలదియు, అక్కడ ఉదయించిన కార్మికసమస్య లీదేశమున జరిగి ఇంకను ఎక్కుడు తీవ్రరూపము దాల్చకమానవు. పాశ్చాత్య దేశములలో యజమానులెంత ధనవంతులయినను కార్మికులధోగతీయందున్నారు ఇటీవల పార్లమెంటు సభలో జరిగిన చర్చయందు, ఖయిదీలకు లభించెడి ఆహారమయినను కార్మికులకు దొరకుటలేదని, క్లిన్ నగారు వివరించిరి. హిందూదేశమందయినను, పాశ్చాత్యకర్తృత్వవలన, ఇట్టి విషమస్థితీయే బెరిగి తీరిని సంఘర్షణమున కవకాశమిచ్చును.

నాగరికమునకు సత్ప్రవర్తనమును, నిరాడంబర జీవితమును, శాంతి కమఃమాది వద్ధుణసంపత్తియు, చిహ్నములగును గాని, భౌతిక సుఖానుభవము గానెరదు. ప్రాచ్యదేశములందు, విషయాసక్తి నెన్నడును శ్రేష్ఠముగ కరిగింపలేదు. హిందూదేశ ధనము కలువిధముల వెలుకలకు బోవుచున్నది. ఇందుకు బడులుగ విషయాసక్తి పెంపొందించెడి వస్తు సామగ్రి, ఈ దేశమునకు జేరుచున్నది. సమృద్ధిపాలెబుద్ధిగల వారెవరును, దేశము భాగ్యవంతులగుచున్నదని జెప్పజాలరు. కొన్ని స్మృతులలో రాబడి యొకచేళ బెరిగినను, జీవితవ్యయముతో సమానముగ నది బెరుగక బోవుటచే, దారిద్ర్యము పాదుకొనుచున్నది. ప్రాచీన వృత్తులమగంటుచున్నవి. వాని స్థానమును నూతన

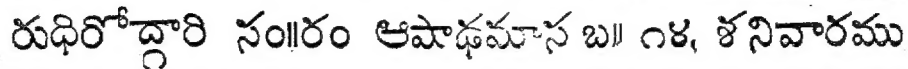
వృత్తు లాక్రమించుట లేదు. ఏ వృత్తియు లేక జీవనము గడువనివారు పెక్కుమంది యగుచున్నారు. కట్టణము లోనేమి, కల్లెలోనేమి, ఒక్క పూటకయినను చాలినంత తిండిదొరకనివారు కలుపురు గలరు. వీరి దుస్థితిగూర్చి శాసనసభ లలో చింతన. క్రభుత్వ ద్రవ్యము మిలిటరీ, రైల్వే మొదలగు ఖర్చులక్రింద విశేషముగ వినియోగ కడుటచే, క్రజల బాధలను నివారించుట కది యక్కరికు రాకున్నది. ఈ సందర్భము, ఆ సంవత్సరమున భేదములేక ప్రతిసంవత్సరమున కలవులు వ్యాపించుచునే యున్నవి. కాలక నివారణమునకు, క్రభుత్వమువారు జేసిడి సహాయ మత్వము. ఇందుకొరకు తోడ్పడు వారెవరలో నరుదు. ఆ కారణముచేతనే వ్యవసాయమోబాటు, అన్ని ఋతువులలోను నిర్వహించదగిన రాటపు పరిశ్రమను చేపట్టవలయునని గాంధీయజ్ఞాత్ముడు బోధించి యుండెను. ఈ పరిశ్రమను పురమలేగాక, స్త్రులు బాలురుగూడకొనసాగి కలుదురు. క్రజలకు సులభ జీవనోపాయము లభించును. వ్యవసాయమును రాటమును, హిందూదేశమునందు చిరకాలము నుండియు యభ్యసించబడుచున్న వేగాని వేగగావు. క్రజలను క్రభుత్వమువారును ఈ విషయమును గుర్తించుచో కొరమాలిన వ్యయము న కవకాశముండదు. ప్రాచీన సాంప్రదాయముల కిది యనుగణముగ నుండుటయే గాక, క్రజలను బాధించెడి ఆర్థిక సంకటము లిందువలన దొలగిపోగలవు.

రాటమువలన స్వల్ప లాభము గలుగుననియు ఇక్కామునకది బసకీరాదనియు ఆక్షేపించెడివారు గలరు. వ్యవసాయమే ప్రధానవృత్తిగ గల యీదేశమునందు, రాటమునకన్నను ఎక్కుడు పయోగకరమగు రెండవవృత్తి గనుపించదు. ఈ రెండువృత్తులను జతజేర్చుచో, దేశము నావరించిన ఆర్థిక సంకటము దొలగిపోక మానదు. ఆప్టనిస్థాను అమీరు గా రిటీవల క్రజల కీర్చిన పలహాయందు, విదేశ వస్తువులను కొని దేశద్రవ్యమును వెలుకలకు బంపుటకు మారుగ, దేశములో తయారయిన వస్తువులను, అందు ముఖ్యముగ దేశీయవస్తువులను కయోగించి దేశభక్తిని గనుకరువవలె నని సూచించి యుండిరి. వీరి హెచ్చరికను ఆప్టనుక్రజలు పాటించుచో, హిందూదేశమును బాధించెడి ఆర్థిక దుస్థితి ఆప్టనిస్థానమునందు ప్రబల జాలదు. హిందూదేశమున క్రజాసామన్యపు దుర్గతయిటు లుండ, విద్యార్థికుల స్థితి ఏమయినను చక్కబడుచున్నదా? అది మరంత యభ్యాన్న మయినది. క్రజాసామన్యమునకు కొన్ని స్వతంత్రవృత్తులయినను గలవు. ఆధునికవిద్యయందు దారి తీరినవారికి స్వతంత్రవృత్తులు గూడ లేవు. విజాతీయవిద్యా మహిమచే, కాయకృష్టపు కలువ విద్యార్థికులకు దెలియదు. ఎంతవరకును, వీరు ప్రభుత్వోద్యోగములపై నాధారపడుచుందురు. ఉద్యోగముల సంఖ్యకన్నను, విద్యనెర్చినవారి సంఖ్య హెచ్చగుటచే, వీరి యందరకు జీవనోపాధి గల్పించుట క్రభుత్వమునకు దుస్థరము. విద్యార్థికులలో బ్రాహ్మణులధిక సంఖ్యాకులగుటచే సాంఘిక ప్రాతినిధ్య సమన్వయలన, వారి కెచ్చటను ప్రవేశము దొంకుట లేదు. కృషి, వాణిజ్యముల కీవిద్య యక్కరికు రాదు. ఉద్యోగుల సంఖ్యను దగ్గించి, తన్మూలమున వ్యయమును తగ్గించుటకు క్రభుత్వము వారు పూనుకొనుటచే, విద్యార్థికుల కెక్కుడు సంకటము గలుగుచున్నది. ఉన్నతోద్యోగములందు భారతీయుల కింకను తగిన ప్రవేశము లేకబోవుటచే, అదిక్కున విద్యార్థికునికి అక గనుషింపదు.

క్రభుత్వోద్యోగములు గాక, ఉపాధ్యాయ వృత్తియు, న్యాయవాదవృత్తియు మిగిలియున్నవి. ఉపాధ్యాయ వృత్తియందు, వేతనాభివృద్ధి కవకాశముండదు. దానియందు ప్రవేశము దొరకుటయు దుర్లభమగుచున్నది. న్యాయవాదవృత్తియందు దేవ్వివైద్యవృత్తియందు దేమి, పోటీ యిదివరకే యధికమయినది. అర్జన చాలవరకు దగ్గినది. సంఖ్య లింకను బలమగు కొలదియు, క్రస్తుతార్జన సయితము తరిగిపోవును. పాశ్చాత్యదేశములలో నొక కూలీ వానికి చేకూరెడి రాబడియయినను హిందూదేశమునవిద్యార్థికునికి లభించకున్నది. ఏవంక కుదిరిగినను, అతనిని నిరాశ యను పెనుభూతము ఆవరించుచున్నది. ఇంటిని పొలమును నమ్ముకొని చదువుకొని నందులకు, ఖర్చు పెట్టిన దయినను గిట్టుట లేదు. విద్య యొక్క పరమార్థము ద్రవ్యార్జనగాక, జ్ఞానార్జనమని చెప్పవచ్చును. కాని, ఆధునికవిద్య, జ్ఞానార్జనమునకయినను తోడ్పడుట లేదు. దానియందు ఆసక్తి గలిగించుట లేదు. స్వతంత్రతక్కిని పెంపొందించుటలేదు. ధైర్య సాహసములను పురకొల్పుటలేదు. దేశభక్తిని వృద్ధిజేయుటలేదు. భావదాన్యమును వృద్ధిజేయుటకు మాత్రమక్కరికు వచ్చుచున్నది. ఇట్టి స్థితి నుండి భావి సంతతినయినను దప్పింపజేయవలయు ననన, భుక్తి కని ముక్తి కని బసకీవచ్చెడి జాతీయవిద్యను విద్యార్థికులకు గలపుట ముఖ్యము. కాని, క్రస్తుత విద్యార్థికులను దారిద్ర్యపాశములనుండి విడిపించుటలు? కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారి విషయమై విచారణ సలిపిరి. విద్యార్థికులగు యువకులకు కొన్ని పరిశ్రమలను ఒప్పగింపవెట్టి, కొంతభూమిని సాగుజేయుట కవకాశమొసగి, విద్యార్థికుల గ్రామములను కొన్నిటి నేర్పరచి, అనుభవజ్ఞులు వారికి తోడ్పడు చుండవలయు నని, సూచించిరి. ఇందు కొకవిధాన మేలుపబడెను. విద్యార్థికులకు స్వతంత్ర సంపాదనశక్తి అలవడిన కొలదియు, దారిద్ర్యము తొలగిపోవునని యూహించబడుచున్నది. నో అశుతోషముకీర్తిగా రీ విధానమునకు ప్రోద్బల మొనగుచున్నారు. వీరి ప్రయత్నము లెంతవరకు ఫలించునో చూడవలయును. ఈ విషయమును గూర్చి అనుభవజ్ఞు లెల్లరును యోచింపవలయును. దేశమందంతటను, జీవనోపాధి జరుగుటెటులని, విద్యార్థికులు ఘోషించుచున్నారు. ఈ ఘోష ఆధునిక విద్యావిధానమునకు చరమ ఫలితము. దీనిని నివారించుట ఎంత యవసరమో, దేశస్థి నొక్కమారు కరికించిన, గోచరింపగలదు.

అధికారుల పర్యటనములు

ప్రజేచ్ఛు అధికారు లొకవంకను నిరసించుచుండ, వారిని ప్రజలు సన్మానింపజాలరు. వెనుకటివలె, వివిధ రాష్ట్రములలో గవర్నరుల పర్యటనములు ప్రజలలో నిపుడు చలనము గలిగించుట లేదు. మున్యసిపలు సంఘములు వైతము విన్నపముల గావించుటకు వెనడించుచున్నవి. దేశనాయకులు పర్యటనము కలుపుచు మాత్రము, ప్రజలు వెనుకటికన్నను నుత్సాహముతో వారిని సన్మానించుచున్నారు. స్థానికసంఘములు వారికి మనస్ఫూర్తిగ స్వాగత పత్రములను సమర్పించుచున్నవి. దేశములో గలిగిన మార్పు, చూడగన్నులుగలవారికి గనపించును. రీడింగు ప్రభువుగారు దేశమునందీమారు పర్యటనము సలిపెదరు. రీడింగుప్రభువుగారు ప్రజేచ్ఛును తృణీకరించుటలో పేర్కొంచెరి. లా, అర్జరుల పేరుతో వీరు తీవ్రనిర్బంధవిధానమును సమర్పించుచుందురు. ఘండిత మధనమోహనమూలవ్యాగారు సయితము,

తై. అంధమునందు వివిధవిషయములగున్న రచింపబడిన
ఖండకావ్యములు కలవు. ఇట్లు నూతనమైనది, విషయములు
కూడ కొత్త. గ్రీక్, రోమన్ చరిత్రకు సంబంధించిన విషయ
ములగున్న కొన్ని గీతములు రచింపబడినవి. మిగిలినవి కవియొక్క
జీవితమునకు సంబంధించిన విషయములగున్న వ్రాయబడినవి.
“మైసాటి కల్పితరోజులు” “ఒక స్నేహితునకు” మొదలైన శీర్షిక
కలుగజేసిన భక్తులు కలవాటుపడిన పండితులను నవ్యుత్పత్తియైన
విగ్రహించి, విషయగోచరమగుంతరము కావ్యములలో పాటించ
దగుననుట సత్యమే. ఏ విషయముపై నయినను రసకత్తరకావ్య
ములు వ్రాయబడినవి. నువనిజమే, అయినను సర్వసంకలములగువిష
యములగున్న వ్రాయబడినవి. వృత్తాలు పండితపాదుల కెల్లరకు
రచింపఁబడుతవి. పాశ్చాత్యకావ్యజ్ఞానానికి వీరి శీర్షికలుపేర్లు పెట్టబడి
నవి అందులకునవి కొంతవిచిత్రముగ నుండుననుటలోతప్పేమియు
లేదు. తైలి కొన్ని కొన్ని చోట్ల ఇంకను మెల్లపడవలనియున్న
ను మొత్తముమీద పూర్వపు ప్రపంచశైలికల కాక రసనిష్పత్తి
యే ప్రయోజనముగా జరిగియున్నదని మాయభిపాయము. వృత్త
రీతులలో ముత్యాలసరము మొదలగు నవినవ్యవృత్తములకూడ
కవిగా రచయోగించిరి “సచాపికావ్యం నమిత్యనవ్యం,
సంకః తవప్రయోగోవేదభవతి, మాధుఃపరిప్రత్యయ నేయ
బుధిః” అను కాళిదాస మహాకవి వాక్యము ననుసరించి
గ్రంథమునందలి గణాంకములను పాఠశాల కవుతురురుల
ప్రకారము గ్రహించి యనుభవించగలరు. ఇదిగారి సత్కావ్య
రచనకు మరింత ప్రోత్సహించుచున్నాము పుస్తకము చక్కగా
వాచింపబడి ముచిల్పట్టులైనంతో అందముగా వైండుచేయ
బడినది.

వసంతలేఖలు

గీత

ప్రియమిత్రమా!

శరశ్శక్తిగల నా కొరగిన యద్వైతగూర్చి నీకు ప్రాసెగనటని. ఆ యద్వైతము చూచుకొనినాడైతే పూర్వజన్మస్మృతి కలుగునని దా ప్రాసెయించితి. ఆ యద్వైతము నోకిమిత్రుడై- పూర్వ జన్మస్మృతియొందినచో నీ స్వప్న యంతకంటె సాభాగ్యముగ నడుచునని నాదించు మిత్రుడను. కొరగా నానికి జూపితిని. ఆతడే దాదాపు మూడువందల సంవత్సరముగాని యిట్లుకన్పించిన సారంభించెను. ఆతడే దైవస్వరూపుడై, ముచ్చెట్టుకుంటున్నట్టి, కంపించు నా శరీరము దైవయందెను.

“అయ్యయ్యా! ఎంతవైష్ణవమేలమైతను. నేను క్రిందటిజన్మ మున చందాబడిన, ఈ జన్మమునందలి నా ప్రేమపుత్రుడను- ఏ! పుత్రుడను- గర్వకలకము నీరడే యని పరమపరిమళముగ ప్రేమించుచున్న - కలహారమునందలి నేను కలయచున్న - నా పుత్రుడను- క్రిందటిజన్మమున నాకుఁ బరమపుత్రువు. నా క్రిందటి జన్మమునందలి యానామధేయ నర్వస్వమును భవభేదము నడవారింది - నన్ను కలయగించి జేసెదైవ పరమపుత్రువు. అయ్యయ్యా! ఈ జన్మమునందై నాకు నుభూత చేతులకుఁగాక మరణ కాలమునకుఁ జేతులకుఁగాక పగ సాధించు ఋణుడను. ఈతని భాగ్యశ్రేణులఁ దిను నక్క-జన్మమును విడిచి- యీ జన్మ మెత్తి. ఈతని కొడుకు గోదావరి నుండి నాభాగ్య లంక వృక్షానినుండి తిరిగివచ్చుచుండ, కలలుకొని లాగిచేసిన మొనలి. ఎట్టి భూతుకనీవలయు నా ప్రేమబంధువులైయుండిరి. అయ్యయ్యా! నేను ప్రావీణ్యుడను. నాజన్మ పరిమితమైనదిను కొనుచున్నాను. క్రిందటి జన్మములలో జెప్పలు కట్టి చచ్చి జతువులఁ గడుపారదిన, కలలుకొని నాభాగ్యమునకుఁ ద్రావిన వాడను. ఆ క్రిందటి జన్మమున గిరాతుడను. అంతికితియ వ్యాధియుగ నుట్టి. ఆయాజీవికల చర్యలు- అందలి యా పాపపాపములు. నాకుఁ గలుగునవివృత్తియుగఁ గలఁబడు చున్నవి. అయ్యయ్యా! నా యీ జన్మమునందలి భార్య- క్రిందటి జన్మమున నీ నానారించి తెచ్చిన కలగోళి! అయ్యయ్యా! లోక మునందలి బంధువులు మిత్రులు కలిదండ్రులు సోదరులు వీరి పాండిత్యము సోదర్యము స్నేహమును దారుమా రగుచున్నవి. నాతోడక నేను ఋణుడను. నామూర్తి త్రాచుపాపము నన్ను కలవినాడె. నా కిత్రువల గోపాలరావు పుత్రులు క్రిందటి జన్మమున నీర్వాణ మరణించిన నా పీఠభాగ్య! ఆహా! లోకము లయల మరల పోవుచున్నది. వృద్ధ యువకుల సంభించుచున్నది. బుద్ధి నిలిచిపోవుచున్నది. ఘోరము! ఇది నరకలోకము కంటె మహా భూర దర్శనము! తిండి! మాడలేను. తమింపుము. అజ్ఞానముచే- విద్యుత్తేజస్సు రక్షించితిని. మరణ మింతకంటె మహా పాపముగఁ గలఁదగుచున్నది. రక్షింపుము! రక్షింపుము.” అని యాతడే మూర్ఛలఁ బడెను.

నే నాభ్యాసదలేదు. నా కింతకంటె గొప్పయనభవ మైనది. నాటియొకమిత్రుడని యిది యాతడి యద్వైతము చూపితిని. ఆతడే మూడు భవకలపితుడై కన్నులు మూసికొని యిట్లుభగ్య పించెను.

“నేను క్రిందటిజన్మమున నొక బందిపోటు దొంగను. ఆ క్రిందటిజన్మమున మహా విశ్వరుడను. మహా విశ్వరుడనై నన్ను పోషించు ప్రభువును నన్నాశ్రయించు శిష్యునినాడుపులు. బుద్ధిన యాదరుదీనుగాడ నమచ్చితితో న్యభావపరిశీలన మొనరించి నొందించి కావ్యముల ప్రాసె గర్వపడితిని. ఆ నందలను కావ్యములకు నెప్పుడు తిట్లుబయ్యెగాని, నన్ను కలుగు తిట్లు కంతకంటె తమ సహించువాడను నాను. ము తెవ్వగు ప్రాసెన కావ్యములైన నన్ను తిట్లుకేయని కలంచి దుఃఖితుడనాడెను. నాకిత్రువు బ్రహ్మరంధ్రమును బురులగొట్టగల క్రికి నాకలమున కన్నుదని బదాయులు కొట్టుచుండువాడను. నా పిరికినయ నాదైవ్యపుమాటలు, నాకావ్యములు, నాతెలివితేటలు, నాశ్రేణు లని సంభాగభాగ్యభవనము, వీనినిక చాచి పరమేశ్వ

నిజాము రాష్ట్ర కవులు

కామినేని మల్లారెడ్డి

(శ్రీ శేషాద్రిమణికవులు)

ఆంధ్రపులలో విఖ్యాతుడగు మల్లారెడ్డివర్ణనము కవుల చరిత్రములన లోకమునకు సంపూర్ణముగఁ దెలియదయ్యెను. శ్రీ వీరేశలింగము కంతులువాకి కృత్యాదిలేని మట్టుకవర్తి చరిత్రము లభించెను. స్థూలదృష్టిచే గ్రంథమును కరిగించి గద్య సహాయమున నెటులొక వికారము నివాసము కాపు నియాపించి నాగ. ఈమల్లారెడ్డి రచించిన శివభగ్యోత్తరఖండము సంపూర్ణ మతిననుసరించి నిజామురాష్ట్రములోని విక్రమవోలు కవినివాసమందుఁ బాఠశాలిరెడ్డివానియొ మేము నిరూపించితిమి. మాయూహలలో శ్రీమంతులువా రేకేభవించిరి గాని కవుల చరిత్రములలో దాని జేప్పట పూర్తికాకమున్న వార పరలోకగతులైరి.

ఇపుడు మల్లారెడ్డి కృతమును వద్యపురాణ మను నొక యుత్తరగ్రంథము రావా, రాజేశ్వరరావు బహద్రుల వారిచే ముద్రితమై లభించింది. దానివలన కొన్ని కొత్తచరిత్రాంశము లతో మల్లారెడ్డి జీవితము పూర్తిచేయ నవకావము చిక్కినదిగాన బలీలనార్థ మందలి శివయములను నిశ్చించెదము.

వద్యపురాణము విద్యాకావ్యముల వద్యకావ్యము. రమాంబి పదునాల్గునందల వద్యములు గల గ్రంథము. మల్లారెడ్డి సంస్కృతిభాగముల మిగుల వనోపారముగఁ దెలిగించియున్నాడు. శ్రీ నాథమహాశివ పితామహుడు కమలనాభామాత్యుడు వద్యపురాణము తెలిగించెడి! గాని మనకి యింకను లభింపలేదు. మతీయొక వద్యపురాణము మడికి కిరగింది. ఇది చిరకాలముక్రింద ముద్రితమైనది మల్లారెడ్డి కవి అవనికి నియంక పూర్వము. ఈభయలొకరి గ్రంథములొకరు చూచియుండగని స్పష్టముగాఁ దెలుపవచ్చును. సింగన వద్యపురాణము చాల కలకు భాగ్యము ననుకరించును. అత్యన్ని విశిష్టములు నెట్కలు కావనగును. మల్లారెడ్డి కేవల ధారాతుదిగలవి, కల్పాదంబముల కెక్కడు పాటుపడువాడుకాదు. గాన ధారాతుది ప్రకం సార్థముగ ని యున్నది.

రుదు నాకు బందిపోటు దొంగ జన్మమిచ్చెను. కవిజన్మమున గలమున కంకించటి పిల్లలను గర్భస్థ శిశువులనుగాదనీ దొంగ జన్మమునఁ గల్గితేఁ గంతకర ప్రాణుల నొసర్చినేయుచుంటిని పరమాంధుధిరముల “కైమా” చేసి యార్చుచుంటిని. (కృతీయే భయపడుచుండెను. నా దౌష్ట్యము చాలకలకుఁ దిరియుండునని భగవంతుడు నమ్మి నాకు మఱుఁ గవిజన్మ మిచ్చు దొంగగను. కలగి! ఈజన్మముగందుగాడఁ గట్టివానివలెఁ బ్రవర్తించుచున్నాను. బుద్ధిశ్రేష్ఠుడగు వాల్మీకియారంభించిన కథణ గీతముపుట్టిన దేశమునందలి కావ్యభాగవతంలో నాకంటి తుచ్చుడు ప్రేమపెట్టి- ఆవాల్మీకిరచనముల గలపిత మొర్చి పాపాత్ముడ నైపోయితిని. కరుణారసములేని నాస్వాతంత్యము నుండి- కలపితయిన నాబుద్ధినుండి- కావ్యగీతపీఠి తొలగి మావ్యమైపోవుచున్నది. ఈపాపాత్మునిక కిరగిరావచ్చుత్రము న్నవారకలగి! వెడలిపోయితివా! మాట లాడవా! నీకు నాగ్రంథము కృగీతకలకలందితిని. తమింతువా? నావ్యభావము మార్చలేవా?” అని యాశ్చర్యించుచు నీరడుపడిపోయెను.

మిత్రమా! ఈభయగ వనోపారము దుఃఖితులైరి. అందఱును మతీపడినిమనములలో నీయద్వైతము చూచినసంగతి నేమటచి పోవుచుండిరి. పూర్వజన్మస్మృతి యంతభాగాకరమైనది. పృథ్వికాశనకర మయ్యాడయే కావోలు- పరమేశ్వరుడు వానిని మనకుఁ బ్రసాదించలేదని కంఠరావృతముడ నంగీరించుచున్నాడు. ఈస్వప్న మాతడు వినిమానిపోయినాడు. తనవాదము తప్పుని యంగీరించుచున్నాడు. కలలనొందిన మనస్సుతో మతీ త దీగ విచారణమో విచారణా దామోదరకాశ్రమికిఁ గలిగింది. వసుధ్వుడు- తనకుఁదెలిసిన విషయములు తన్ను గాఁ దెలిసికొనినాడో! అయ్యయ్య! దెలిజకుండఁ దెలియనివిషయములు తెలియజుట్టు స్వప్నలేదమనియెందుల కీరాధారక, శిద్ధాంతములు? సమద్రి:ర్భము, భూగర్భము, పినిమణిల? గడ్డిమణి యెట్టిదో పూర్తి గాఁ దెలియదా! అంగరకగ్రామములో మనుజులెట్టివారని కృత్తుకలా? మనుష్యుల డెంతకలహంభ మమున నున్నాడు?

అనుగ్రహ ముండుము. నీ యనుంగుమిత్రుడు,

—వసంతుడు.

మల్లారెడ్డి లి. వద్యపురాణమును శ్రీ సిద్ధ రామేశ్వరయన కంకితము గావించెను. ఈ సిద్ధరామేశ్వరదైవము ఉపాస్యముగాక ఆరాధనదైవమని తెలిసికొనటకు వద్యపురాణ వద్యంతములలో నాధారము గానగును.

కం. విక్రమవోలు భువనక్షిణ
విక్రమవర్తి సిద్ధేశ్వర తీర్థోన్నత న
వ్యక్తకావ్య ప్రాసాదము
జిగ్గెగ నెలకొన్న భక్త భవపాలనకున్ || (కద్దు)

దీనిచ మల్లారెడ్డి యారాధితదైవము విక్రమవోలులోని కలకమగు సిద్ధేశ్వరము చింతల సిద్ధరామేశ్వర డని స్పష్టమగుచున్నది. ఈ యంశము శివభగ్యోత్తర ఖండమునందు నైతము గలదు. ఈ సిద్ధ రామేశ్వర డిండియలకుఁ గలదైవతము. మల్లారెడ్డి కవిరియమునుమాత్రమే నుతిగావించెను. ఇప్పదేవతా ప్రార్థనాదిక మొనరించి యొగగ్రంథము రచింప నీశ్యించెను. విక్రమవోలు కట్టణమునఁ గొలుపుదీర్చియున్న కవియగ్రజుడగు కామిరెడ్డి తన యాస్థానవద్యమున నున్న విద్యజ్ఞులతో విద్యా ప్రసంగములు జేయుచు,

ఉ. ధీధిసాహితీయులకుఁ బ్రతీతయగుం గుతు పావనీశ్వరా
స్థామహాపీఠము నెడవిశ్వవైభవకాతు కాగతున్
శ్రీవరసింహ పండితవరేణ్య తుమరుఁ జేకేధిరు న
నానముతో నెదుర్కొనిమిట్టమిట్టతేజవినకంజేయుచున్
ఉ. నీవు జగత్ప్రసిద్ధుడవు నిడువతిం బడవాక్యమునని
ద్యావిదులన్ రక్షిమణులన్ నిమిచ్చగంసంస్కృతాంధ్రభా
మార కావ్యకల్పనవిచక్షులన్ గణనాధకర్తవీ
దేవగవీపయో యురిగద్వ్యవసాప్ర యశోపారకృపీ.

అని ప్రకాశించినాడు. ఈవద్యములన మనకుఁ గొన్నికొత్త యంశములు తెలియుచున్నవి. తుతుపుకావా, అప్తానముల నొక యాంధ్రమహావి యాస్థానవిగా నుండెనియును, నడచు జగత్ప్రసిద్ధుడను, సంస్కృతాంధ్ర కవితా ధురీణుడను, స్వసింహపండిత కవిమారుడునునై యుండెనియు నాతనిని గణనాధకవి యని వ్యవహరింతురనియొకదెలిసినది. ఈగణనాధకవి నామము మన మింకవల కెఱుంగుము. ఈయన గ్రంథముల నామములు కులశీలాడకములు తెలిసికొనఁగల భాగ్యము భావిపరిశోధనము నఁగాని మనకుఁగలగ నేరదు. నమ కాలికుడగు గణనాధకవితో బాటు మల్లారెడ్డి కవిగాడ తుతుపుకావా కాలములలో అఁగఁగ క్రి. కే! ప్రాంతములలో నుండెనుట నిశ్చయము. శివభగ్యోత్తరఖండములో నన్నదైవమును ప్రకంసించుచు-

కా|| శ్రీరాజకులరాన్ దేవమామ్యుడు భరి శ్రీభృన్ని జాం
కాదరా, సారాజేదులభా సారాదబాబుత్తెప్పాల సింహాసనో,
దారాకా. తనతాంత సన్నుతచరిత్ర ప్రాభవోద్ధామ

సిద్ధ రామేశ్వర డు మహామ్యుడు, ఏమలభాను, అన్నరులచే సత్కారములను గొనెని కప్పినాడు. శివభగ్యోత్తర ఖండములోఁ దనయన్న యెల్లారెడ్డి మహామ్యుడు కానివద్ద సామంతుడని చెప్పియున్నాడు.

తే. గీ. డొర విక్రమవోలిపురాధినాథ
కాచవిభునెల్ల రెడ్డి భూకాంతుఁ డెఱిమి
భక్త్యనులరాన్ మహామ్యుడు పాదుకాని
కలములొకల గనెంప కాపుగలదె

ఈ వద్యములన కవి యగ్రజుడగు నెల్లారెడ్డి మహామ్యుడుకావలయులో (క్రి. క గ్రంథం-౧౬౬౧) నుండెని స్పష్టముగాఁ దెలియుచున్నది.

మల్లారెడ్డిచెప్పిన ఏమలభాను కృష్ణరాయలచే వధింపఁబడినవాడో మతీయము. డో తెలియదు. అప్పురుచక్రవర్తి క్రి. క. 1556-1605 కల కనం దునుగాన మన మల్లారెడ్డి: నీ యొప్పురున కించుమించు: సుమకాలికుం డయే లిలంకలయును. ఇంతియగాక కట్టమెట్ల సంస్కృతీనోమయాజి తన బ్రహ్మోత్తర ఖండములో మల్లారెడ్డి యన్నయగు కామిరెడ్డి కాల మిటుల చమతాగ్రముగఁ దెలిపియున్నాడు. “కలిమి విక్రమవోలి శ్రీ కామిరెడ్డి, భూమి విభునాశ్రయించి బుధులు నిజము, కాలినాహన కిరవ్వ సంఖ్యపడియు, నెదునూరైన రమానాబులుగ” దీనివలన మల్లారెడ్డి మన్న కామిరెడ్డి క్రి. క. 1578లో నుండెనుట నిశ్చయము. పూర్వ కృష్ణులు నాధారము ల్పయ్య సుమన్వయించితి మేని మల్లారెడ్డి కవిరాజు క్రి. క 1550 మొదలు 1600 కల కుండెని కంతో కిగాఁ జెప్పవచ్చును. ఏమలభాను కృష్ణరాయలచే వధింపఁబడినట్లుల నామకైమాల్యశలోఁ జెప్పఁబడినవాడై, ను బ్రకృతకాల నిరూపణమునకు భిన్నము రాజాలము. మల్లారెడ్డి కంటె గొంచెము పూర్వుడగును.

మల్లారెడ్డి గ్రంథములలో వద్యపురాణము శివభగ్యోత్తర ఖండము మట్టుకవర్తి చరిత్రము అనునవి ముద్రితములైనవి. ఇతర

రాజశేఖరకవి కావ్యమీమాంస

(Xవ సారస్వతానుబంధము లక్షణము)

[రాజా! దిగ్విజయ నిరంధింతులచేత బంధన పడుటచేత, కొంచెముంత ప్రజలముఖం నుండవలసి మాంకలములకు మిక్కిలి చిత్రములు నటించుటకు అంగమునకొంచెమున నున్నందులకు, బిల్వము ఎట్టిచిట్టలనే యున్నది. కన్నులనెట్లయినను ఇది తీరాధిపత్యమే, మే మిందే నిమగ్నమైయున్నాము. అయినను ఈవంత యేమిటి? అని (తెలిచివులలోని) మృగావులు ఆశ్చర్యపడుచున్నారు.

వతియు నెట్లు అనెను:—

శ్లో. భక్తిద్యుభయభక్తి భక్తిశ్రవణ భజనసాధారణ పాతాళతాళ: త్రుప్త్యానాగిరిదారి శిఖంభరాస్థాన లాలా. బుర్రాణి, ఆద్యస్త్రీరంగధూళి కిషుర సురభిరా మిచ్చమా నోకళ్య: కల్యాణోద్యోగ్య యస్య త్రుప్త వదమన్వేష్యసమృద్ధి అస్మిత్.

చెప్పిరిగాద ఇట్లు:—“కొంచెముంత దృష్టమాను ఇకకొంచెము అద్భుతమున వతికొంత వాచాంతరము: తెప్పించియు ఇక కొంత త్రుక్కిటిపురాణమునండి తెప్పించియు, వతియు ను: గాంత కావ్యములనుండి పిన్నదియై కావ్యమును చేయఁ బడిడి చిత్రచరణ మెట్లాది గలవో అట్టి కావ్య మవ్యాసాది మేయుండగలదు. అట్టి కావ్యమునకు రత్నమునకుఁ బోలి రత్నాకరమునందేగాని లేక రోహిణినింపిగాని యుత్పత్తి (సంభవించుట)లేదు:—అని. కాదని యాయాచరియఁడు,—“కావ్యము నందు అసత్యమునకు జేదియునందదు, ఇక సత్యముగా గనుకట్టి నది అర్థపాదమేగాని జేటుగాదు. ఇకను అర్థపాదము మాత్రమేయందు? అట్లేవో అది కేవలము కవుల కావ్యములలో మాత్రమే యుండలేదు. వేదములలో కావ్యములలో లోకములలో గూడ గలదు.

వేదములకు దాహారణము:—“పుష్పిణ్యోచతో జంభు భూష్టరాత్మాపలేగ్నిః, కేరేయ్యశ్వపాష్టాశ్శ్రీమణ (కపఢేహతా:—అని. ఇకను కావ్యమునకు దాహారణము:—“అపః పవిత్రం ప్రథమం పృథివీ మపాం పవిత్రం పరమంచ మంత్రాః, తేషాం సాహస్యజయో పవిత్రం మహర్షయో వ్యాకరణం నిరాహుః”

వతి యును ఇట్లు అనెను:—“ఎవ్వఁడు నేర్పరియై కృతకార కాలమునందు యధాకావ్యముగా ప్రయోగించుచున్నాడో అతఁడు అసంతోషము జనుచును (కల్యాణమునను ప్రలోకమునను) పొందుచున్నాడు. వాగ్యోగమునందు అపకల్పములచేత దోష యుక్త డగుచున్నాడు” అని.

వ్యాకరణమభివ్యక్తమున నున్న కారక ఇది. దోష యుండెనునది ఎవఁడు? వాగ్యోగముడే! ఇది ఎందువలన? ఎవఁడు నుకల్పముల నెఱుంగనో వాడు అపకల్పములను గూడ నెఱుంగును. నుకల్పజ్ఞునకు పుణ్యభక్తి మున్నట్లే అపకల్పజ్ఞునకు సధర్మముకూడ కలదు. (కేవలము అధర్మ మనుటకంటె) చాల అధర్మమును పొందుచున్నాడు (అనుట మేలు) అపకల్పములు “విక్రమము నుకల్పములు కొలదిగను నున్నవి. ఎట్లనగా:—గా: అను కల్పమునకు గావిగోడో, గోత గోపాతలిక అను నీమొదలగు నకల్పములు గలవు. వాగ్యోగమునందు గాఢ అవాగ్యోగ విరూధియైనవో అజ్ఞానమే అతనికి కరణ్యము. అందునను మితి మీటికెవో అజ్ఞానము కరణము కాఁగలదు. తెలియక ఎఱుఁడైన బ్రాహ్మణుని చంపి: గాని కల్లుద్రావనముగాని ఆతఁడుకలెఱుఁడే యగు ననుకొందును. ఇట్లయినవో—అతఁడు అంత మగుజయమును పొందుచున్నాడు. అవాగ్యోగమునందు అపకల్పములచేత దోషయుక్తఁ డగుచున్నాడు. ఇట్లు దూష్టాదేశుల దెవ్వరు?

గ్రంథములు కలవేమో తరికిలిక వలసియున్నది. ఈవిధతర ఎలాఁడీ బాలభారతము కీర తాత్పర్యము లుత్తము లాందె నటు. అన్నయకు కామిరెడ్డినూకసంహితయు నెల్లారెడ్డి ప్రహ్లాద శ్రవణందము కృతివొంది: లు ఎల్లారెడ్డి ప్రత్యేకించి వాసిమఱెం గ్య పురాణములు జేవున కంతకములు గావించెనట. ఈయుక్తి మగ్రంథము లిందు లభింపలేదు. ఈకవికములలో బహుపురు కవులు కృతిలాంఛనము గలరు. వంశీయు లాయాగ్రంథముల నుద్ధరింతురొక!

వల్లారెడ్డి నిజామురాష్ట్రములలో నియూతలనులో నున్న లిక్కవోల రాజధానిగాఁ బాలించిన కామిరెడ్డి కవితా విరుఁడు. ఇతఁడెంతకల్యాణ కవిమహన నున్న దోమహింద రాజధానిగాఁ జేసికొని నుఖులై యున్నాడు.

అవాగ్యోగముడే. ఇక వాగ్యోగమునందు దృష్టో విజ్ఞాన మతనికి కరణము. ఇట్లు ఎచ్చట ఎఱి మ? భాష: క మూలము ఓహో! మతివో: మూలము డ ప్రమాణమే. కాకయే? శ్లోకములు కూడ ప్రమాణమైనవో తక్కింది శ్లోకముగూడ ప్రమాణము కావలసివచ్చుచున్నది.

“యదదంబర కర్ణానాం ఘటివాం మందలం మహత్. పీతంకవ యోక్త్యన్తం కింలేత్ క్షతు: తం నయేత్”

[ఉదయ:రవ్యములు గల (అకక) ముటముల మద్యము: (దానినను స్వర్ణమును పొంది:బాల: వో క్షతువులలోని స్వర్ణ ముత్తముకు మద్యపానమున కర్ణ పాపై కలుగునా?]

ఇది ప్రమత్తిగోము. మా దన్నవో అతడు త్రిగోము కావున నది (ప్రమాణమే) అనిగోర్చి యుండు. [అనగా మహాభావ్య (కవితా)]

రాకకము:—గుజాన రాగ వి: శేణ యశసా: కవర్వతా దిగ్విధూనాం ముఖేత మక స్వాధర్మకుంభవ మ్! అని “అసద్విషయము నుపదేశించును గనుక కావ్యమును ఉపదేశింప రాదు” అని కొఁడెఱు. అది యెట్లనగా:—

శ్లో. వయం బాల్యేభాంధ్రుణి మనీయూ: కరిణ తా, మహిచ్ఛామో వృద్ధాస్సంజయ కిన్తు నీతిరియమ్ త్వయాం బ్రజవృత్తుంతు మమాన్తేణ కిమదంశో గోత్రేత్రుత్వచిదిపి నతీలాంఛ: మభూత్.

[అమ్మాయో! మేము బాల్యమున పిల్లలను, వయస్సు: యువకులను, మూలతనమున ముసలివారిని గమించితిమి. ఇదియే నునలో పెండ్లిందరికి. ఇక నీవన్నవో మావలె చేయక, విరధము గా కుమార్తెమున: బడియందెదవు. మనంకమునందు ఎక్కడ ను (పతిరొక) అనే పొటవేలేదే” ఇది యొక కృద్ధవేళ్య తన మమారిత కువదేకి చివ యుపదేశము.]

“ఈయుపదేశము నిషేధ్యత్వేన చేయఁబడినదే కాని విధే యత్వేన చేయబడినది కాదు” అని యాయాచరియఁడు. ఇటు కంటి (పర ద్రవణ: పరశ్రీలయందు పురుషులకు ఏవేదినంధింపు చుండునో వాటిని తెలిసికొని బాగ్త్ర మహింకలయు నని ఇట్టి చోటుల కవియభిప్రాయము. వతియును లోకయత్ర కవిచర వాయత్త యై:—అదియే నిశ్చేయనమునకు కారణము” అని మహర్షయ. ఇట్లే లోకాక్షిగూడ కలదు:—“కావ్యస్వరూపమున మాటలు ఎందఁక భూమండలమున నిలిచియుండునో అందఁక. అవి సారస్వతస్థానము నొంది అనందించియుండగలదు” అని

వతియును, “రాజులయొక్క శుభచరిత్రము లేజనికల వో, కేవలయొక్క (పాదశలీల లెమ్మని కలవో కేవలపులగు మహర్షులభావము లేచువి గలవో, అవి నున్నియును నక్కి పులనుండి బయలుపెడలింపి” అని లోకమునవాడుకలను. చెప్పిరి కూడ నిట్లు.—రాజులు కవులయొక్క నునచేత కవులు రాజుల యాశ్చర్యముచేసిన విభాగ్యులైరి. కనుక కవికి రాజుతో సమా నుడైన పరమోపకారిగాని, రాజునకు కలతో సమానుడైన సహాయుఁడుగాని లేఁడు” అని.

అసత్యమును సర్వమును చెప్పినది గనుక కావ్యము నుప దేశ: పరాధిని వతి గొడెఱు అసభ్యార్థమైదినగా:—

శ్లో (సర్వప్రసిద్ధిక్రొత్త భువన: క్షిప్ర: కర్పూరా కాల: (పొగ:బిల్వంబది తి: పీనాం ప్రణయ: ప్రి: విలాసవృత్తా: సాజ్ఞానాంభల కాస్థాన: భానానాంభల క్షేరోన్మిత: కల కనక కాచీ లక:)

శ్లో. నిత్యం క్రియ (మరచితిక క్షతభ: గీ తాంకతాడన విపాంధురగండలేఖా: స్పిష్టాంతు రత్నరకసారణసాధిరామ కామార్జిన రిత నితంబరిటా ప్రసణ్య:

“ధావయ:క్రమము ననుసరించి ఇట్టి అర్థమునూడె: జెప్పఁలినవో” అని యాయాచరియఁడు. ఇదికేవలము కావ్యము లందేగాక వేదములలోను కావ్యములలోనకలదు. యజుర్వేద మున నిట్లుకలదు:—“యోని రయూఖలం ... మనలం మిథున మేవైశి త్పదనం చిరుతే” అని ఋగ్వల్లలక: లుండెదను:—

“కుపోమే పర మృకి నూమేదభ్రాణి మస్యధా: సర్వాహ మస్మిలోమకాగాంధారివామివావి:” అను. ఇక కావ్యములలో మాడుండు:— శ్లో. యస్యా: ప్రసన్నభాశం చక్షు:పర్యంతపక్ష్యులమ్ నశనీతోమమం తస్యా భవతి స్మరయందీవో” ఇది కవితావ్యవహేయము. కొంచెముగా వివరింపఁబడినది. ఇట్లుమేని కొన్ని వ్యాఖ్య ప్రకారములను ఇతిరచియములను మతి కొన్నిటిని చెప్పెదము కాన తెలిసికొనఁ:—

యోగిగతము:—కలము రూపక సమాసములు గలిగి గంభీరముగ సభద్రోక్రమము గలిగి సిద్ధాంతచతుష్టాయ యైనది యోగిని వ్యాఖ్యము. ఉదా: శ్లో. కుభేభవై: నమా

పాఠప్రతిష్ఠ

వాక్యమును వచన మని వ్యవహరించెదరు. అవాక్యము (కవితల భేదమునుబట్టి బ్రాహ్మ్యమని తైత్తిరమని వైష్ణవమని మూఁడు లేఁగలరు. ఈ విషయము అంగరము వాయుపురాణము మూర్ఖుని కానివలన సంపాదించెను. బ్రాహ్మ్యవచనము స్వాతంత్ర్యమునని యొక్కలముని అర్థముని అర్థముని అర్థపుత్రక మని యొకభములు స్వతంత్రపుత్రాఁగా బ్రహ్మ్య: అతినిగి సంబంధించినది స్వాతంత్ర్యమును స్వతంత్రపుత్రకీ భృగువచ్చి మూర్ఖు నువారు మానవీకపుత్రులు. వీరిని ఈశ్వరు లందురు. వీరికి సంబంధించినది యొక్కల మనఁగలదు. ఈశ్వరులయొక్క: పుత్రులు ఋషులు. వారికి సంబంధించినది అర్థము ఋషులయొక్క: బిడ్డలు ఋషీశులు. వారికి సంబంధించినది అర్థపుత్రక మనఁగలదు. స్వతంత్రపుత్రని (కథమవ్యాఖ్యము (త్రుతి (వేదము) (కుతికం తె నితరమగునదికూడ స్వాతంత్ర్యముననియే చెప్పఁగలదు. ఇట్లే అని—విక్రొత్తపుడు నిరుక్త మోక్షముననై ఏది సర్వభూత స్వరూపమును భూతవాక్యము కలదో ఏమది పరివాదమో అది స్వాతంత్ర్యమని చెప్పఁగలము.

అశుతయే కొంచెము రూపాంతరము నొందిట్లు వరిణ కమై ఈశ్వరవచన మనఁబడుచున్నది. ఇట్లే చెప్పఁబడి ది:— వ్యాఖ్య: మము స్వప్నముగా నున్నదియను, సంభీరముగలియును అర్థాంతమున, ప్రత్యక్ష కరోక్షముల పెండిటియంగును లక్ష్య ముగా నున్నదియును నగు: ది యొక్కలవాక్యము. అర్థమేది య:—వికోకొంత మంగ్రభాగముతో కూడికొని వాయువిభక్తి సమన్వితమై అభిహితము. సర్వమును కప్పించియుండు.

అర్థము:—నిగ్రహప్రసన్నము లగు వివిధవృత్తులతో: గూడికొని, నిపాత బహుళముగా నుండి పాదపుగామందు:ది అర్థమునాఁ బడును.

అర్థపుత్రకము:—పాతాళ: విస్తృతముగాని వచనము లతో నిండి అనే. సకలములతో: గూడినది ఋషిపుత్ర కావ్యము. ఇది సర్వపరిచేదన మనబడును. వీరి కన్నిటిని నుదాహరణములను పురాణములనుండి అనుసంధింపఁగలము. మహా:పులగు సారస్వతకవు లెల్లరు నిట్లే చెప్పచుండిరి.

బ్రహ్మ విష్ణు పు రుద్రుడు గుహుడు బృహస్పతి కురుండు మున్నగు నుండి: లయ్యు కిష్యులకును డా:కే: కవనాశ్రయము పాతకేశ్వరము. క్రమముగా దేవులచేతను జేవయోనులచేతనుధా నుతిగ నుపదేయమాన మగునది దివ్యవయ:ము చెప్పఁబడుచున్నది. ఇక జేవయోనులు—విద్యాభరులు అప్సరలు యక్షులు చక్షుస్సులు గంధర్వులు కిష్కిరులు సిన్ధులు గుహ్యవతులు భూత ములు పితృములు అను నీరు జేయోనులు.

ఈ జేవయోనులలో పితృవాదు లగు పితానుచరులు న్యభూమియందు సంస్కృతమును మాటాడుచుండుటయు, పుర్రన్తి లోకమునందు భూతభావతో క్వరహరించుచుండుటయుకూ: పలయును. కవుల గ్రంథములలో అప్సరలు (పాశ్చాత్యభావతో వ్యవహరించెదరు. వైది చెప్పిన దివ్యవచనము వై బుధ మనియును వై ద్యాధ:మనియును గాంధ్య: మనియును యోగిగతీ మని యును వాలుగు లేఁగలరు. ఈ వాలుగులేఁగలకంటె: మిగిలినవృత్తులు ప్రకృతిసాదృశ్యము కలవి. గనుక ఇందు చేరి నట్లే ఎంచుకొనఁబలయును.

అందులో వై బుధము ఇట్లు:—సమాస వ్యాసములతో: కూర్పఁబడి కృంగ రాఅధికారిసంజ్ఞాతో: నిండి అనుప్రాసములు గలిగి ఉదాహరణు ఉండును. జేవవాక్యము.

ఉదా:—యచ్చంద్రితోటి కరకారక భారభాంజి

బృభి:మ క్రుణి కటావకారే వారస్య తిద్యుపుకాతు హిమతై: కిలినీపంప యూత్కారదంబర విరాదనురావ గాంధ:

వై ద్యాధరము:—కొలదిపొటిగ అనుప్రాసచ్చాయగలిగి వరుశోక్తులచే నొప్పుమున్నవై పాదరగు సమాసములతో నొప్పి యుండెడిది వై ద్యాధమునాఁ బడును. ఉదా: “ప్రణతిసురకేరి: పా: కు” అనుశ్లో:మును “భ్రమతి భ్రమరకరి:” యనునది యును. గాంధ్య:ము:—అనకము: వి: పిన్న విన్న సమాసముల చేత నలంకృతమగు వదొన్న కలదియును యధార్థము నెఱుంగ నమనగునది గాంధ్యర్యము. ఉదా:—నమశ్చివాయ సోమాయ సుజాయ సమానో, నమశ్చివ్యా:మాలా:ను సకలాలాయ సేంద్రతే అని.

యోగిగతము:—కలము రూపక సమాసములు గలిగి గంభీరముగ సభద్రోక్రమము గలిగి సిద్ధాంతచతుష్టాయ యైనది యోగిని వ్యాఖ్యము. ఉదా: శ్లో. కుభేభవై: నమా

వాక్యకర్త మేధునసారకుపాత, నైకకరాలంబయోగింద
దర్శన జుగ్ధతృప్తి తేజఃతృప్తిచారవర వీర తలేనమోక్ష.

మహాప్రసాదమగుటచే భుజంగమగంధ మగుదానిని
గూడ దివ్యచని యానదర. అయ్యది ప్రకృష్టమును మధుర
మును అదృశ్యమును నను సమానవాగ్దములు కలదియై
ఓజోభిన్నములగు కదములు కలయైన యందైన నట్టి
వాక్యము భోగ్యవార్యము అనబడను. ఉదా - సుకృతి
భాగ్యో(తిరుభాం)- అను శ్లోకము.

“వల్లభావో వతి, అనంతశృంగులు అయిన బ్రహ్మ
పాలమేకృతవాక్యమర్థముల నపదేయింప వలెను.”
అని ఆచార్యులు తల్లిరి. ఆ బ్రహ్మపాలమేకృతవాక్యమర్థ
ముగూడ కవులు ఒకవిధమగు ఉపదేశమే అని యాచరియి
తు అనెను. ఏల యాచార్యులు సాక్షిగతులు మున్నగు క్రబంధము
లలో దేవతల ప్రదేశించుట మొదలగు ఘట్టములందు కచ్చాయ
గలవానినిగా వాక్యములను నిర్వహణయింప ఇట్లే దా డిద్దము.
ఇచ్చట వతియొక విశేషము కలదు. మత్స్యకలం వ్యవహరి
యింపగ భగవంతుడు వానదేవుని కగు వైష్ణవవాక్య మెత్త
దికలలో అది మానవము అనుట ప్రాయోగాదము. అను సుమ
వాక్యము రీతుల నిన్ను తెలుగునట్టి మూడు తెలుగులుగా
తెలుపబడెను. రీతులు మూడు అను విషయముల ప్రస్తావన:

వైదికగోడీయో పాంచరీ వేతి రీతియ స్త్రీః
అనునాక్షిప్తపదల సంస్కృతి లేని లక్ష్యంలే
రీతిరూపవాక్యతీయం క కవులనేతీయతి.

“కాటమి క్రొక్కే యను మేగల కల్పలంకారమే”
యని రుద్రుడు అనెను. “ఎవరి ఒకకథమును కల్పింపాయు
గల పాదధర్మమే (చదివెదరిత) కాటమి. ఇట్టి పాదధర్మముగ
కాటమి అలంకారమే రీతిగానెను.” అని యాచరియిండు.

అక్షరాక్షి అలంకారము మూడు సాకాంతమనియును
నిరకాంతమనియును చెప్పెడిధము అగు నున్నది. వాక్యాలం
మును అకాంతమనట్టిది సాకాంత గలదియనియును, వాక్య
త్రిభాషనియును నిరకాంతగలదియనియును తెలుగులయు
ను. మఱల సాకాంతమక్రొక్క అక్షరగర్భము క్రొక్కగర్భము
వికర్మగర్భము నని మూడు తెలుగులు. విధిరూపముల త్రి
రూపము నిర్విరూపము అని నిరకాంతయము మూడు తెలు
గులు గలదు. వీరిలో అక్షరగర్భము పదావరణము:-

శ్లో. యది మే వల్లభ మాత తదానావపి వల్లభా
యది తిస్యాః ప్రయావాచి తిస్యమాపి ప్రయాః ప్రయాః.

[వయొక్క దాని లల్లభని గలదియైవో, అవుడు నేనును వల్ల
భుని గలదానను. దానియొక్క వాక్యములు (ప్రియములైనవో
నాకును అవాక్యములు (ప్రియములే. (ప్రియములే)]

ఇట్లే సరేష్టమి పదరూపమును అని యెఱుఁగుదు.

[మక్ష్మగర్భ:- “గతిస్సుకాలాంత్రానీ నృతానాం జ్యో
వలిధు. వర్తంతే సాంప్రదితానాం హేతి త్పుక్తిసంపుటాః.

[మత్స్యములకు వల్లభయిండు ఇష్టగతిగడ కాలము దాటి
పోయినది. ఇష్టము వానికి ముత్తెల్లవపురే ఇష్టహేతువు అగు
చున్నది. ఇష్టము ఉపజ్ఞమవు ఉత్తరీరూపము.

వికర్మగర్భ:- “నవలభర క్షున్నదోయం నదృప్త నిశా
చరః సురభనుడెదం దూరాత్పప్తం నవామ కరాననమ్, అయవపి
వల్లభారాసారోన బాణపంపర, కనకనివన్మిగా విద్యు
త్ప్రియా న మమోర్వశి.”

(నూతనమగు మేధునమన్నది మనదియే కాని నిశాచరుడు
కాదు. ఈకన్నట్లునది ఇంద్రధనుస్సు కాని దూరాత్పప్తమగు
కరాననముకాదు. ఇదియును వెల్లుగఁ గురియించున్న
ధూరాత్ప మేధునమగు ని బాణపంపర క కాదు. ఇది
కనకపురాలపై వెలుగు; నున్న యెఱువే కాని నాప్రియారాలగు
నూర్వశి కాదు.)

ఇదియే ఉపజ్ఞయొక్క నిర్ణయరూప మగు కాటమి.
ఇట్లు మైసి (చదివించి) ముత్తెలుగు లగునవియును నియతి నిలం
ధములై యున్నవి. వీనిలంటెను భిన్నములను విన్నవో
తెక్కలేనట్టి కలవు. వానిలో నభ్యుదయమానమకాటమియు
ఉదాహరింపబడుచున్నది.

శ్లో. యవ్యచ్చాసలభుశాంధినియమగ్నేనశామస్థిలం
ప్రాప్తానామ విగర్హణా స్థితియతాం మధ్యమశానా మపి
క్రొధోల్లాసితశోణితారుణ్యదస్యాత్పదలికారవా
నద్యై లిడితనం వమానీయం ర్మహం విధేయ ప్రవ||
అభ్యుదయశోణితారుణ్యమథ దావారణము:-

శ్లో. మధ్యామి కాలంతరం సమరేన శోపాత్
నుశ్యామస్య డిధరం నపి బాహ్యగ్రహః
సంహార్యోయం నిగతం నమయోగ్యమరూ
కంధం కలంబు భజతాం స్పృహకః పక్షిని
ఇట్లు మూడైన శాల్వ కాటమియు ఏకత్ర సంభవించిన

గ్రంథములను ద తెలుగునది. ఇందు మూడుకాటమి అన్న
దాని కదావారణము.

శ్లో. నీతంతశృంగి శోభరంగకథాత్మనైర మద్వీక్షితే
కీర్త్యాపాణి రయం సమాకతకత్వతాంగిలికల్పము
తారంకోడితి నైరనైకమతా వేను సుమాతూర్యలే
నేయం మా మభి భావతే పియతమానో కోకిలకూబతి
చక్రలోక్యమునకు ఉదాహరణము:-

శ్లో. ఉచ్యతాం సవనీయ మశేషమ్
నేత్యేరే పదమతా కభి సాధ్య
అప్యయేన మననీయ కథం వా
విప్రియాణి జనయన్తు నేయ||

చెలిత్రై మూటలలో గాని, నాయకమూటలలో గాని, చె
లిత్రైయను నాయకయను ఈయ భయం వాక్యములలో గాని,
వెక్కుమంది చెలిత్రైల వాక్యములలో గాని ఈ కాటమి
యందును.

పదవాక్యప్రమాణము లగు విద్యాగమలయొక్క యేమా
ర్థము (కాక) విత్తుల మై యున్నవో అంగభివ్యయతేత
ద్యోత్యము కాదగిన అమార్గమునే కాటమి నూచించుచున్నదే
కన్నట్లుగాని వేటుగాదు.

కాటమియతో వ్యవహరింపు ఈ వాడుక కేలము
ను ఒక్క తేలుకొనునందు (జనలలోనే) మూలమేకాదు. మ
తేయదురా? ఈకాట సామాన్యము అన్ని కాట్రములలోను
నిండి యున్నది. కాటమునకు గూడ నిది జీవితము.

కాటమి అత్యంతియై అధారతమును చక్కగా విడిచి
యిడుటయేగాక, కత్తుల మాట భావాభివ్యయతాత్యమును
నైయు తెల్లదీసే యుచున్నది. (ప్రబంధోక్తి ఒకవిధమగు
యనగా (చల్లగా) వ్యాపింపజేయుచు ననునది మతిమం
తుల దైవవాడు, తనక వ్యయము కురితగా (కాటమియతో)
నిర్మించుచుండగల మను. వతియును ఈ రీతి ననునదియే
తెలియచును గూడ నుండలయను.

సాధారణముగా సంస్కృతాత్మ్యదలవాడు ఏదోయొక
రీతిని క్రమబద్ధి కావ్యమును చేయఁగలడున్నాడు. కాని అట్టి
కావ్యమును, అచగా ఎవ్వరికి అందలి అర్థమును సరస్వతి సిద్ధించి
యున్నదో వాడ దోక్కరుడు మాత్రమే సాంగముగా
తెలుపఁగలడున్నాడు.

జన్మజన్మాంతరములయందలి యభ్యాసవశమున ఎవనికో
ఒక్కొక్కనికే కతనికయమున రక్తక్రమ (రంజకత్వము) గలు
గుచుండును. అట్లే చదువుటలో గూడ నొకవిధ మగు సాంపు
గలుగుట అనేకజన్మములచేత అర్జితమైనదేగాని వేటు కాదు.

సంస్కృతము నడుమ నడుమ చేరియుండెడి అసంభంధ
భావను మిగుల లలితముగా చదువలయును. (ప్రాకృతమును-
విశాచభావ యగు వైశాచిని సావరము తెల్లదీ యగురితని
జరింపలయును. చదువునప్పుడు సాధారణముగా క్రమస్థములు
అగు (సామ్యదేశము నూచించు కథాసందర్భములు గల) ఘట్ట
ములందు వాక్యము మెల్లగా క్రమసంపత్తములయను అప్రసన్న
ఘట్టములందు కొంచెము తారస్యమును (అచగా గంభీరముగ)
నడుపలయును. ముగింపునందు పోనహను మంద్రతారములు
కలుగుటగ నడువలయును.

లలితముగను కామాత్మలు కలుగునట్లుగను కరిగింపుమై
అర్థమగునట్లు బదిదీసెట్లుగను చెవుల కింపు నింపుజ్జి కలుగుటకీ
గలుగునట్లుగను ఉండెడి పాతమును (చదువుట) కవులమెచ్చు
కొందురు. అతిత్యరముగను అతివిలంబముగను, కతము కొంగు
రగునట్లుగను, కేటముసీసస్వరముగను పదవిభాగము లేకుండ
గను అనావృతముగను అతిమృదువుగను అతిపరుమముగను ఉం
డెడిపాతమును ని చించుచుండును.

గాఢీర్యము- అత్యంత్యము-తారమంద్రస్వరముల సామ్య
దేశ-సంయుక్తవర్ణాభాసంబర్హముగఁగఁబడు ఒకవిధమగు
సాగము-అనునివి పాతములు అని చెప్పెడి తల్లిరి. ఆకాపులి
యెట్లునోటితో తనపిల్లలను కట్టుకొనినను వానికి బాధలేనట్లు ప్రవ
ర్తించునో అట్లేత్యరములనుగూడ ప్రయోగింపవలయును. విధిక్రమ
స్పష్టమై, సమానుములు కలసిపోక, పదబంధములు మ్దానములు
గాక ఉండెడిపాతమే పాతము. బుద్ధిమంతుల డగువాడు చదు
వుచువుడు క్రమపదములను కలిపిగాని సమ ప్రపదములను విడగొట్టి
గాని అభ్యాసములను దిగమి-గిగాని చదువరాదు.

మూర్ఖులగు గల్లపాండుమొదలగు అక్రగల్పములగు
అడుజారికలును చదువునప్పుడు విని రసాస్వాదనము చేయు
నట్లుండవలయును. ఈలాగున సరస్వతనోహరముగా బదిదీసి
కవిసరస్వతీకటాక్షుమీకులులకు పాతముగాగఁగలగును.

కల్పవృక్ష మన్న నేమో యెఱుఁగనివానికి గూడను,
అర్థతృప్తికల్పవృక్ష మేమో పోలెదామో తెలుఁగనివారికి గూడను
నక్కాపుల వ త న థో ర జి చె వులకు అమృతర
సాక్షము నోలి కిం చు చుండును. (ప్రాకృతము
ను చదువుటలో కొంచెము కంటుకడియును, వారణసి(కాకి)
మొదలగు తూర్పుదేశములందుండెడి మగధదేశీయులు యాన్న
గువారు సంస్కృతమును చక్కగా చదువుట కలగడియుండురు
ఈ విషయమై ప్రాచీనాచార్యులు ఇట్లు చెప్పుచు
వచ్చుచున్నారు. “బ్రహ్మచి:- స్వాధికారజిహ్వాతో మిథు
మనవిచేసికొనుచున్నవాడను. ఏమఁగా గాడదేశీయుడు
గాథను జదివినను కదలవలయును. లేనిచో సరస్వతి(అచగా
భాషదేవి) అన్య యైవను (అచగా గాడులలో కచారమున
నున్న దానికంటె భిన్నముగా నైనను) కలవలయును. గాడదేశ
మునందలి బ్రహ్మచారుడు కలియచున్నచో అకలిస్తవ్వముగను
అర్జిష్టముగను ఆయాముగను అతికోమలముగను అమృద్రము
గను అతితారముగను తెలియచుండునని భావము.

ఇతను కర్ణాటకుఁ దన్నవో రసమేదియైను సుయోరీతి
యేదియైనను కలియఁగుమెయ్యదియైనను సుయోగవ్యయతో
(అచగా అదంబరముతో కిన్లన్ల మను నట్లు (విశాచములు
కలుగునట్లు) చదువుచుండురు.

(చదివెదచి ఎంతటికావ్యమునుగూడ దైనను-ఇది గద్యము
ఇది పద్యము ఇది గద్యపద్యములు విక్రమము-అను భేదములకు
కదలి- సంగీతకథాన మైన పాతమును స్వీకరించును, సంస్కృత
భావయనిన ప్రాణసంకట మనుకొను లాటదేశీయులు లలితో
చ్చారణాలభిసాందర్యము గల నాటకతో (ప్రాకృతమును లాడ
లాడచుని చదివెదర. సారాప్రము (త్రేణులు మున్నగువారలు
సావ్యము లొకాడునట్లు సంస్కృతపదముల నైను అత
త్రంకాకదలకముల బోలి కలియురు.

కాక్కిరదేశపు యుత్తమకవిజను సరస్వతీప్రసాదము
కల దగుటచేత చెవులకు అమృతము లాటవనట్లు కలియెదర.
అహ ఏమి వారివారికి! ఆకాక్కిర దేశమునకు తూర్పున నున్న
[ఉత్తరదేశపు] కవులు గొప్పగంపాగ్రహ(అచగా చాలింకటి
కాట్రువ్వాము) కలవారలైనను అనువాసిక సహితముగా-అచగా
ముక్కుతో) పఠించుచుండురు.

అయోరీతులకు తగినస్వయంతో విలసిల్లుచు గుణములకు
వెన్నెది యాచ దగి, వర్ణరచనము పూర్తిగా గలిగి యతులతో
(విశేషసామాన్యత) విలసిల్లుచు పాంచాలదేశపు కవిత్వముల
యొక్క కావ్యపతము చెవుల కమృతము లాటవచు నుండు
ను. లలలల మని ఒకేధోంజితో లకారముల యనుబంధము గలిగి-
రేఫసాంకర్యముగలిగి- వక్రముగా నుండెడి పాతరీతి గలవాక్య
ములను పాచురులు పూజించిన- బూజింపవచ్చును గాని
కావ్యముల జక్కగ కరికములు చేసిన కండిరులు మాత్రము
ఆ విధ మగఢోంజిని అదరింపవలరు.

తరమునందు గలమర్క మేమఁగా-(1) వర్ణోత్పత్తికి
నిలయులు లగు కంఠస్థానములయందును (ఉచ్చారణకాలమున)
అయ నర్థము స్వరూపము చేదమండ నన్నుత్తి కలుగుటయే
(2) ఆ అర్థము చేదమండ నిలుపుటయే. అని చెప్పెడి అచి.
కాటకల్ప విచారణతో గూడిన పాత్రతత్వ యను నీ యధ్యా
యము ఈ తీయన సాంగముగా నిరూపింపబడినది. ఇట్లునైని
అర్థము ననుకొనియ విధానప్రకారము ఉపగర్హింపబడును.

హిందీ - తెలుగు
బాలశిక్ష 0-6-0
మొదటి వాచకం 0-8-0
హిందీ ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ ౧-౦-౦.

తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట
వీలయిన సులభతైలిని వ్రాయబడినది.

సత్య వత్స పాఖ్యానము

త క

భోగేశ్వర మాహాత్యము

ప్రతి 1-కి ధర రు 1-0-0. పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకము.
తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకా ర్యాలయము,
నెం. 7 తంబు శేటిపేడి మద్రాసు.

వేదా భీమశంకరం

మీరు నిర్భయముగా ఏ వస్తువునైనను మావద్ద కొనవచ్చును.

ఏలననగా తృప్తికరముగా లేనిచో వాపసు తీసుకొనుట లేక మరి యొకవస్తువును అందుకు బదులిచ్చుట యీ నిదర్శనములు చాలవా?

మంజీరి గడియారముతో భరించు పలువిధ బంగారు గొలుసులు, లేక వినోదమునకై భరించు గొలుసులు పెండ్లింటులు మొదలగునవి మావద్ద సిద్ధముగానున్నవి. మావద్దను లేనివి అర్జించిన సకాలమున దియించుచేసి యిచ్చెదము. 2½—4½ సవరములలో కియారను కేపు, చేదా

రము, సహా చార్జి మాత్రము రూ. 8—0—0. ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి, కంపెనీ నగవర్తకులు, 25, చెనాబాబురోడ్డు, మద్రాసు.

అందరికి ఉచితము
7 ఒక ఆవున్నుల మాలైడ్ మిల్కు

ఇందుకు మీరు చేయవలసిన దేమనగా

నెస్టిల్సుమాలైడ్ మిల్కునే కొని,

రెండు 15 అవన్నులబుడ్లకు చుట్టబడియుండు కాగితములను బాగ్రతపరచిన యెడల

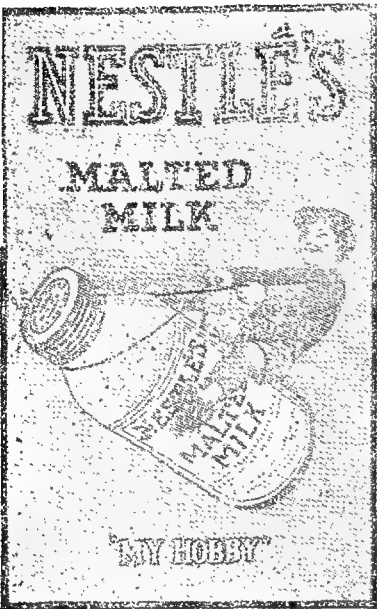
7 ఆవున్నులు

నెస్టిల్సుమాలైడ్ మిల్కు-బుడ్డి

ఒకటి బదిలీగా యివ్వబడును.

గమనించుడు:— నెస్టిల్సుమాలైడ్ మిల్కు యితర మార్కు మాలైడ్ మిల్కు కన్న వెల చవకయేగాక ఫరుకు యెక్కువగ యుండును.

బుడ్డిరూద పిల్లవాడివివేసిన బొమ్మయొన్న పాపులను వెదకుడు. అక్కడ కాగితములకు బదిలీ యివ్వబడును.

దోమలు, ఈగలు, నల్లులు వేనులు మొదలగువాటినుండి

మీరు బాధపడుచున్నారా?

అట్లుండిన మా

చంద్రుడు &

పులి

వర్తకగుర్తుగల

పురుగులను చంపుపొడిని, మరకపుల్లలను ఉపయోగించి, దానిని నాశనము చేయుడు.

Manufactured By
NAIGAI JOCHUKIKU Co., Ltd.
Osaka (Japan)

SOLE-AGENT
Hasanali Kamroodini,
71, Chhipi Chawl BOMBAY 2.

మీరు మునిసిపల్ పరిపాలన

ఏలూరు మునిసిపాలిటీనిగురించి అనేకకష్టములు (ప్రతికూల ప్రాయములున్నవి. పురపాలకసభ్యులు 30 గా లేదని మీ సీటికి ప్రయత్నము లేకుండు పక్షమున మున్సిపాలిటీగా వేరుపడినదియు యింకా అనేకకష్టములు (కామములను) పరిష్కరించు యింకా నిజములును తెలుపుటకు కొన్ని ముఖ్యములను ప్రాయమున్నవి.

పురపాలకసభ్యులు

రోడ్లు, మరక కాలుష్యము మొదలగు వివిధ కష్టములను కంటే మునిసిపాలిటీ సొమ్ము వ్యయముపై యున్నది. (సీటికి సంవత్సరముయందు రూ. 80,000 లు ఖర్చయ్యెను. వేను కంటికింటి యిప్పుడు, కట్టణముయొక్క ఆరోగ్యము అభివృద్ధిగా నున్నది.

1921 సం॥లో 1000 మరణము లిట్లొందగ నీసాహస 950 మాత్రమే గలవు. కలరా మొదలగు అంటు వ్యాధులు అసలేలేవు. (ప్రయత్నము చేసి సీటి ముఖ్య గవర్నమెంటువారి కాంక్షనును పొందడమైనది. మాసాహెబు గిల్లీ, దూదేవలవాటిగిల్లీ, ఏనుకాలవల మొదలగు ప్రయత్నములు బాగుచేయించి రాజీంప్టాను కట్టించుచున్నాడు. అంతవల ముడికిన భారాళముగా పూరితవలె (ప్రపంచమున) చాల కాలమునుండి వీటివలన కలుగు దుర్భాస కన్పించును. చాలాకాలమునుండి ప్రజల ఆరోగ్యమునకు భంగముగా నున్న కట్టారు మహల్లా మైల చత్తడిపోను దూరముగా మార్పించి, దుర్భాసను గొట్టుచున్న గోతులను మూడే పూర్తిచేసారు. ఈవస్తీగత 15 సం॥ నుండి చాల కృత్రిమమునది. మున్సిపాలిటీకియే మాటగాను గ్రామములకుల బిట్టిగానున్న గూడెములును వేటలును తీసివేసి గ్రామములను పల నున్న వికాలమైన బయళ్లను కొత్తగా వేటలను బిట్టిచిరి. యిచ్చట ప్రజలయొక్క ఆరోగ్యమునకు భంగము లేకుండగ రోడ్లనువేయించి, నీటిసదుపాయములకు వంపులు వేయించి. ఈ వేటలన్నియు కొత్తకట్టలవలన యింకానోడ్ల వగైరా అనేక వస్తువులు ఏర్పాటుచేయుటకు సుమారు 2 లక్షల రూపాయలైనను కావలెను. అందుకు మునిసిపాలిటీవారు కనకృషిగలుపుచున్నాడు.

సీటి సమస్యలు

ఏలూరు కట్టణమునకు మొదట 50 నీటిపంపులు వేసిరి. ప్రస్తుత కాన్సియను, చెరువనీగాను 140 వరకు కృత్రిమము. ఈ కట్టణమునకు సకలముగా జరుగుచో, లేదో యని కొద్దిపంపులు వేయించెను. ఇప్పుడు యీ పంపులు సరిగా పనిచేయుచున్నందున దేవాలయములకు సకలము మనీషులు మొదలగువాటికిని, యిండ్లకు సహితమును, నీటిని యిచ్చుటకు తగు ప్రయత్నము చేయుచున్నారని వేగి కామలూరి కలెజు కావడ లేకపోవుటవలన నీటిని పొందుటగా నాడుకుట చెరువున గారు కట్టుబాటు చేసిన నీటిని నీరుసరిగా చాలదు. సంవత్సరములకును, సమారాధకలకును కష్టము చేయుచున్నది నీటి యిచ్చించిని గొట్టెను కొందరు తమకు ప్రత్యేకించి పంపులు యివ్వలేదనిన నీటిని ఎక్కడగా కష్టము చేయలేదనే కారణము వహించిన్ని అనేకకష్టములు చేయుచున్నారని.

మునిసిపలు పన్నులు వగైరా

మునిసిపల్ పన్నులు అన్యాయముగా పెంచబడినవి వదంతులుగలవు. నూతనఅట్ట పనులచే వేసినపన్నులేగాని ఇతర మునిసిపాలిటీలలో లేనివి ఇచ్చట వేసియుండలేదు. మరియు నూతన అట్టపనులచే వేయవలసిన పన్నులన్నియు, ప్రజల కష్టములను నాలోచించి వేయలేదు. ఇక కట్టణములలో నిర్వహణ ప్రారంభించియున్న వేనుగా మునిసిపాలిటీవారు పన్ను వేసి యుండలేదు. కొందరు తమ దుకాణములంద్ర మునిసిపల్ స్టామును వాడకపోయి అద్దెలకునుంచి అకమలాభమును పొందుచున్నాడు. మరొకరు రోడ్లకు రెడుకొక్కను దుకాణమును పెట్టి, ఈ గుండెములను మా కాన్సియ అలోచించి తక్కిన మునిసిపాలిటీలలో వలె యిచ్చుటను రోడ్డుమార్గములో పెట్టిన దుకాణములకు మార్చెట్టు ఫీజు విధించి. రహదారి సౌర్యములకు పట్టుగా మార్చుచున్న యీ దుకాణములను మానీ వేయించి ప్రజల కష్టములను అకాచించి యీ గుండెములను సకల ఫీజు వసూలుచేయుచున్న రద్దుచేచి.

ప్రాసిక్యూషనులు

మేనేజరు గుమస్తాలు పెద్దనప్పటికిని యిచ్చుట బండ్లములను అనేకసార్లు వాసినను అన్యాయములనుండి యిచ్చునది మాత్రము ప్రాసిక్యూషను చేరి. వారైనను పన్నుయిచ్చి.

శ్రీమంతుని పేరును పేర్కొనినది చై సమకా గారిని కోరి: వెంటనే కేసు లను ఎత్తివేయబడెను. గత 2 సంవత్సరములలోను 480 (పాసి క్యూజు) కేసులలోను, 880 కేసులు వస్తులు యిచ్చినందున కోరిక వెంటనే ప్రాసిక్యూషనులను తీసివేయబడెను.

దేశబంధుదాను సన్మానము

మనసికత సభ్యులు 7 గురు దేశబంధువులకు సన్మాన పత్రమును సమర్పించి నది చై సమకా గారిని కోరిరి. వారు ప్రత్యేక సభ చేసిరి. కాన్సిలు అధ్యక్షుడు మడిగిరి. ఈ కాన్సిలు తప్ప తక్కిన అధికారులు మామందర. ఓట్లు పూర్తికొనుటకు ఓట్లు పెట్టెను. పుష్పిలు ఎరుటను పెట్టబడెను. ఈ తీర్మానమును ఏకాన్సిల్లరులు బలపర్చలేదు. అందువలన తీర్మానము వీగి పోయినది. సంవత్సరములు ఇట్లుండగా చైరుమన్ గారు సన్మాన పత్రము నియంత్రుల చేసి దని చెప్పుట భావ్యముగాదు.

హైస్కూలు

మూడు 80 కంటలు నుండి మువనవారు కడుపుచున్న హై స్కూలును గతసాళన ఎత్తివేసిరి. దాదాపు 50,000 వేల ఒక సంఖ్యగలిగిన యీ బస్టికి ఒక ఉన్నతవిద్యాలయము అవసరం. ఈ దినములలో బాటియ విద్యయుక్క ప్రామాణ్యత కోరిరు ఎరిగెను అనేకవిధ ముమూలవిద్యయందు అభిమానము గలదు. అందువలన అందరకును ఉపయోగముగా నుండుట్లు ఒక హై స్కూలును నిర్వహించుట అవసరమని ఎంచి చైరుమన్ గారు ఎక్కువ ప్రయత్న కృషిచేసి రు 10,000 విరాళమును వేయించి కాన్సిలు వారి సహకారముతో నిర్వహించుచున్నారు. వెనుక మా పుర ప్రముఖులు ఇంకొక హైస్కూలును కావలె నని పురసంఘము తీరపుర ప్రయత్నించినను కొనసాగలేదు. ఈ చైరుమన్ గారు తమ స్వంత ఖర్చుమీద మదరాసు కల్లి అధికారియను మినిస్ట్రులను చూచి ఎక్కువ కేసుకుల స్కూలు భవనములు, యితర స్కూలు సామానులును నుపాదించి మనసికతలోకి ఎక్కువ ఖర్చు లేవండగ విద్యాలయమును నిర్వహించుచున్నారు. తలభేదములను పాటింకక బీదబాలకులకు తీర ప్రాకర్యములను కూడ 20 మందికి కలగజేసిరి.

వైద్యాలయములు

మనసికత ఆసుపత్రి కంటకు 28,000 ఖర్చు అగు చున్నది. తాలూకా బోర్డువారు 20 కల వై నుండి సం॥ కు 2200 చందా యిచ్చుచున్నారని యీ సంవత్సరము చైరుమన్ గారు ప్రత్యేకముగా కృషిచేసి పాస్సిఫికేషన్ అగు ఖర్చులో రి కంటు ఏలూరు తాలూకాబోర్డువారు ఇచ్చుట్లు ఏర్పాటు చేసిరి. ఇందువలన మనసికతలోకి రు 8000 లు ఆదాయము వచ్చినది. ప్రజలందరకు అందుబాటుగా నుండుట్లు కట్టణ మధ్యను ఒక ఆయుర్వేదవైద్యాలయమును కూడ నెలకొల్పు చున్నారు. ఇందుకు కీ॥ శ్రీ॥ మాజేటి నుబ్బరావుగారి చేసిన ఉదారహృదయాలకు వారికమాల్లు ము॥ శ్రీ॥ మాజేటి వీరభద్ర రావుగారు వారి సోదరులను రు 10,000 లు విరాళమును, ఇంక సహాయమును చేయుటకు సంకల్పించిరి. ఈ వైద్యాలయము అతితీవ్రజ్వలనే తోకవలెను. శ్రీలక్ష్మి ప్రత్యేకవైద్య సహాయముకోరిక చాలాకాలమునుండి 2రుగులను కొతను దీర్చుటకు ఘోషా అనుసరించి నెలకొల్పబడు రక్షక వైద్యశాలో ఏర్పాటుచేసి మాచైరుమన్ గారు స్థలనిర్దేశమునుగూడ చేసిరి. అనుభవతీతన నిర్వాణము కర్పరలోని ప్రాంధమవును.

ఇతరవిషయములు

ప్రజలకు సాంకర్యములను కలగజేయుటకు మనసికతలోకి వారు ఎన్నడును ఏనుషముగను వెనుదీయలేదు. గత 2 సం॥ లలో అగ్నిప్రమాదము కలిగినపుడు వీరలు తిరి యిండ్లుకట్టు కొనుటకు మనసికత కవున్నిల వారిచేత, దొరతనమువారి చేతను రు 2000 లు సహాయము చేయించిరి. ఆపడలో నున్న ప్రజలకు ఆస్తిదానము చేసిరి.

క్రొత్తమనసికత మార్కెటు చక్కగా తీర్చి కట్టిన ప్రముఖ మార్కెటు ఆదాయమున కంటే కట్టిపు రాగలదని మదింపు చేయబడుచే నర్కారుసామ్యుతో కొనబడి తిరి అయ్యుడిని స్థలముల తాలూకా ప్రముఖులు జంతుక మేలలు కట్టె రాలవై నున్న ఆదాయమున్ను విలిపి నిజన చేయబడిన ఒక లక్షరూపాయలతో ఈ మార్కెటును కట్టుటకు ఏర్పాటుచేసిరి. విద్యాభివృద్ధివిషయమున మాపురపాలక సంఘము అత్యంత జ్ఞానుని ను ముగా పనిచేయుచున్నది. సంవత్సరము ప్రత్యేకముగా ఆరు పా స్కూలును, కార్మికులకు యితరులకు 20 పాఠశాలలను నిర్వహించుచున్నారు. ఇంకొక ప్రత్యేకముగా ఒక హై స్కూలుగలదు. ఏలూరు జనసంఖ్యనుబట్టి విద్య నిరవధితముగా 600 మంది విద్యార్థులలో 5000 రూల బాలికలు విద్య చేర్చు కొన చున్నారు. వీనినిబట్టి పురసంఘము విద్యాభివృద్ధి పరింది

ఎంతకన్న గలవునున్నదో తెలియగలదు. మనసికతలోకివారు బస్టిమధ్య కూడబడ్డ గ్యాసు లైటులను వేసి పురమునకు మారినకోరికను తెచ్చిరి. వికాలహృదయు లగు శ్రీయుత మధుల చినరాజు శ్రేష్ఠిగారు ఇ దుకుగాను లోగడ రు 100 లు విరాళ మును ఇచ్చిరి. పురభిమానులు మరీకొందరును వాగ్దానును చేసిరి.

కంట్రాక్టులు, లోలగేట్లు మొదలగు సమస్త కళనహారములు కాన్సిలులో తీర్మానము చేయబడి చైరుమన్ గారు ఎంత మాత్రము వ్యవహరింపరా. ప్రతిస్పృహవిషయములకు కవున్నిలర్ అమోదమును లే చెరుమన్ గారు ముందు అనుమతానికి తీసి కొనిరారు. వారు చేయు మనసికత కార్మికులయందు కాన్సిల్లరు ఏకీభవించుట, కొందరుమహానీయులు పతిలలోను, ఇంక చోట్లను అవసరముగా వదలుటను చేయుటబట్టి కవున్నిలర్ల తమచేరు మనసికత కళనహారమును సమర్పించు ఒక కర కర్తయును ప్రయత్నించిరి. చైరుమన్ గారికి కవున్నిలరు నుండు అనన్యోన్యభావనలకు యిదే నిదర్శనము.

కాన్సిలు, చైరుమన్

పురపాలక సంఘమును చైరుమన్ గారును, గ్రామములో 2రుగు శతకీర్తకార్యములకు ఎన్నుచును వెనుదీయలేదు. ఏలూరుపీఠాచూ యవసరమునకు కాన్సిలులోపుర 2500ల విరాళ మిచ్చించుటయేగాక చైరుమన్ గారు కళయముగామూడు 2000 రూ॥ కిమ్మకుల పుస్తకములను భాండాగారమునకు యిచ్చిరి. సాతీయకార్యాలకు వీరు ఇచ్చిన రు 800 ల విరాళ మునుబట్టి సాతీయవిద్యయందు వారికి గల అభిమానము తెల్లడి కాగలదు. ఇది గాక ఏలూరు నిమ్మకాయకర్మనిరసంఘమునకు సహకారమును చేయించున్నారు.

ఏలూరు మునిసిల్ పరిపాలన స్వయముగాను శాస్త్రము ముగను జరుగుచుండినను కొందరు స్వార్థమనస్కులు నెలల అభిప్రాయములను మున్ను నుంచుకొని తమ పనులను నెల వేసికు ముగ్గుగానక చైరుమన్ గారిని గుఱించి అనేకవంతులను వ్యాపింపజేయుచున్నారు. బుద్ధిమంతులు యిందలి సత్యా సత్యములను నిర్ణయించుట గాక.

(ఒక కవున్నిలరు)

మాక్సిలన్ అందుకంవెనీ,లిమిటెడ్

(ఇంకొకరేటెడ్ ఇన్ ఇంగ్లండు)

నార్త్ బీచ్ రోడ్డు మదరాస్

గణితశాస్త్రము

పర్యయపు పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుడు కె. వెంకటసుబ్బయ్యగారు బి. ఏ, ఎల్. టి. రవిచంద్ర

ప్రారంభగణితము రూ. అ. వై.

ముదటి పుస్తకము	1, 2, 3 తరగతులకు	0.6-0
రెండవ	4, 5 "	0.12-0
మూడవ	మొదటి భాగము 1 పాఠమునకు, 6 తరగతి 1-0-0	
"	రెండవ " 2 " 7 "	1-0-0
"	మూడవ " 8 " 8 "	1-0-0

ఈ పుస్తకములు సవరణధర్మము ననుసరించి వ్రాయబడి యున్నవి. శ్రేష్టవిద్యులు దివ్యరక్తుకు సంబంధించిన, కిలనో గణితమునకై అనేక ప్రశ్నలు చేర్చబడియున్నవి. మూడవ పుస్తకములోని మూడు భాగములను దివ్యమెంటువారు ప్రయోగించి నిలబడు ననుసరించి వ్రాయబడియున్నవి. గణితమును బోధించునపుడు అవలంబించవలసిన పద్ధతులు ప్రతి అధ్యాపకునకు ను వ్రాయబడియున్నవి.

గణితశాస్త్రముల నేర్పుటకు సాధనములు

పాఠశాల సాధనములపై (The School Set) ఇది 6, 7, 8 తరగతులకును, 1, 2, 3 పాఠములకు ఉపయోగమైవి. రూ 1-2-6

జే. ఆర్. జే. కలకత్తా యుగారి గణితపుస్తకములు.

తెలుగు స్కూల్ అరిజెటిక్.

1	పుస్తకము - 2 తరగతికి	5 0
2	" - 3 "	6 0
3	" - 4 "	6 0
4	" - 5 "	8 0

ఈ పుస్తకములలో నూతనపద్ధతులు నేర్పబడియున్నవి గణితశాస్త్రమునంబడిన విషయములు ఆయాతరగతులకు కల యునంత వ్రాయబడియున్నవి.

లోయర్ సెకండరీ అరిజెటిక్

మెస్సరేమెక్, గ్రాఫ్, అప్రాప్రిమెంట్ మున్నగు విషయములు గ్రామీణా చేర్చబడియున్నవి. రూ. 1 8 0

వివరితముగు ప్రాణనష్టమును నివారించుట

ఒక్కొక్క గంటకు వేలకొలది జీవితక్షయము కృతకొందరు చున్నారు. ఈ ప్రాణనష్టమును మనము నివారించుటకు జనకు ఆవకాశము గలదు.

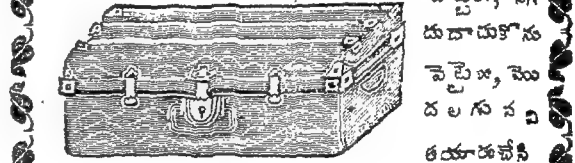
అపుపాము, గవ్వపాము, కల్తీ లేకుండు, బాగనిచ్చినను కూడ అపాలను తీర్చుచుచేసికొను శక్తికూడ జీవితక్షయ కుండరు గాన అందు విషయమై తమకాగ్రత పుచ్చుకొనవలసియున్నది.

రాబిన్సన్ పేటెంటు బార్లి అను బియ్యపుపిండిని కొని దానిని నీళ్లలోలిపి అనీళ్లలో (బార్లి వాడు) అపుపాలు, గవ్వపాలు లేదా బబ్బాపాలు వీటిలో చేసినెవను చేర్చి కల్లికి వనపాలు లేనప్పుడు ఇయ్యదగును. అట్టిచ్చినచో శరీరమునకు బలముకలిగి అత్యుపయోగ బాగుగాపెరుగును. కర్మగూ తీర్చుచును. ఈ బార్లి వాడుకను కల్లులకు, పిల్లలకునుకూడ నియ్యకచ్చును. ఇవరము చున్నచు ఇబ్బతు కలవారిని, శిశుశక్తి కరిగా చేసివారిని, యలబడెము కలవారిని, ఈబార్లి వాడుక చాల లాభకరము గొప్పగొప్ప వైద్యులు దీనినికలపించి శిశువు చేసియున్నారు. రాబిన్సన్ పేటెంటు బార్లి పిండిని నీళ్లలోలిపి మద్యగాచేసి, దానిని మరుగుచున్న నీటిలోచేసి, వదిలివేయుటవలన కలపుచు మరగ నిచ్చి తరువాత చల్లార్చు కలెను. దానిని తరువాత వడపోసి, పాలుకలిపిగాని, కలవకగాని యియ్యకలెను

వేసవికాలములో నిత్య కాయకసము, పువదార, మంచు గడ్డ వీటిలో చేర్చి పుచ్చుకొనిన చుచికరముగ నుండును, చుచిక చేయును. (తరగతి 1)

మేలైన లక్ష్మీ స్టీలు ట్రంకులు

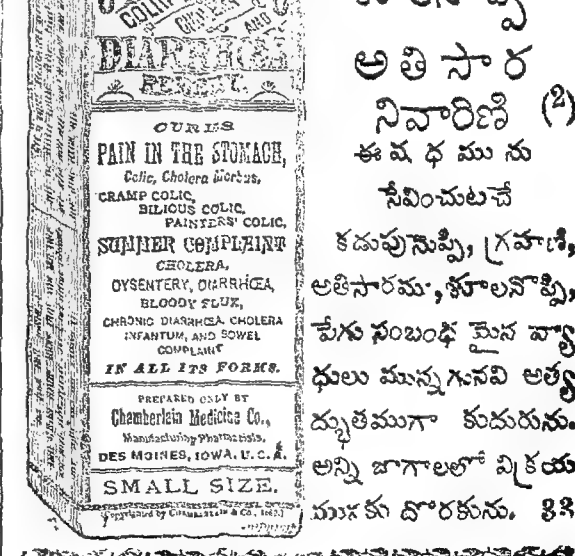
మేలు స్టీలుకేరములు చేయబడిన శ్రేష్టమైన ట్రంకులు, బ్రీపుండులు అటాచ్ కేసులు, చేతిపెట్టెలు, అగ్గిగు

టోపు గా వర్తకులకు అతివ్యాముమైనధర్మ ప్రకారము నిక యించుచున్నాము. స్టీలుస్టీలు, బిగములు, చేతిపెట్టెలు మొదలగునవి మేలు నేరుగా నీరునుండి తెప్పించుట చేతనే సరసముగా వికయించుటకు వీలుగలదు.

K. Ramaswamy Naidu
Lakshmi Steel Trunk Manufacturer
Wholesale Merchant
No 30 Iyyappa Chetty Street
Mannedi Madras.

చేంబర్లెన్ గారి కులనొప్పి అతి సార నివారిణి (2) ఈ వధమును సేవించుటచే

చాకులు - తాళములు

మంకలికత్తులు. అగ్రసాధనలచే చేయబడినవి. చేలయినవి. వెంటనే ధర్మకామలకుగల ప్రాయశ్చ. బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్ కట్టెలు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc. 8031 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా) తెలిగ్రాఫిక్ ఆడెను: "ఇంద్రప్రస్థ" పెద్దాపురం.

తెలుపుతి
(ఒక విలేఖరినుండి)

మునిసిపల్ ఎన్నికలు

ఆగష్టు 9: విన్నటికినము మూడవవార్డులో జరిగిన ఎన్నికలో ప్రభుత్వము కేన్ చేతముక అయిన శ్రీమూర్తి శ్రీనివాసులు టెక్టికారు విజయము పొందిరి, నాల్గవవార్డు ఎన్నికలు 11 తేదీన జరుగును.

సరస్వతి విలాససభ

డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారు తిరుపతికి పంపిన నాటి రాత్రి (4-8-28) యీ సభవారు శ్రీకృష్ణజనము ప్రవృత్తిని ప్రశంసించి, తమకు ముఖ్యముగా శ్రీకృష్ణ మార్గభూషి, రథాచార్యులు బి. ఎ. బి. యల్. ఎలమర్తి శ్రీనివాసాచార్యులు వీరభరించిన శ్రీపాత్రములు వీరి సంగీతాద్యులైపులను విక్రీతి యధుకముగ నుండెను.

తెజస్వీతివు అసెంబ్లీ

రాగల అసెంబ్లీమీటికి లోకము జేతూజల్లా-దత్తమండలము- ఈజల్లా ప్రతినిధిగా శ్రీమూర్తి టి. కె. సరసింహాచార్యులగారు ప్రయత్నము చేయుచున్నారు. వీరు ఈ జల్లాలో కాంగ్రెసు నాయకులు. కృత్రిమానిన ప్రాజెక్టుకీటు. తిరుపతి మునిసిపల్ కౌన్సిల్ పరిషత్తునందున్నారు.

డాక్టర్ బ్రహ్మజోశ్యుల సుబ్రహ్మణ్యంగారి రాక
తే 4-8-28 ద్వి రాజమహేంద్రవరమునుండి డాక్టరు బ్రహ్మజోశ్యుల సుబ్రహ్మణ్యంగారు సీతారామయ్యగారు వారి కలిమిగారు యాత్రాము తిరుపతికి విచ్చేసిరి. నాటికా యంత్రము శ్రీమూర్తి సీతారామయ్యగారు కాంగ్రెసు కలెక్టరు విప్రులముగా నిర్మించి యిప్పటి వ్యాజ్యోద్యమముయొక్క ప్రభావముగూర్చి చక్కగా నువ్వనీచిరి. ఆయన నాటి నాయం వేళ రిపిగు రూమున డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారును వారి తల్లిగారు నువ్వనీచిరి.

డాక్టరుగారి యువవ్యాసము ప్రజలయందు అత్యంత విశ్వాసము పుట్టి చినది. ఆతని యజ్ఞులలో ముఖ్యమైన ఖద్దక బ్యాంకును తేజోవ్రుచే తిరుపతి ప్రజల నాచి డాక్టరుగారు మిక్కిలి చింతిల్లిరి.

నాటిల్లి యు ఖద్దక గూర్చియు శ్రీలక్ష్మణమగూర్చి యావాగు జేసిరి. మొదల 7-8-28 తేదీన డాక్టరుగారు పర్యసించిరి. నానాజనసంఖ్య మిక్కిలిమైయుండెను. నాటి యు పశ్చాత్తమున ప్రజాస్వాతంత్ర్యము, కనియూతానిమన సాధయల దుస్థితి, నాగభూమిలో రురురుందు కలకలసంభ్రమముగూర్చి వివరముల జెప్పించిరి. ముఖ్యముగా తాగుడును గురించి నుడివినమాటలు చాల ఫలకంక మైనదనుటకు సంతసిల్లవలసి యున్నది. ఇట్టి నాయకు లవ్వడవును అంధజేతముతట గుండించి ప్రబోధము గొల్పినయెడల తప్పక మన యుద్ధయము నకు మజల ప్రావ్యము కలగకపోదు.

“ఇప్పుడే సీమ కమలములు
కొత్తగా దిగుమతియైనవి.”

సురజ్మల్ లల్లుభాయి అండు కో

113 ఆదియప్పనాయకవీధి, మద్రాసు.

ఒంటికాళముతోటా తుపాకి ను ప్రసిద్ధమగు
కంపెనివారిచే జేయబడ్డది. (8068)
సానావిధములగు రివోల్వర్లు ఆరులే
కంటితోటా అండు కోమి [ఫ్రాన్స్ మా ౧౮౬౩ నల్]

ధరలు
నరసము.
కేటలాగు
ఉచితము

కాళము 3౨ 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును. ఇప్పుడు జేబులో పెట్టుకోగలిగినవి కూడ దొరకును.
యక. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కోమి, నెం. ౧౨, బ్రాడ్యే, మద్రాసు.

బెట్టిసు రైసుహల్లరు అండు పాలిషరు 698

నెం 1, 2, 7 రుల రైసుహల్లరులు స్టావలోనుండి తరుణమే యివ్వబడును. ఈ హల్లరులకు విడిభాగములు ఎప్పుడును సిద్ధముగానున్నవి. కరెన్సీక్రూడు ఆయులు ఎంజినులు పోటీ ధరల చొప్పున నవ్వయిచేయబడును. మరి యొకరికి మీరు ఆర్డరును పంపుటకు మునుపు మా ధరలను పోల్చి చూడగోరెదము.

Head office:—
CALCUTTA.

B. D. BERY & Co.,
8 Seambu Doss St., Madras.

అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.
చక్కని డబ్బితో సహా సీసా ౧-కి అణాలు ౧౦ మాత్రమే.

అమృతాంజనము తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బావును.
అమృతాంజనము డిపో { 109, ఫ్రేరి రోడ్డు, ఫోట - బొంబాయి.
7, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

పండిత డి. గోపాలాచార్యుగారి
ఆయుర్వేదాశ్రమము
జార్జి టవున్ మదరాసు

మాచే నిర్విముగ కయారుచేయబడిన కాశ్మీయ ఔషధములను అనుభూతియొగములను చేయు నమ్మకమైన గొప్ప ఆయుర్వేద ఔషధుల.

అశ్వాకవతి రుతుశూలలను (నుట్టుకుట్టుకోవలను) బోగొట్టును రుతుక్రమము ఆశ్వనివతి (తరికిణి, దినమువిడిచిదినుము నమ్మ జ్యోతులకు రామబాలాను వెల రూ. 0—14—0

ఈ ఔషధ సేవనలన అనేకులు రుతుశూలలు దూరమై కర్మంతానకులై సంతసిం రక్తశోధక సనామేహములచేతను, రసావధములచేతను, యింక అనేక కారణ ములచేతను (అనగా) కడుపులు, చీడ, తామర మేహబాదలు మొదలగు వారున్నారు. వెల రూ. 0—14—0.

మామ్రులుంగర సాయణము గర్భిణీ శ్రీమత అనేక కారణములచే సంభవించు వాంతులు మొదలగు సుఖవిరేచనవతి దానిచే చెడిపోయిన క్రమము శుభ్రమగుచుటయందు ప్రసిద్ధిపొందినది. వెల రూ. 3—0—0

నవి పోవును. బుహీనమును బోగొట్టును. గర్భావధమునకు బలము గలగ వేయును. ఆశ్విక ప్రయాణచే ప్రయోగించు శ్రీమతి భాదతెలియక ముఖముగ ప్రసవం ముఖమును బోగొట్టి కీరమును ఆరోగ్యశ్రీనించుదు వుంచును. వెల బుడ్డి 1-3 0—10—0

వృశ్చికదంశనివారణి తేలుకొట్టినవోట దీనిని యిదియెడల 5 నిమిష ములలోనే బాధయునుగది తేకుండచేయును. వెల బుడ్డి 1-3 రూ. 0—10—0

ఇంకను అనేక యావధములు కలవు. బొమ్మల కేటలాగు నేటిదినుముననే వ్రాయుదు

హెడ్ అఫీసు:— ఆయుర్వేదాశ్రమము 41 ఆచారప్పన్ వీధి, జి. టి. మదరాసు.

ఒక న రాష్ట్రంలో పోరాటానికి దౌర్భాగ్యమైన
లను పురికొల్పవచ్చును ప్రజలించుదినమో అది కాంగ్రెసు
సిద్ధాంతమునకు కృతిలేక మొదల చేయబడినది యగుననిగాన ఆ
వ్యాధియు తిరుస్కరించి అందులకు తీవ్రపరిష్కార ప్రజలించుట
సంపాదకునకు ముఖ్యకర్తనైనా, అటుల ఒక వ్యాధియును అంశ
వృత్తిలో పోరాటానికి ప్రకటింపబడినందునకు అంధుల తి
వారు విశ్రాంతి 1923 కాలై 30 తేదీన అంధువృత్తిలో
కొకనవరణను ప్రజలించుట చాల నువ్వువ్రతవనా. అట్టి పో
రాటు జాగుట వోచనీకమే యైనను దినవృత్తియందు ప్రతి
దినము అత్యధిక మగు విషయములు ప్రజలించ
బడచుండునుగా. యిట్టిలోకము జరుగుట ఒకపుడు తీరదీని
చుండును. అదిగాక అవిషయమంతయు అదినమున అత్యల్పకాల
మున పత్రికలో ప్రజలించబడవలసియందుకు మరెయ్యక చిన్న
సమస్యయై యున్నది గాన యిదిగూడ లోకమును నువ్వు చేయ
కుండుటకు మరెయ్యక బలియినను కాణ్యమై యున్నది.

స్వరాజ్య పతాకోద్యమము

స్వామివిరుద్ధముగాని, యూనియను జాతు నవమానించుటగాని కాదు

ప్రభుత్వము నకు వాదా మ్యునిసిపాలిటీ ప్రత్యుత్తరము

వాదామ్యునిసిపలు కమిటీ జూలై 29వ తేదీని అవసరపడ గావించి యీక్రింది ర్యాంకును గావించెను:-

1. ప్రియ, ప్రభుత్వము 1923 మే 1వ తేదీని ప్రకటించిన ప్రకటనను సీ. పి. కె. జె. లు. మే 12వ తేదీ ప్రచురించినదానిని జరుపుదు.

యూనియను జాతు బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమును జాతీయతాకామను నడచియు నిర్మించి గాదని కమిటీవారు ప్రభుత్వమున నుచింతగించుచున్నది. యూనియను జాతు బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమును జాతీయతాకామను, ఇదియేగాని బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యముగాని గాని కావించియుండలేదు.

యూనియను జాతు, పెటూబర్రి, పెటూ ఆద్యులు పెటూబర్రికి మాడు ప్రాంతము ల్లి యిండ్లందు పాట్లందు, విల్లాందు, దేశమున బ్రిటిష్ చిన్నాచాగల పతాకము. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యములాగుండి ప్రకటనలను నవభవించు విశేషసామ్రాజ్యములు అసామ్రాజ్యముల దెబ్బపట్టియు బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యముతో నమానభాగమును దెబ్బపట్టియు చిన్నాచామను అయూనియను జాతులందు కేంద్రానికి అవలెకుండు నున్నయూనియను జాతు అసోసియేషన్, కె. డా. కే. డా. ఫ్రీ కామ్యూనిస్టు బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యంతర్గతస్వరూపము కేసులకు జాతీయతాకామగా నేరదు.

అమెరికా యునైటెడు స్టేట్సు జాతీయతాకామ వండు కేసులకు క్రమముల నుదాహరణముగా దాని కర్మము వ్యవహారములను యెక్కిమే. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యముగాని, అజాగ్రహముగాని తిరస్కరించు స్వరూపము దెబ్బపట్టి జాతీయతాకామను నిర్మించును.

అక్రమస్థితి విషయము

భారత రాజ్యాంగ అక్రమ అందరను అంగీకరించినట్లే త్వరగా భారతదేశమునకు సంపూర్ణ రాజ్యతాయుగ ప్రభుత్వము కొనసాగుటకు సార్వభౌమము ప్రభుత్వ మంగీకరించి విధానమే ఇయ్యగాక రాజ్యతాయుగ ప్రభుత్వ పాంధ్య మున్నదే జరిగ జనియ, 1919 భారత ప్రభుత్వ కాంక్షములను ప్రవేశ పెట్టి సంస్కరణములు రాజ్యతాయుగ ప్రభుత్వమునకు ప్రభుత్వ పాదము నియ, బ్రిటిష్ రాజీయతాకామ ప్రచురించి, భారత దేశము యిష్టముతో నుచింతగించుట త్యాగము గావించి బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమునందలిభాగములతో కాటు సమానభాగమును నిర్మించుటకు తిరిగినిర్మితము చేసెను.

అప్పుడు భారతజాతీయతాకామ మొందలెనను ప్రశ్న వచ్చును. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము భారత రాజ్యాంగ అక్రమ అంగీకరించుటలను భారతదేశమునకు పతాకముల యుండలెనను అను ప్రశ్నయుండలెనను. భారతదేశమునకు పతాక ముండలెననునది అంగీకరించి, అజాతీయతాకామే విధముగ నుండలెననునది అజాతీయతాకామే.

ఈ ప్రశ్నకు భారత ప్రభుత్వముగాని, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వముగాని ప్రత్యుత్తర మిచ్చు ప్రయత్నించలేదు. ఈ విషయము దేశమునకు సరిగ్గా రాగా స్వరాజ్యపతాకము భారతజాతీయతాకామను తిరస్కరించుచున్నది. అఖిలభారత కాంగ్రెసు సభా ప్రభుత్వపతాకమును జాతీయతాకామ గుర్తించెను. అందు దేశముల విశ్వము బోధించుట దివ్యములు లభి. ఇంతవరకు జరిగిన సంకటములట్టిమాడ అయ్యది భారత జాతీయతాకామను అజాతీయత అభ్యుత్థానముతో నున్నది చిది.

ప్రభుత్వచిహ్నము

రాజ్యతాయుగ ప్రభుత్వ మున గా ప్రభుత్వమును ఒక్క ముక్కలా కట్టవచ్చును. ప్రభుత్వాధికారులు ప్రజల నుండి పొందగలెనయను, ప్రభుత్వము ప్రజాభివృద్ధియు నునుంచి యుండలెనయను రాజీయతాకామములలోని విషయము. ఈ సమస్యను కర్మపురాతనదేశములో నీర్మూల్యమునకు కట్టవచ్చును. 'రాజ' అను పదార్థమును జూచి అయిన పాలించు ప్రజల పాంధ్యము సామము సామించువాడే రాజుని తెలియ గలదు. దేశమునకు భారత ప్రజాభివృద్ధియు నిర్మించును. భారత ప్రజాభివృద్ధియును దెబ్బ పట్టుచును సాధనము, జాతీయతాకామ మొట్టమొదటను విషయ మట్టి జాతీయ

మనా సభా అంగీకరించుటకు చాల యుక్తముగ నున్నది. జాతీయవాంఛన ప్రభుత్వముచి అంత యుచియును ఒక రాజ్యాంగవిధానము నేర్పవలసి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వవిధాన మైనయెడల, దేశము గావించిన నిర్ణయము వాచ నిజము తెలుసు ప్రభుత్వము మొత్తమును, దేశమునకు భావించుటల జాతీయ పతాకమును నిర్మించుటలతో కట్టి పంచునామ నుండలెనను. జాతీయ పతాకాద్యమును కలన యూనియనుజాతు సమానభాగములను గాని అంగీకరించుటకు లెననిగాని యుద్దేశములేదు.

ప్రభుత్వముగా నిర్మించుటకు భారతదేశము కట్టి జాతీయ పతాకమును నిర్మించి యుండలేదు. భారతదేశమునకు జాతీయ ప్రభుత్వము చూడునెడల, జాతీయతాకామ ముండలెనయను ప్రభుత్వముగాని చేయునలెననునది కదలికలేదు. దానిని ప్రజలే పూరించి జాతుజేసిన యిష్టమును యెవరైనను కదుపు ముందు యుండరాదు.

ప్రభుత్వముల రక్షణము

అప్పుడు ప్రజల నుచింతగించుటకు స్వరాజ్యపతాకాద్యము నేరమని చెప్పి తేడు పతాకము మారగింపు చేయవలెనను నేరమును ప్రకటించి పరేదు. ఈ సందర్భమున స్వరాజ్యపతాకమును నిర్మించునలెనయిచ్చును. స్వరాజ్యపతాకమును పతాకము చేయునపుడు అందుకేరవారము పొందించునెడల స్వరాజ్యమును సామించి కేంద్రములను, సామ్రాజ్యపతాకములను, ప్రభుత్వములను రక్షించుటకే స్వరాజ్య మేర్పడినది. స్వరాజ్యపతాకమును ప్రేలాడగట్టుకొనిగాని, ఊరేగింపుతేయవారిగాని కేంద్రమునంద, ప్రభుత్వమువారు స్వరాజ్యపతాకము నుచింతగించునెడల నిర్మించునలెనయిచ్చును కమిటీ వారు చింతించుచున్నది. జాతీయతాకామ విజృంభణములను సాగ్రహించునెడల కేంద్రము వాదములను, దాని ప్రేరణకారితో భంగము లుండునది ప్రభుత్వమువారు భవిష్యత్తు నుచింతగించుచిరమునున్నది.

అట్లుచూడట చింతలెక్కుము నుచుటకు స్వరాజ్యమంత నీ ర్యమము గావించునెడల, అట్లెన యెడల ప్రజల నట్లెన ప్రకటించునెడల ఇప్పుడు ప్రభుత్వదేశమునకు బ్రిటిష్ జాతీయతాకామ కలగుటలను దొరుకుచున్నది. ఇట్టియెవరికైనా ప్రభుత్వమును కలగుజేయాలను. ప్రేమనుండి ప్రేమయున్న విండునట్లే ద్వేషము నుండి ద్వేషము నుద్భవించు నున్నది. మనస్థితి మన మనస్థితి భావించు జాతీయ పతాకమునకు లెనద్యేషమునా యభావమును సహించి పరేక్షముగ ప్రోత్సహించు నెడల, కర్మల కే మే మొయింక నుచి చారింక వలయు జాతీయతాకామను అట్టి ద్వేష భావ ముండునెడలనే మొదటిగానే కుండితేయాలయను.

యూనియనుజాతు నవమానించుటగాదు

స్వరాజ్య పతాకమును ప్రేలాడగట్టుటగాని ఊరేగించుటగాని, యూనియనుజాతును అవమానించుట కుద్దేశమునకేని కమిటీవారు నుచింతగించు. భారతదేశభాగ్యము ప్రేలాడి నుతో కట్టుబడియున్నప్పుడు యూనియనుజాతు సహాభివృద్ధి ముగ ఇదియేగాని గాంధీజీయే కాదు. యూనియను జాతు విధనము మొదగాని గాంధీజీయే పోషించును. విషయ విచిత్రముగాని, అది మాకు తెలియదు. ప్రపంచమునకు తెలియదు. స్వరాజ్యపతాకమునకే కుండితేయాల, దెబ్బలకు బోయిన సంకతిందరమును తెలిసినదేగాని యూనియనుజాతు సహాభివృద్ధిగాని అట్టియే ద్వేషముగట్టిగాని భారతీయ దోష్టముగాని గానించినా? ఈ విస్తారిత దేశము నుండికేని గాని యూనియను జాతు సమానభాగమును నిర్మించుటల నేరము మొదట పోవునది యుండు ప్రజల నిర్మించు కమిటీవారు నుచింతగించు. యూనియను జాతును ప్రత్యేకముగ గౌరవించునెడల యూనియను జాతును ప్రేలాడగట్టు జాతీయ పతాకమును ప్రేలాడగట్టుటలతో అభావములను చూచుచున్నది. అందు కేంద్రము ప్రేలాడిననుబంధమున్నప్పుడు యూనియను జాతు యొనుదున్నది. తప్పుడు యిష్టము భావించునెడలయును. స్వరాజ్యపతాకము విషయమై అట్లుగాదు. దాని నుచింతగించి కేంద్రమునకే కుండితేయాల భారతీయము కాకాగాము నేరమే మొదలుచున్నది.

మ్యునిసిపాలిటీ చిహ్నములు

ప్రభుత్వములను అవమానించుటా చిహ్నము నున్నది ప్రజల ప్రభుత్వములో బిల్లాబులకు తేలికములతో చిర్య చేసికొనియో కేసులచేసినది. అపరిమితము కాంతి భంగములకు కేసులచేసి, మ్యునిసిపాలిటీ స్వరాజ్యపతాకము ప్రేలాడగట్టు

నుద్దేశించునెడల ప్రజాభివృద్ధి కట్టి భంగము నుండలెనను. విషయ ప్రభుత్వమువారు దానిని సహించాలను. ఎందుకే? మ్యునిసిపలు కమిటీ రాజ్యాంగములో పాట్లను వారి కధికారమునకును, జాతీయతాకామమును మొత్తముగాదా? ఎవరైనను సరే స్వరాజ్యపతాకమును స్వరాజ్యపతాకమునే భరించవచ్చును. పౌరులందరకు కమిటీవారు స్వరాజ్య పతాకమును ప్రేలాడగట్టునెడల, పౌరులకు ప్రాతినిధ్యము గల మునిసిపలు కమిటీవారు సార్వభౌమము మ్యునిసిపలు భావమునై స్వరాజ్యపతాకమును ప్రేలాడగట్టుచున్నది. అట్టివి మ్యునిసిపలు కమిటీ యొక్క ద్వేషముతో ప్రేలాడగట్టుకో, తిప్పితియ్య లేట్లుండునో విచారింపకుండ ప్రభుత్వమువారు చిర్య చేసి దీని కొనలయను.

పిచ్చి బెదిరింపు

మ్యునిసిపలు కమిటీలు స్వరాజ్యపతాకమునే పతాకముల ప్రేలాడగట్టుచున్నది. కానముగావించి దీనిని చిహ్నముగా చేయించుటకు యిట్టి బెదిరింపులతో లాభము లేదని కమిటీవారు నుచింతగించుచున్నది. పానీ బెదిరింపుల జావరణములెట్టి గ్రామములకు జావరణము, అయ్యమ్యునిసిపాలిటీ పరిమితములట్టి గ్రామముల గొప్పగొప్పమనుల పాలగును. ఇతే యూనియను జాతు ప్రభుత్వముగా లేదా మనకార్యము చేసికొని కుంతో పింఛనమునడిగాదు. అందువలన ప్రభుత్వపతాకము అజీయించునెడల, ఇందువలన ప్రభుత్వమువారు స్వరాజ్యపతాకము గాక పోయినను కర్మప్రభుత్వమైన సోగరేపోయి రని ప్రపంచమునకు కర్మము గావదు. కమిటీవారు జరుపవలసిన కేసులలోని విషయమును నిర్మించుటలనుచున్నది. వారు నిర్మించుటలను చావుతో ప్రభుత్వమువారి తిరస్కరణముకొన వలెయున్నది. ఎవ్వరును బయ్య. చెప్పింకట 'ప్రభుత్వము విషయము' మాట్లాడకపోయి?

ప్రజలనునందు వివరభాగమును జాతీయతాకామ కమిటీవారు చిహ్నములను కనకరముగ నిర్మించుచున్నది. అది చాల అవమానకరము. అన్నిగౌరవముల మావచ్చుగాని సుఖముగాని ఆ విషయమును నిర్మించునెడల, పోనియ కమిటీవారు రక్షిస్తామనుచున్నది.

యూనియను జాతు సగౌరవమునకు యేమాత్రము ద్వేషము కమిటీ లేపోవుటలను, స్వరాజ్యపతాకమును ప్రేలాడగట్టుట యూనియనుజాతు సమానభాగముగాదని కలంబుల చేతను, రాజీయ అక్రమము జాతీయతాకామ ప్రేలాడగట్టుటలకు గట్టియున్నది కమిటీవారు తిరస్కరించుచున్నది.

తీర్మానములు

ఈ కమిటీయట్లు ప్రకటించుచున్నది:- (1) భారతదేశమునకు అంగీకరించిన స్వరాజ్యపతాకమును భవనమునై ప్రేలాడగట్టుట కమిటీ స్వరాజ్యపతాకమును మాట్లాడునెడల.

(2) కమిటీవారు వారి భవనమునై స్వరాజ్యపతాకమును ప్రేలాడగట్టునెడల అటంకమున ప్రభుత్వము కట్టికాదు మునులేదు.

(3) స్వరాజ్యపతాకమును ప్రేలాడగట్టుటల గాని, ఊరేగించుటల గాని కొంతకు యిచ్చునెడల గట్టియు కలము చే ప్రభుత్వమువారు నిర్మించిన ప్రజలను, యందువలన జాతీయద్వేషముల గట్టియు కలము చే కమిటీవారు రాక్షసింబుచున్నది.

(4) ప్రభుత్వమువారు భారతీయలకు స్వరాజ్యపతాకమును నుద్దేశమునై ప్రతివరు భంగముగట్టు ప్రకటించి యుండగూడదని కమిటీవారు భావించుచున్నది.

(5) ఇంతియగాక స్వరాజ్యపతాకము, పానీ, క్రైస్తవ విషయములకు సంకర్మరాజీయజాతును, తిలకు ప్రభుత్వము వచ్చును, కమిటీవారు నిర్మించు మునిసిపల గౌరవమును ప్రేలాడగట్టుటలయను.

ఈ తీర్మానము యం. వి. కే. పాండి అవమానించుగా, నేట్ విర జిల్లా బలవరము. అధిక సంఖ్యాకు లాచూరించి.

యం. వి. కే. పాండి విర జిల్లా, కృష్ణరావు, పరమావర్, డి. కే. కేదారగార్ లనుకూలముగ నుండి.

వాక్యము: యం. వి. కే. పాండి గారలు ప్రతికూలముగ నుండి.

దేవులు, కే. కే. ముత్యం తిలకులనుండెను. (ప్రతికూలముగ)

దక్షిణ కనరావరదలు

పైరులు సంపూర్ణముగ నాశమగుట

అపారమగు నష్టము

మొ.బి.వి., ఆగస్టు 10:—కనరా వరదలవలన గతగిరి పచ్చలులనుగలది మొదటి తెలుగుదేశం అంతరాలకంటే చాల అధికముగ నష్టముగలిగినది తెలియవచ్చును. నేటికవరకు పొంగు తున్న మంజునాదు కట్టమున వేయి గృహములు నాశమయ్యెను. జిల్లాలోని 250 క్రాంతిములందు 5500 గృహములు నాశనమయ్యెను. 10 వేల మంది బాధితులకు వెంటనే సహాయము నివర్తకముచేయవలసింది. వరి, చెరువైదుల వేయిలవలన చాలావరదల ప్రవాహమున మునిగిపోవుటచే సంపూర్ణముగ నాశనమై పోయెను. అధికావరదల సహాయము మొదటి యెర్పాటు కేసు బడినది. కనరా బాధితులకు ఉపరక్షము సహాయము చేయవలసింది ధనము లేకున్నది.

దక్షిణ కనరావరదల సహాయము భార్యదర్శి మంగులూరనుండి ట్రస్టు కమిషనర్ల నుండి.

గతవర్షమున సంభవించిన వరదల కంటే నిప్పటి వరదలు చాల తీవ్రముగ నున్నవని విషయము ఈనెల 7 వ తేదీన ఆకస్మాత్తుగా తెలియవచ్చును. మంగళూరు తాలూకా యొక్క దానియందే నేటివరకు గర్భావస్థలోనున్న బిడ్డను నన్ను గ్రామము లెన్నియో సంపూర్ణముగ ప్రవాహములో మునిగిపోయెను. చాల స్వల్పముగ దప్ప గృహములన్నియు, నాశనమైపోయెను. ఇందులకు నెన్నియో వేలమంది గృహహీనులై బాధలను చూచుచున్నార. బంటులను కట్టలను సంపూర్ణముగ మునిగి పోయినవియు, కట్టలపైకి భయంకరముగ నున్నదీయు తెలియుచున్నది. మంగళూరు కట్టలమునకు గూడ ఈనెలయే కట్టబడినది. కాని రెండవవైపున కట్టలు తెగిపోయి కట్టలమునకిది మార్గమును కేయలవలన నీ అపాయము దప్పినది. బంటువాలునందు పెద్ద పెద్ద వేల వాగులను చాలావరదల గతగిరియందు విశ్రాంతి కొట్టు సంపూర్ణముగ కొట్టుకొనిపోయినవియు తెలియుచున్నది. పెద్దపంటలను జిల్లాలో వైపునకున్న రైలు కట్ట 150 గజములు దూరము కొట్టుకొనిపోయెను. మొత్తము రైలు అపాయములను ఇతర ప్రాంతముల నుండి రివిగా సహాయము చేయవలసిన గాని బరిశీలులు చాల విషయములగును. ఈ సంఘమువారికి ఫిర్యాదుల సంఖ్యచాలా మంగళూరు నుండి కనరా బాధితులకుపంపవలసి ప్రార్థించుచున్నాను.

తురుష్క సంధి

ముస్లిమ్ విశ్వవిద్యాలయమువారి యభినందనములు ముస్లిమ్ విశ్వవిద్యాలయభివృద్ధి ఉపాధ్యక్షుని యధ్యక్షుని క్రింద 10 వ తేదీన ఒక జరిగి ముస్లిమ్ జరిగి నందుకు బ్రిటిషు కులము ప్రభుత్వములవారి సభించియు ముస్లిమ్ కులముల పాను, ఇస్మిల్ పాను గారు గావించిన నేతలు ప్రశంసించి, వరిత్ర ఫలములనుగల ముస్లిమ్ లందర కులములముగ కరిగిరింపవలెనని హెచ్చరించి, రివింగు ప్రభుత్వ గురించుమునచేసిన సాయములకు కృతజ్ఞతను తెలియచిరి.

మోసగాము శిక్షించబడుట

మొదలుబాగుండు లెడ్డుగనుప్రాంతమునకిది దొంగల కట్టలు పాని ఫోర్టరీచేసి మోసము గావించి పారిపోయిన దొంగలూ మనులకు దొంగలయిలో నో. ముదానీ కనరావరదలను కట్టకునబడినది. ఆగస్టు 10వనకు కొట్టుకొని రివింగు 10 కేసులయ 3600 రూపల రివిగావారును విధింపబడినది.

విచారకరమగు మృతి

పూనాపటాన్ లో సాపర్లు మైదూరు కొందరు కనివేయుచుండగా వారనిలుచునియున్న ఒక బాధిపడిపోవుటచే రివింగు మనుష్యులను బి. జమాదారును నీటిలో పడిపోయిరి. రివింగు కక్షించబడినది. కాని, జమాదారు ప్రవాహములో కొట్టుకొని పోయెను. మరునాడేనికను గొంతదూరమున నొడ్డుకు కొట్టుకొనిరచ్చెను.

గుంటూరు మూకబధిరపాతశాలకు విరాళము:—శ్రీయుక్త కాశీవాసుని నాగేశ్వరరావు శంతుల గారు గుంటూరులోని మూకబధిర పాతశాల భవననిర్మాణమునకు 100 రూపాయల విరాళము నింపగలరనియు అట్టి భర్తయిది గలవా రందరకు సహాయము చేయుచుండవలెననియు ఆపాతశాల స్థాపకులకు సాయము వెంకటేశ్వరరావు గారు తెలుపుచున్నారు.

కలకత్తా పోస్టుమాస్టరు హత్య కేసు

10-వ తేది విచారణ

పోస్టుమాస్టరు హత్యకేసునకు నేరము నాశనమిది అరెస్టుచేసిన అరెస్టు కుమార్తె ఘోషాగారిని నిన్నును జరల కలకత్తా కాజధాని మేజిస్ట్రేటు కొద్దుకు తీసికొనివచ్చిరి. ప్రభుత్వ వ్యాధివాదివాదమును ప్రారంభించెను. “ఒక యువకుడు తుపాకీతో పనిచేయుచుండగా నరసిని వారకుడు కనిపెను. వారి కిరువ గొప్ప సంపన్నకుటుంబమువాడు. అటులయ్యెను తుపాకీ ముగి కుమార్తె మానవత్వ గావించెను ఈ మధ్య 20 రోజులలో అరెస్టుచేసినది. (ప్రభుత్వ వ్యాధివాది అటుల తెలుపవలసినది ముద్రాను వ్యాధివాది నేను ప్రకారా తేలిపించిరి.) హత్యకు సంబంధమున్న నోక వైద్యకాలలో ముద్దాయి కంటా దరగానున్నాడు. ఈనెల 10-వ తేదీన చనిపోయిన పోస్టుమాస్టరు కుమారులకు సీట్లువేయించు చుండెను. చాలధనము రూపాయలను నోట్లును అతని వ్రాత బట్టలపైని కుప్పగా పడియుండెను అంతలో పెరటిలో నుండి ఆకస్మికముగా ముగ్గురు పోస్టాఫీసు గడిలోకి వచ్చిరి. వారిలో నిద్దరు గుమ్మమునకు కావయిందే. వాల్లకవాడు పెరటి దొడ్డిలోనే యుండెను. బరింగు కుమారుడు పోస్టుమాస్టరు కుమారులకు అధనము నిద్రించుచుండెను అది 7 ను. అదియ్యెనగా బరింగుకుడు వరియొకడును పోస్టుమాస్టరుపై పిస్తోళ్లను కాల్చిరి. ఒక గుండు చేతికి తగిలి కిక్కిరించి పోయినది. రెండవగుండు చంపిల్లో తగిలి ఊపిరి తిరి తో మానెనది. వెంటనే ఆసుగురును పారిపోసాగిరి. ఆపోస్టాఫీసులో పాతదగానున్న పారికపాదదానును, ముయొక తుపాకీ బల్లెలను పోయిన నికనియు నాత దొంగకుడు వారికి లను కిరిమిరి. వారికిలలో ముగ్గురు కుడిపక్కగా వరుగెత్తి మానమైరి. బరింగుని చేతిలో పిస్తోళ్లు ఉండెను, వరికపాదు మున్నగువా రిరివెంటుబడిరి. ముగిల బాల ఆకస్మికముగ బరింగు దుని కిరిమెను. బరింగు దామెనుగూడ పిస్తోళ్లతో కాల్చెను. ఆమెను వైద్యకాలకు తీసికొనిపోయిరిగాని ఆమెకు గుండు వెట్టి కిగులదని తెలిసినది. కృత్రిమము దిశమునకుచేరి నిర్భయచంద్రవేడుగారు గూడ బరింగుని కిరిమి కాల్తో కిన్నెను. అందులకు బరింగుడు క్రిందబడినగాని మరలచేచి వరుగిడి నాగెను. అంతలో వారికపాదు బరింగుని కట్టుకొనెను. బరింగు దుని కిరివెను: పిస్తోళ్లును విసిరవేయగా ఒక బల్లెవారు దాని తీసికొనివచ్చెను. పోస్టుమాస్టరు కిరిమెను దూరిన గుండును తీసిరి. అది జర్మనీలోనో ఆస్ట్రీయాలోనో చేయబడినది. కట్టుబడిన కుమారులు రెండుగురు దొంగిలినది, అవి ముయొక దొంగును చెయవడినవి. ముద్దాయి నేటు మింటునిచ్చెను: వైద్యకాలలో మరి రెండు పిస్తోళ్లును కాంపిరితోలా పోస్టాఫీసు పానును దొంగెను. అని ప్రభుత్వ వ్యాధివాది చిచ్చెను. వారివసాదును ముగించితిమిగూడ నాక్కి మిచ్చిరి. (ఆ. (2))

ద్వారక హత్య

కె.వి.వాడ్ తీర్మాన ద్వారక సమీపమున ఒడలరెవు నోకటిని నిర్భయచుచున్నాడు. ప్రత్యేకము మంచిది. అచ్చల సుమద్రి ములోతుగు కాంతిముగను నుండును. రైల్వేలను ఈ ప్రాంతమున కొక మొలలోనున్న ఆకాంఠించిన వచ్చుచున్నది. హత్యచరకు లైలువేసి హత్య కట్టుకును 40 లకుల రూపల క్షయము గును. పెద్దపిమ్మరునెకను వచ్చుటకు వీలున్నది. రివిదా:ధి నవాడ్ సుప్రసములకర్తము దీనిలకు కట్టిపెంచెను.

ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రకటనము

మార్చి 21:—ధార్, పార్కార్ జిల్లా వాస్తవ్యులగు కిరీమహావద్ హాన్ గారి విషయమున భూస్వాములు, మ్యూనిసిపల్ సంఘసభ్యులు మొదలగువారి విషయమున కర్తవ్యము చేడకుండ ఆప్తజేయబడిన ఆయుధసభ్యులు తాలూకు సేషన్లమున కర్తవ్యముచేయవలెను.

అసెంబ్లీ ఎన్నికలు

హత్యంక: ముద్రా న, మహానీగా రివింగు నోకెయోక కార్ము పక్షముననే అసెంబ్లీ కర్తవ్యముగ నున్నాడు.

సీ.సి. ఆఫ్ ఫస్ట్ అను ఆగ్నేయప్రాంతము దొంగలకండ్లగాన్ టిక్కెటును (పూనానండి లక్ష్మీకు) స్పష్టించినందుకై 2 నెలలు కరి కట్టించబడినది.

ప్రేమయూనియనిజం

యజమానులపై ప్రతియెత్తు

లండన్, ఆగస్టు 9:—బ్రిటిషు పార్లమెంటుకు సంఘ ప్రకటనమున యజమానులు తెలియజేసిన భావములకు ప్రతిహేతుముగ బ్రాహ్మసోదరులను—వరకు:ను రవాణ జేయువారు—యూనియనువారును, కేమెల్ యూనియన్ రైల్వేవారును ఒడంబడికను చేసికొనిరి. ఇవరకులను రవాణజేయువారికి ‘యూనియన్’ లేదను భావము లేకుండ జేయుటకే ఈ ఒడంబడిక జేయుటకు కారణము. వీరందరను గురిసి కమలాధులను కాపాడుకొనెదరు. యజమానులు కమిట్ అవ్వాయముజేయకుండ ప్రకటించెదరు.

పారశీకపు వ్యవహారములు

పెర్షియా యవరాజు ఆరు వేయిలనుగ గవర్నరు జనరలుగ నియమింపబడినది.

పెర్షియాలో ఉలేమా అంబోకేసును మంత్రివర్గములో సంచలనమున కలుగజేసినది. పెర్షియాలోనున్న అందరు ఉలేములకు మునురోజులవరకు అంబోకు కని నాపుడేము కలెనని లెవారక ఉలేమావారు తినిదిరి లెవారనులో బహులు గూడ మూలమును. ఇటువంటివాడుచే ప్రలభనప్రము ఇబ్బంది కలుగునుగాన పారశీకము గూడదని నామదా ఉలేమా వారు తెలియజేసిరి.

రోడుకంపెనీలో కనివేయుచున్న క్షియను పరివార్తద నందని జనిలానుండి తీసికేసిరి. వీరి కుటుంబము లెన్నియో తిండితక బాధపడుచున్నది.

జరనీతో బ్రిటిషు వరకము

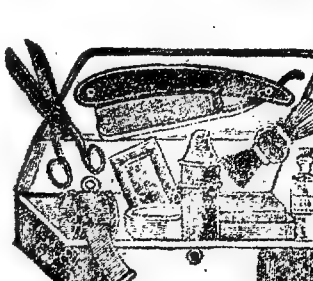
మొదటి ఆరమానములలో యునైటెడ్ కింగ్డమునకు జర్మనీనుండి 17000000 పానుల దిగుమతులు కచ్చివని, 1922 లో అంతయు కేర్చి 27000.00 పానులు దిగుమతి జరిగెను. ఎగుమతులు 21000000 పానులు. పూర్వము 32000000 పానులు.

చమత్కార గణితము.

ఈ గ్రంథములో చమత్కార గణితము, విచిత్రగణిత, విసోదగణితము, మనోగణితము, తేలికగణిత గమ్యములు, చిత్రములు, అద్భుతములు, చిత్తులు, చిత్తుకట్టులు, యాక్రెటెక్టులు, రిమామలెక్టులు, గణితావిధానము అను 12 భాగములుగలవు గణితములో మంచి జ్ఞానమును, మనోబలమును, తెలివిన అభివృద్ధిచేయునంతటి రసవంతములైన చిత్రవిచిత్ర క్రొత్తకట్టులు ఇందులోనున్నవి. ఈ గ్రంథము తెప్పించి చదివినవో గణితమునం దనమాత్రజ్ఞయై, చమత్కారమును, యాక్రెటెము మిక్కిలి తెలివియు కలుగును. ప్రతివానిదగ్గను నుండవలసిన పుస్తకము. దీనివెల రూ 1 ఆ. 2 పి. చార్జి. ఆ రూ. 6 ప్రతులు రూ 5 ఆ. 12 ప్రతులు రూ 10 ఆ. వలయువారు:— పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు,

బంగళా, (గుంటూరు జిల్లా) అని వ్రాయవలెను.

Best Hollow Ground Razor

We are selling this well-known Hollow Ground Razor, English make, in white and black handles, durable blade at less than whole-sale price viz. at Rs. 6 with 1 brush, 1 stick shaving soap, 1 sharpening stone, 1 strop 1 scissor, 1 looking glass, 1 bottle oil, 1 water cup.

V. S. WATCH Co.
POST BOX No. 105,
MADRAS.

వృత్తిలేని విద్యావంతులకు
వృత్తుల గల్పించుట

ప్రభుత్వ చర్యను నిరసించుట

విదేశీయుల భూమి సంపాదన చట్టము

(మంత్రికములు) ఎఫ్. బి. ఫిషర్ (కలకత్తా బిషపు) సి.
ఎ. బర్. బాన్స్ (అలహాబాదు) ఐ. డి. టాకాన్ (రాహూరు)
లూయీ ఆర్. స్కూట్లర్ (వేల్బూరు) జె. జె. బన్సింగా (యం
ర) బర్. ఎ. హ్యూమా (అహమదునగరు) చి. టి. బాట్లె
(కలకత్తా) డబ్ల్యు. ఎన్. ఫెర్గ్యూసన్ (త్రావన్కోర్) డి. హెన్రీస్
(కలకత్తా) ఇ. ప్రాసీజోన్స్ (కాతాపూరు) ఇ. సి. వార్మన్
(కలకత్తా) ఆర్. డి. క్రిస్ట్యన్లు (రాహూరు).

విజ్ఞానము

విద్యావంతులలో పరిశీలనాధికారులను పంపిస్తూ, వారి సమస్యను విచారించుటకు ప్రభుత్వమువారిచే నేర్పరచబడిన విచారణ సంఘమువారికి ఇట్టి విద్యావంతులను పంపినట్లు చేసే ప్రకారమును, చిన్న చిన్న పరీక్షలను, పాఠశాల కేంద్రములకు గాను ప్రభుత్వమువారు సంస్థాపాధీశులను ఇతర సంఘములను అర్థి: సహాయము నొసర్చుటలెని నూచించబడినట్లు ఇట్టి పద్ధతి వలంబింప నొందినయెడల కలిగితే విద్యవిద్యాలయ సంఘముచేతకయందు 75 సంపుటల 18 వ పేరాయందు చెప్పబడిన ప్రకారము నూగించవలసియందును, కొన్ని ప్రదేశములందు అన్ని ప్రభుత్వములకును వీరవుచి, విద్యావంతులకు యావత్తులను చిన్న చిన్న సంఘముగా క్లిష్ట ఆదేశములను విధించుట నుంచవలెననియు, అనుభవము లేకపోవుచుండునని నిర్ణీతమునగునగాని, వారి కొనుగబడిన భవమును దుర్వినియోగ మొనర్చుకుండ జూచుట కుండునూడ క్లిష్ట ప్రయత్నములకు నియు అందు నూచింపబడినట్లు ఇట్టి ప్రభుత్వముల వాంఛి ప్రదేశముల విద్యావంతులను సామర్థ్యములకు నుండి యావత్తులకు పరీక్షను కందుతు ఇతర కేంద్రములందును ఇతరులకు రిఫ్రీజుతు నొసగు విద్యాసంస్థలకు ఉపయోగపడగలవు. ఇందులకు దోషముండు, ఇతరులకు కష్టపాదు పొర్లికామి కేంద్రముల దనుభవములను విద్యవంతులకు వీరవు నొసగు విలుండును.

సర్ అశుతోషుచంద్రి గారిమామమ వైదికవిద్యాలయము
విచారణసంఘమువారు ఈ విధానమును నివేదికయందు చేర్చిరి
ఈవిధానమును సాగించుట. కేంద్రమున సంఘమున కధ్యక్షుడుగ
నుండుటకు సర్ అశుతోషుచంద్రిగారికిరెండిరి ఇట్టివలపునకేము
నకు సంబంధించిన అర్థవిషయములను తరికియ ప్రత్యేకసంఘ
మునకు అధ్యక్షుడుగ నుండుటకు రాజ్య కేళలాగారికిరెండిరి
విచరణము చేరితిగ్గోయేవారు కాకబహు మధ్యరాజు
గారికిని ఆంగ్ల హొదవులు కలవల గిడ్డి గారిని ప్రాధుగలెను

శ్రేష్ఠమైనది
ధరతకుగ్రావ

2. కర్మాకర దీర్ఘ కర్మా అనే రహస్యముగా నున్నది. అది అంత
విశుద్ధ. అనంతము కాదు. (1)

MULLER & PHIPPS (India), Ltd.
Wholesale Agents

Quaker Oats

Madras.
Bombay.
Karachi.
Rangoon.
Calcutta.

ఇప్పుడు ప్రయోగింపబడినంత తీవ్రముగ నిర్బంధము లిడివరకు ప్రయోగింపబడలేదని వెల్లడిజేసి యుండిరి. లా, ఆర్డరులు నిర్బంధప్రయోగమునకు కార్యాయపదములయినవి. దేశనాయకులకు కారాగృహములే వాసస్థానములగుచున్నవి. ఇట్టిదుస్థితిని బోలగించుటకు, రీడింగుక్రభువుగారి కింకను బుద్ధి పుట్టలేదు. రాజకీయ నిర్బంధితులను విడుదలజేయుటకు వారు బూనకొనలేదు. జన్మస్వాతంత్ర్య నిరోధమును వారు సరుకు గొనుటలేదు. శాసనసభవారు నిరాకరించిన ఉప్పుపన్నున, వీరు పునరుద్ధరించిరి. మరొకన్నివ్వయములను శాసనసభవారు త్రొసి జేయగ, వీరు పునరుద్ధరించిరి. మొత్తము మీద ప్రజాభిప్రాయమనిన పీక గారములేదని స్పష్టమయినది. సమయము తలస్థించినపు డెల్లను అసహాయవాదలను నిందించుటకు, వీరు పేనుడియరు. దేశదుస్థితికి తమశాధ్యతను వీరు గుర్తించుటలేదు. రంగూనలో, రీడింగుక్రభువుగారిని సన్మానించుట కేర్పడినసంఘములో సభ్యులగుటకు కదిమింది కార్పడేమనుసభ్యులు నిరాకరించిరి. చెన్నపురిలో హైకోర్టు వక్తలే సంఘమువారు రాజప్రతినిధిని సన్మానించుటకు తోడ్పడ నిరాకరించిరి. శేషములో బెరుగుచున్న ఆత్మగౌరవభావమున కిది నిదర్శనము. అధికారు లికనయినను, క్రజల నావ హించిన నూతనభావమును గ్రహించునెడల, వారియిచ్చను తృప్తికరింప బూనకొనజాలరు. దేశములో వానాటికి ప్రబలెడి యశాంతికి అధికారుల అసహనమే ముఖ్యకారణ మగుచున్నది.

కెనియా నిర్ణయము

కెనియా నిర్ణయము గూర్చి సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు తమ యసమృత్తిని దృఢముగ దెలిపిరి. వీరి యధ్యక్షతక్రింద జరిగిన సభలో, ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సునుండి భారతీయప్రతినిధులు లేచి రావలయు ననియు, బ్రిటీషుసామ్రాజ్య ప్రదర్శనమును బహిష్కరింపవలె ననియు, వలసరాజ్యములనుండి గచ్చెడి బాగుపై హెచ్చు సుంకములను విధించవలయు ననియు, తీర్మానము లా మోడింపబడెను. ప్రభుత్వోద్యోగములందు గల వితవాద నాయకులు సయితము ఎట్టి నిరాశను జూపుచున్నదియు ఇందుమూలమున గోచరము గాగలదు. కెనియా తెల్లవారికి మాత్రము, ఈ నిర్ణయము తృప్తిని గలిగించినది. కెనియా గవర్నరుగు సర్ రాబర్టు క్రాయిడనుగారు రూటరు ప్రతినిధిలో ముచ్చటించుచు, కెనియా నిర్ణయమును కొనియాడిరి. డిలామీరీక్రభువుగారు తమ సంతృప్తిని దెలిపిరి. కెనియానిర్ణయము గూర్చి భారతీయ లాందోళనము జేయరని, మార్నింగు పోస్టు పత్రిక భావించుచున్నదట. ఏలనన నీసమయమున హిందూపులకును మహమ్మదీయులకును విభేదములు చెలరేగెననియు, ఆంగ్లదేశములో కెనియానిర్ణయము గూర్చియోచించువారుండరనియు, మార్నింగు పోస్టు పత్రిక తలంపు. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును విభేదము లంకురించి నందులకు, నిరంకుశాధికారాభిమాను లెటుల సంతోషించుచున్నారో, దీని బట్టి గ్రహింపవచ్చును. ప్రజ లొకరితోనుకరు పోరాడుచుండ నిరంకుశాధికారము తన యిచ్చవచ్చి నటుల రాజ్యము జేయగలదని వీరు హించెదరు. వీరి యాహా నిరాధారము గాదు. ప్రజలు ఐకమత్యమును కోల్పోయిన, స్వరాజ్యమును పైతము కోల్పోయెదరు. ఐకమత్యమునందే స్వరాజ్యము గలదని ఎల్లరు గ్రహించుట ముఖ్యము. తాత్కాలికముగ జరించిన సాఫీయ మతి భేదములను వెనుకకుబెట్టి భారతీయ లెల్ల శేషమై తమ గౌరవమును విదేశములందలి తమ సోదరుల

గౌరవమును కాపాడుట ముఖ్యము. కెనియా నిర్ణయము భారతీయల నెల్లర నేకపాతబద్ధుల గావించునేని, దానికొరకు విచారణకుటకు మారుగ సంతోషించుటకు వీలగును.

అమెరికా విషయము

బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందు సభ్యురాలయిన హిందూదేశమునకు సామ్రాజ్యమునందే గౌరవము లేనపుడు, వెలుపలగౌరవము గలుగునని యూహించుట లేదు. అమెరికాలో సుప్రీంకోర్టువారు నిర్ణయించినపిమ్మట, భారతీయులహక్కు లడుగంటినవి. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలో భారతీయులు పారు లగుటకు వీలులేదు. భారతీయులు భూమిని సేవాదించుటకు హక్కులేదు. భారతీయులకు అమెరికాలో నెట్టిహక్కులు నిరాకరింపబడుచున్నవో, అట్టిహక్కులు అమెరికావారిదేశమున ననుభవించవచ్చును. అమెరికనులు హిందూదేశపు పౌరులు గావచ్చును. వారు హిందూదేశమున ఎంతభూమి నయినను సేవాదించవచ్చును. అమెరికాలో భారతీయులహక్కులను నిలువబెట్టుటకు, ఇండియాప్రభుత్వము వారేమి ప్రయత్నముల గావించిరో దెలియదు. కాని నీరవిష్టకములు అమెరికాప్రభుత్వము వారాలకింతురనట కెల్ల. భారతీయుల నీతరున అన్యాయముల పాల్పేయుట, ప్రాచ్యపాశ్చాత్య ప్రపంచములకు గల యెడబాటను వృద్ధిజేయుననియు, మానవునిని మానవునిని మధ్యగల భ్రాతృభావమును చెడగొట్టననియు, సుప్రీంకోర్టువారి నిర్ణయమును అమలులోనికి దెచ్చుట పాడిగాదనియు, హిందూదేశమునందలి అమెరికను విమరీలు కొందరు స్వదేశమునకు విన్నవించిరి. ఇట్టి విన్నవమునకు ఫలమేదీ యయినను, అమెరికను విమరీలు జూజిన బౌదార్థమును కొనియాడవచ్చును. కెనియానిర్ణయము విషయమై బ్రిటీషువారి మాత్రము బౌదార్థము నయినను కనుపరుపక బోయిరి. తెల్లవారందరు ఏకమై భారతీయుల హక్కులను నిర్మూలించిరి. సామ్రాజ్యమునందు తిరస్కారము నొందుచున్న భారతీయులను అమెరికాలో తిరస్కరించుట వింతగాదు. భారతవర్షము తన రెక్కలపై తాను నిలువబడగలిగి నపుడే, ప్రపంచమునందు గణ్యత గాంచగలదు.

చిత్రరంజన దాసుగారి విన్నవము

పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారివలె చిత్రరంజనదాసుగారును ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సభ నామోడించుచు, క్రకటనము గావించినందుల కెంతయు సంతోషించెదము. దాసు నెహ్రూగార్ల క్రకటనముల ననుసరించి, స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రత్యేకసభకు విచ్చేసి దాని విజయమునకు తోడ్పడదని ఎంచెదము. కాంగ్రెసు సభ్యులందఱును తమతమ విభేదములను మరచి, ఏకాశయముతో పాటుబడవలెనని దాసుగారు జేసిన హెచ్చరిక నెల్లరాలకించెదరు గాక. ప్రజాశక్తియే జాతీయ సౌచలనమున కాధారమని, దాసుగారుదెలిపిన వాక్యము నందు సత్య మొత్తేగలదు. అట్టిశక్తి చెడిపోకుండు నటుల, ఎల్లరును ప్రయత్నించుట ధర్మము. దాసు గారిమారు సామ్యభావమును గనుబటుచినందులకు సంతోషించెదముగాని, ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సభానిర్ణయమును స్వరాజ్యపక్షమువారు శిరసావహించుకోలేదో, దాసుగారి క్రకటనము బట్టి గూడ బోధపడదు. ఈ విషయమును దాసు, నెహ్రూగార్లు త్వరలో స్పష్టపరుచుట యుక్తము.

ఫ్యాక్టరీలు

వార్షిక నివేదికము

ఫ్యాక్టరీలచట్టము 1922 వ సంవత్సరములో గెల్లు పని జేసినో లేదని విచారణగారు జరిపించుచు వార్షిక నివేదికమును ప్రభుత్వమువారికి పంపగా వారు ప్రకటించిరి. 1911 ఫ్యాక్టరీలచట్టము 1922, జూలై 1వ తేదీనండి సంస్కరించిన విధమున ఆచరణలో వైట్టబడినది. ఈ పరణల కొర్రని కచ్చుట కిలక ఫ్యాక్టరీల యజమానులకి అక్రమముగా ఉపేక్షవల్లను కొందరు ప్రాసిక్యూషనులు జరిగి జరిమానాలు విధించబడినవి.

సంవత్సర ప్రారంభమున 545 ఫ్యాక్టరీలుండెను. ఈ సంవత్సరములో 281 ఫ్యాక్టరీలు కొర్రని రిజిస్టరు చేయబడినవి. కావున సంవత్సరాంతమునకు 769 ఫ్యాక్టరీలుండెను. ఇందు 545 స్వకాలమున పనిజేయు ననియు 221 మురువులలో పనిజేయుననియు గలవు. ప్రతిఫ్యాక్టరీరే 20 మురువులను వస జేయుననియు 196 మురువులలో పనిజేయుననియు గలవు.

ఫ్యాక్టరీలలో నెక్కడగ స్త్రీలును పిల్లలును కూలినది కచ్చుచుండుట. చట్టమును సంస్కరించిన ప్రకారము 12, 15 యేండ్లమధ్యపిల్లలనే పనిలో తేర్చుకొనవలె ననియు అయ్యంటల కన్న 2గంట యెక్కువ పనిజేయించ గూడదనియు యేర్పరక బడినది. ఈకొర్రచట్టము నందితి నూర్తములను యజమానులు దెలిసికొనకొలదియు పిల్లలను పనిలోనికి రానిచ్చుట దిగ్విపాకవచ్చును.

ఈ సంవత్సరములో 859 ఫ్యాక్టరీలొక్కసారియు 248 రెండుసార్లును 25 మూడుసార్లును రిజిస్ట్రేషనుబడినవి. కాత్రిల్లు 299 ఫ్యాక్టరీలు పరిశీలించబడినవి. ఒకచోట మాత్రమే 24వ కెక్స్ నుకు విరుద్ధముగ పనిజేయుచుండుటచే ప్రాసిక్యూషను కొర్రబడినది. ఆదివారమునాడు తెలియకుండ ఉత్తరసర్కియలో ఫ్యాక్టరీలు చూడబడినవి. అందు 22 వ కెక్స్ నుకు విరుద్ధముగ పని జేయుచుండుటకున ప్రాసిక్యూషనులు జేయబడినవి.

ఫ్యాక్టరీలలో నెత్తురు, గాలి, మొలకలకనియుండి పని వారులకు ఆరోగ్యముగా నుండునటుల జేయుటకు మాత్రము కొర్రబడిరి. చెన్నరాజధానిలో యిక్కరకతేతములలో బోర్ని నను, గుంటూరు జిల్లాలోగాక నవనన్ను ఫ్యాక్టరీలలో బోర్ని చూచినను గుంటూరుజిల్లాలో పనివారు కిచ్చు కూలీలు బాస్తీగ న్నుట్టుల గానించుచున్నది.

ఈ సంవత్సరము ఫ్యాక్టరీలలో అనేక కారణముల వలన 17 చోట్ల పనివారుల సమ్మెలుజరిగిరి. ఇందు 9 సమ్మెలు మదరాసుజిల్లాములోనే జరిగెను. మిగిలిన 8 లో 2 విభాగములం జూటుమిల్లులలో జరిగెను. ఎంమిడివోట్ల పనివారుల తమంటల తామేతనలో వచ్చిచేరిట్టును నాలుగుచోట్ల పనివారులను దిగ్వి ను చేసెట్టును ఒకచోట కూలీ లెక్కక జేసెట్టును, నాలుగు చోట్ల రాతేతదిగెట్టును దెలుపబడినది. ఈ సంవత్సరము ఆర చోట్ల అగ్నిప్రమాదము గల్గెను. నవ్వును 81, 516 రూపాయలు వచ్చెట్టుల అంచనా జేయబడినది. కొర్రచట్టము ప్రకారము యంతయు అపరకరమైన వానిచ్చుటను కంచె యుండకలె పని కలదు. ఇట్లుంచినచోట్ల ప్రాసిక్యూషనులు జేయబడినవి.

కొన్ని ఫ్యాక్టరీలలో ఆరోగ్యవిచారణసంఘములు, ప్రాని డె.టుఫండులు, కెన్సెడ ఫండు యొక్క పని ఫ్యాసింపుటలవల యజమానులకును పనివారులకును సమరసభావము గుదురు నని చెప్పవచ్చును.

ఫ్యాక్టరీలసభ్యు నానాటికి పెరుగుచున్నది. ఎన్నియో రిజిస్టరుగానివి గలవు. ఫ్యాక్టరీల వృద్ధియై భారతవర్షము అభివృద్ధి గాంచవచ్చునని తలంపవచ్చును.

ఆంధ్ర విజ్ఞానమునకు

శాశ్వతమంటపము

గౌతమీగ్రంథాలయమునకు భవనము నేర్పరుపుడు

వసూలైన మొత్తము 13,300

“ఇట్టి ప్రతిష్ఠాపనము మా అరవజిల్లాలలో నేనెచ్చటను జూచియుండ లేదు” (యన్. శ్రీనివాస య్యంగార్)

స్థానిక వార్తలు

సర్. పి. రాజగోపాలాచారి. - గా. కె. పి. రాజగోపాలాచారిగారి ఇంటికి...

మైలాపూరు సంగీత సభ. - ఈ సభ యజమాన్యమున మైలాపూరులోని గోపాలనాయక...

సుగుణభూషణ సభ వారు. - ఆంధ్రవాటక పితా మహుడైన భర్తవరం...

దేశీయ ప్రార్థన సమాజము. - ఈ సంవత్సరము మా ప్రార్థన కార్యక్రమం...

భగవత్కథా ప్రసంగ సభ - ఒక కాలక్షేపము. - శత్రు (12 వ తేదీ ఆదివారము)...

విద్యార్థులకు సర్. మహమ్మద్ హబీబుల్లాగారు శ్రీరంగం జైలరులను...

తిరువల్లిక్కేణి సంగీత సభ - పాటకచ్చేరి. - శత్రు (12 వ తేదీ ఆదివారము)...

రామానుజస్వామిగారు (అర్యకవి) గాత్రం, శారాయణ స్వామ్యురగాడు...

పి. యస్. రామస్వామిగారు రెవరు? - టైపు పత్రికకు కావ్య నిర్ణయమును...

శ్రీ సీతారామాంజనేయ సమాజము - ఏలూరు సావిత్రి

ఈ మాత్రము వారు రాయలగిరిలో శేడు 11 వ తేదీ శనివారము...

శ్రీ కృష్ణ తులాభారము శత్రు (12 వ తేదీ ఆదివారము)...

అఖిలభారత హిందూ మహాసభ

చెన్నపురిలో రాష్ట్రీయ సభ సర్పరముట అఖిలభారత హిందూ మహాసభకు కాళిగా చెన్నపురిలో రాష్ట్రీయసభము...

జీవన్మృత రహస్యము

ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథనిలయము ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథనిలయమువారి 32 వ పుష్పము...

పంకజం రక్షించుట. - జనావామిమహారాజు పాలకొట్టె...

ఆంధ్ర నైషధ సారము

శ్రీనాథకవివర్యునిచే నైషధకావ్యముగా రచించబడిన శృంగార నైషధము...

సుగుణమణి ఆంధ్రతమనవల 2 వ కూర్పు రు 0-8-0 పాండరిక మాహా త్ర్యము

సుగుణత్రేయియందు వ్రాయబడినది. కొలది కాపీలు మాత్రమే 3 లు...

(యెమ్ డెన్) పాన్ టెన్ వేనా వీటికి 14 వ పుష్పము బంగారు పాటి గలది...

వాతావరణ స్థితి

1928-సం. ఆగష్టు 11 వ తేదీ శనివారము

Table with 6 columns: Location, Barometer, Thermometer, Wind, Humidity, etc. Rows include Gopalapuram, Rajahmundry, etc.

సర్కారులు. - ఈ మంటిటను సాధారణముగ నున్నది. గోపాలపురంలో 0.43 అంగుళములు...

Advertisements for 'SIGHT RESTORED' and 'SANTI OIL' with descriptions of their benefits.

కర్మాగారములందు చాల ఆందోళనము నున్నది.
బంగారు వెలుగు కారము భరణను నిర్ణయించుటకు ప్రభుత్వ
మనారు నిరాకరించుటచే ఆపాదపద్ధతి నులుచుకొనియుండు రక్త
అన్నియు కానియులు మూచుబడినవి.

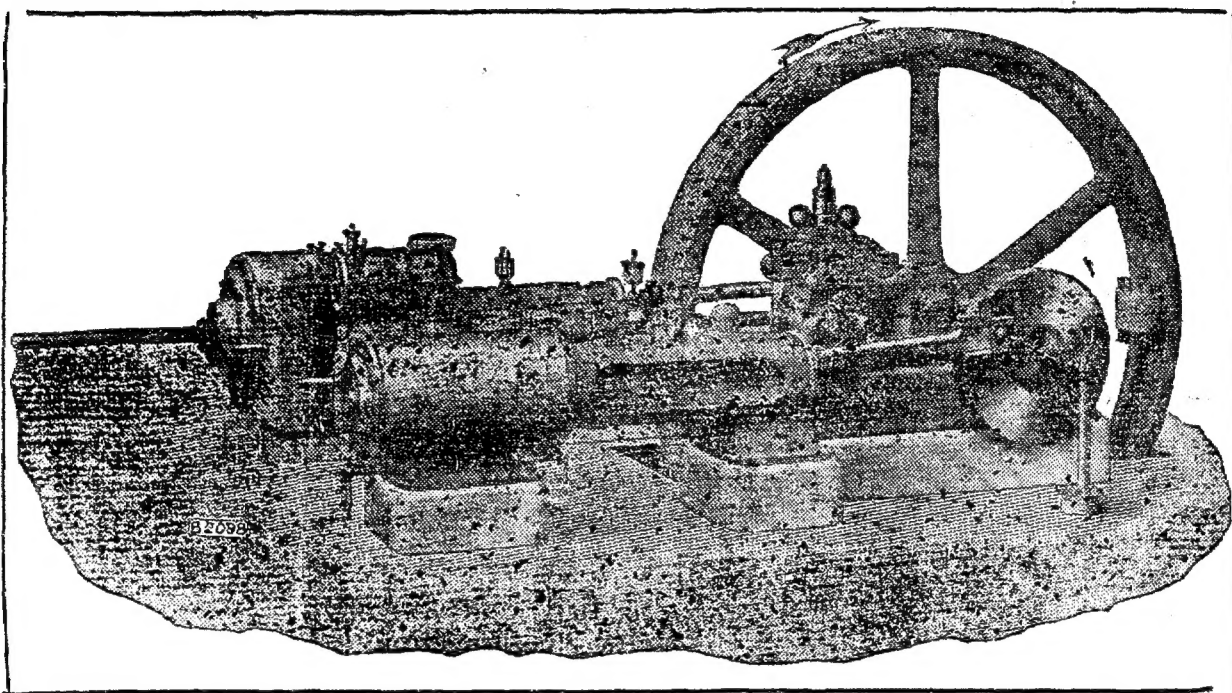
MARSHALL'S

మార్షల్స్

శ్రేష్ఠ తర మైన

స్టీము పవరు ప్లాంట్లు

అన్ని పరిశ్రమలకును ఉపయోగించుటకు తగినవి.

“కె” తరగతి ఎంజినులు

హిందూదేశమందు అంతటను గట్టి నిర్మాణమునకు, మంచి పరికరములకు,

అభివృద్ధి పనితీరునకు, ఎట్టి స్థితిలోనైన పంపిణీయైన తృప్తికే, ప్రసిద్ధి చెందినది.

మంచి మేధావిగలిగినట్టి ఎంజిన్లు, యంత్రాలయముల స్వంతదారులు మొదలగువా

రందరును గడచిన 50 సం॥రముల నుండి పై యభిప్రాయములనే

దేశమందు అంతటను పెలిబుచ్చుచున్నారు.

ఈ అతిశ్రేష్ఠ తరమైన ఎంజినులు, బాయిలర్లు

అనేక పరిమాణములలో హిందూదేశమందు నిలువనగుచుండియు మారు కోరిన ప్రకారము మేము సరిఫరా చేయగలము.

మీరు వివరములకై మాకు వ్రాయగోరెదము

యొ

మార్షల్స్ సన్స్ అండ్ కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

నెం. 9, నెకంబులైనుబీచి

మద్రాసు.

తంజావూరు

బెజవాడ

కోయంబుత్తూరు

వలూరు-అన్న,వస్త్ర,వైద్య,విద్యాదానసమాజము

ఈ చతుర్విధదానములు... మహాదానసమాజము... యిష్టంబున కొన్ని వర్తకములు...

ఈ సమాజమునందు, అదిగా, అన్నమో రామచంద్రా... ఆర్యులను మోసం చేసినందున...

ఈ సమాజమునందు ధర్మముగ 500 లు ధనము... అట్టి ధర్మము జరుగుటకు...

- 1. మోతే గంగరాజు జమీందార, 2. బొమ్మ రత్నం 2. చీవకుర్తి మల్లిఖార్జునం, 4. గుడిమెట్ల శ్రీరాములు, 5. క్రాంతిమాను శివరామయ్య, 6. మోతే నరసింహారావు జమీందార, 7. మోతే నారాయణరావు జమీందార, 8. మోతే పిష్టారావు జమీందార, 9. కందుల రామయ్య, 10. పోలికెట్టి గోపాలస్వామి, 11. అన్న గంగరాజు, 12. పసు మర్తి రామయ్య, 13. కేశవయ్య అంజనేయలు, 11. బలభద్ర రామస్వామియ్య, 15. బలభద్ర రామయ్య, 16. అవ్యక్తవెంకట సురేశు, 17. గుజజను వెంకోజి, 18. కొత్తిమాను శివరాములు, (ప్రసిద్ధులు).

(జూలై 17, నేటిని జరిగిన మీటింగు దర్శనా... వసూలుల నమూనాను ముద్రించు ధర్మం) శ్రీకృష్ణ అంజనేయలుగారు - రు 500, బల భద్ర రామకృష్ణయ్యగారు రు 500, బలభద్ర మల్లిఖార్జున రామయ్యగారు రు 50, తిమ్మన వెంకటేశ్వర శ్రీరాములు గారు రు 500, గుజురు వెంకోజి, బాబుకొంగారి కొమ్మల యమ్మమ్మ, లింగంట్లగారు రు 500, మోటుపల్లి శేషారావు గారికి, శ్రీమతి మోటుపల్లి శివమ్మగారు రు 200 కూతా యచ్చయ్యగారు రు 200, తలంగి కాపురిమ్మలు, తుమ్మలపల్లి సుబ్బయ్యగారు రు 180, గొల్లపూడి రామయ్యగారు రు 160, పాలెపురమ్మంగారి పేర కొమ్మల మూర్తిన్నారాయణగారు రు 100, రు 60 చామర్తి శివయ్యగారు, రు 60 కొయ్యూరి రామ లింగంగారు, రు 60 కేశవేశ్వర నమశివయ్యగారు, రు 60 శ్రీకృష్ణయ్య లింగయ్యగారిభార్య యమ్మమ్మగారు, రు 60 శ్రీ అన్నం రామ స్వామిగారి భార్య రామమ్మగారు, పోలి మోతు రు 8780, ముప్పయియేడువందలముప్పయి రూపాయలు - ఈ ధర్మములు, కృష్ణభార్య శ్రీమయ్యమ్మ అయ్యగారు ఇచ్చుట వీ రెల్లరు వందలములు, 1 కోట్ల అక్షరములు రు 60, ధర్మం యిచ్చునలెను. రు 100 కాశ్యోతసభ్యులు, రు 150 కాశ్యోత అభి మాన, రు 180 కాశ్యోత సహాయులు, రు 250 కాశ్యోతపోషకు లు, రు 500 కాశ్యోత భక్తులైన.

దుర్గోచన పరాభవము.

కొత్తనాటకము. వెల 0-10-0

గ్రంథకర్త: పల్లె వేంకటసుబ్బారావు, గుంటూరు.

గుహలీలావినోద పురుష గంభీర జీవనంద ధాతువుషి లేహ్యము

ఈ దివ్యవధను స్వర్ణం, చంద్రము, పడమర, కాయాబ... లాజిల్లు, కంబుదము, బిందోము, వెండి, గడ్డక, అబ్బ... కము మొదలగు విలువలను కట్టించుటైన యిష్టమైన దివ్య... మైన ఈ మూలాలచే భగ్యమనెడి, కాస్త్రోక్తమైగా పాట... వర్ణితయారు చేయబడినది, ఇది భవదా, కెల్లకవ్యము... గాది, మేహపుద్గు, దిశాలపేరటగనండా ప్రణయలు, మేవా... ప్రణయలు, వీటిని కుదుర్చుటయే గాక ధాతువుషిని కలిగిం... చును బాల్యములందు నీతిబోహ్యములగు చేష్టలవలనన, ఇతర... గవై చేష్టలవలనన గలిగిన బహిష్కరణ, మోసగడ, చిట్ట...

ఫిరంగి, మొదలగు దుష్టశ్రీ సంబంధమైన వ్యాధులను తప్పుక భయమున గాక శుద్ధరక్తమును హించియు, దేహ... మునక బలమున, నాభిమున కాంతిని యిచ్చును. ఈ యోగము ప్రకారము కియారుచేయబడిన బౌద్ధధర్మము సేతుకలి... మహాదానగాన సేరింది 21 వనమృత బలమును గడించినట్లు చెప్పబడియున్నది. ఇది గనుక భూలోకాకృష్టిమనయే... కప్పునలెను. 20 కులములు గల దర్శి 1 కి ధర రూ. 5-8 0 పి. పి. భక్తుతో. 2 బుద్ధు రు 10-0-0 మాత్రమే.

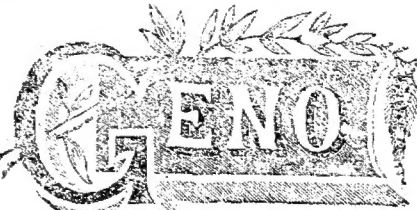
గుహ నర్వెన్ టానిక్ మాత్రలు: మా బౌద్ధధర్మాలలో కయారగు బౌద్ధధర్మాలలోనిది... యొక దివ్యవధను. బహిష్కరణ ఎందువలనన గలి... గను బహిష్కరణవై పోవును శ్రీ, పురుషులు, విద్యార్థులు దీనిని తప్పక వాడుట మంచిది. 25 మాత్రలు గల బుడ్డి 1 కి రు 3-0-0 పోట్లు భక్తుతో. గుహ ఆయుర్వేద ఆశ్రమము, 81, వరదాముత్తయపల్లి వీధి, తలాలాపెట్టె నెం 1266, మద్రాసు.

సంస్కృత గ్రంథములు - తెనుగులిపి

Table with 2 columns: Sanskrit titles and Telugu descriptions/prices. Includes titles like 'అమరకోశము' and 'భాషానందము'.

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రాలయము, మదరాసు.

Powell's Extract of Golden

పవలుగారి ఆమోఘమైన గెనో

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద బౌద్ధధర్మములనుండి తయారుచేయబడినది. సెనోగోము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండిములయొక్క వాపు, శుక్లనవ్వుము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది సమర్థముగా కురుచున్నట్టి దివ్యవధము.

గుణము: - 6 మోతాదుల గెనోన పుచ్చకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పుక నిలుచును. వారియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందు మంటకూడ తగును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి బానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికే ధర రు. 1-4-0 దీర్ఘ వ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికే ధర రు. 1-8-0 మా దివ్యవధములు సుప్రసిద్ధమైన దుకాణములన్నిటికలో వొంకును మాచిలెవిచిలెపు కృత్యలాగునకై వ్రాయుడు.

N. Powell & Co. Manufacturing Chemists, Lamington Road Bombay.

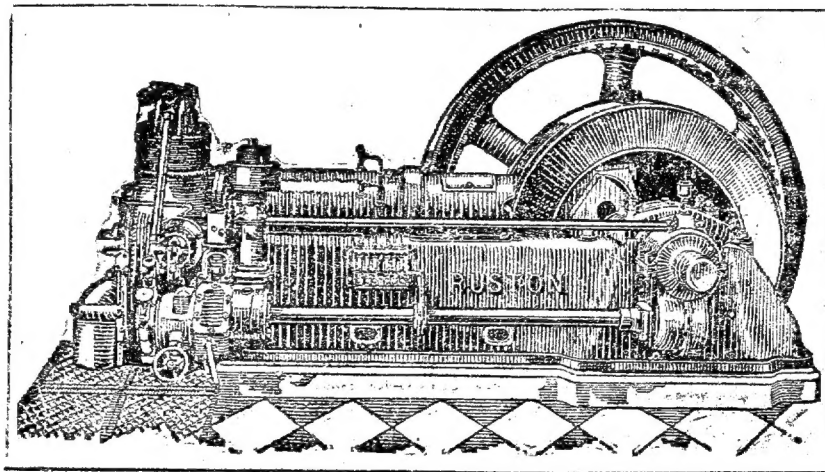
అవ్వతాంజినము

మిక్రి-లి తక్కువ ఖర్చుతో
పనిచేయునది

25 బి. హెచ్. పి. ఎంజనుకు
బాగుగా పనిచేయునప్పుడు
ఒక గంటకు ఒక గాలను
క్రూడు ఆయిల్ మాత్రమే
చాలును.

ర స్ట న్ — హార్ ను బై
కోల్డ్ ష్టార్టింగు
క్రూడు ఆయిల్ ఎంజను

మృదానునందు
నిలువయున్న పరకునుండియే
సరఫరా చేయబడును.

పూర్తి పనినిచేయుటకు ఈవిధమున విలీనమునకు వ్రాయును.

16 మొదలు 550
బి. హెచ్. పి. వరకు అన్ని
పరిమాణములలో తయారు
చేయబడుచున్నది.

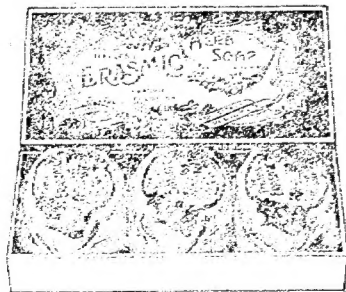
TELEGRAMS
MASSEY
MADRAS.

MASSEY & Co., Ltd.,
ENGINEERS, POST BOX 554, MADRAS.

TELEPHONE
1085

Delightfully Refreshing.

For
Health
and
Beauty.

“ERASMIC”
SOAPS & PERFUMES.

“ERASMIC” Perfumers, LONDON. PARIS.
To Be Obtained From All Stores & Dealers.

మన దేశపుదురవస్థ

గమనింపుడు గమనింపుడు
తల్లిపాపాత్రాగు పిల్లలకంటే పోతపాపాత్రాగు పిల్లల మరణము
15 శాతము అధికముగ నున్నట్లు ఆ దేశమున మృత్యుగాత్రులకు జీవించి
యున్నార, గనుక మృత్యువును నివారించుటకు ఆహారముల నిర్వహణ
ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రిలవారి

క్షీరవర్ధని

తల్లులకిచ్చినయడల

చనుబాటు ఆయుర్వేదముగ గలుగును.
దీని గుణ మత్యాగ్యమైనది. అతిశయోక్తికారు.
శాస్త్రసేవింప వుదయమునకే గుణ మిచ్చినవారల కేటగొరలకు
బుడ్డి 1 కి నెల రు 1-8-0. వి. పి. సహ రు 2-0-0.
ఆయుర్వేదస్థలియము, బెజవాడ.